

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GAZİANTEP

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
LETME ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİM BİLİM DALI

**OKULLARIN YÖNETSEL SEVİLERİNE İLİŞKİN ANADOLU VE
GENEL LİSE YÖNETİCİLERİNİN BAĞIMSIZ VE ÖZGÜR GÖRÜMLERİ
(İLİŞKİSEL ÖRNEK)**

Yüksek Lisans Tezi

AHMET ÇETİN

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI

Gaziantep, 2013

ÖNSÖZ

Bu ara tırma özellikle son yıllarda önemi daha da artan, okul-aile-çevre i birli ini sa layan Anadolu ve Genel Liselerdeki okul aile birliklerinin yönetsel i levlerine ili kin faaliyetlerin hangi düzeyde gerçekleşti ini belirlemek ve bu konuda neler yapılabilece ine ili kin öneriler getirmek için yapılmı tır. Veriler okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmenlerin görüşleri açısından incelenmi tir.

Ara tırmanın, okul-aile birli inin yönetsel i levlerinin gerçekleştirilme düzeylerinin artırılmasına, okullarda niteli in istenilen seviyeye çıkarılmasına, yönetici ve ö retmenlerin hizmet öncesi ve hizmetleri süresince geli tirilmelerine, ailelerin çe itli faaliyetlerle OAB'nin tüm boyutlarında i birli i ve ileti im içinde olmasına yönelik çalı malara, alanla ilgili yeni ara tırmalara ve yapılacak yasal düzenlemelerde ilgililere katkı sa layaca ı umulmaktadır.

Anketlerin uygulanması esnasında yaptıkları yardımlardan dolayı bu ara tırmaya katılan Gaziantep ili, slahiye ilçesindeki Anadolu ve Genel Liselerin okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmenlerine te ekkür ederim. Ara tırma boyunca teknik anlamda yardımda bulunan Yrd. Doç, Dr. Ramazan SA 'a, ve her anlamda bana rehberlik eden ve desteklerini esirgemeyen tez danı manım Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI 'ya te ekkür etmeyi bir borç bilirim.

Sabrı ve fedakârlı ı ile çalı malarımı destekleyen sevgili e im Halise ÇT N'e, bu a amada beni sabırla bekleyen o ullarım Batuhan ÇT N ve Metehan ÇT N'e te ekkür ediyorum.

Gaziantep, 2013

Ahmet ÇT N

ÖZET

Okul Aile Birli inin Yönetsel i levlerine li kin Anadolu ve Genel Lise Yönetici, OAB Ba kanı ve Ö retmen Görü leri. (slahiye Örne i) Gaziantep, 2013

Bu ara tırma, Anadolu ve Genel Liselerde okul aile birli inin yönetsel i levlerinin ne derce gerçekte tirildi inin de erlendirilmesi amacıyla gerçekte tirilmi tir. Çalı ma betimsel bir niteliktedir. Ara tırmanın evrenini 2012-2013 e itim ö retim yılında, Gaziantep ili slahiye ilçesindeki Anadolu ve Genel Liselerde görev yapan okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmenlerin tümü olu turmu tur.

Veri toplama aracı olarak, OAB Yönetmeli inin 6. maddesinden 47 anket sorusu hazırlanmı tir. Aracın kapsam geçerli i için uzman görü üne ba vurulmu tur. Yapı geçerli i ve güvenilirli i ise veriler üzerinden gerçekte tirilmi tir. Be li Likert tipi derecelendirme kullanılan anket, toplam 121 ki iye uygulanmı tir. Deneklere uygulanan anketlerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS istatistik programı kullanılmı tir. Anketten elde edilen verilere faktör analizi uygulanmı ve tanımlayıcı istatistiklerden sayı (frekans), yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi istatistik teknikleri kullanılmı tir.

Ara tırma bulgularına göre okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmen gruplarınca yönetsel i levlere yönelik faaliyetler orta düzeyde yeterli bulunmu tur. Okul aile birliklerinin yönetsel i levlerini yerine getirmelerine yönelik okul müdürü, okul müdür yardımcısı, okul aile birli i ba kanı ve ö retmenlerin görü leri arasında; amaç, koruma, ileti im boyutlarına ve ölçe in bütününe ili kin görü farklılıkları saptanmı tir. Buna kar ın destek, i birli i ve ödül-te vik boyutlarında önemli bir görü farklılı ı saptanmamı tir.

Okul aile birli inin; amaç, destek, koruma, ileti im, i birli i ve ödül-te vik boyutları ile ilgili eksiklikler katılımcı görü lerine dayalı olarak ortaya konmu ve okul ile aile arasında etkin bir ili ki sa lanabilmesi için gerekli önerilerde bulunulmu tur.

Anahtar Sözcükler: Okul-Aile Birli i, Okul-Aile birli i, Yönetsel i lev, ileti im.

ABSTRACT

Opinions of Principals of Anatolian high schools and Public high schools, teachers and parent-school partnership managers about Administrative Functions of the the Parents-school partnership.(Islahiye Example) Gaziantep, 2013.

This research was designed to evaluate Administrative Functions of the the Parents-school partnership in Anatolian high schools and Public high schools. This is a descriptive study. The participants of the study are all school principals, vice principals, PSP presidents and all the teachers working in Anatolian and Public high schools in Gaziantep Islahiye in the academic year 2012-2013.

As a means of data collection, 47 questions are prepared according to 6th regulation of Parent-School Partnership. Experts were consulted for the validity of the scope. The validity and reliability of the scope was carried out by means of data. The questionnaire used a Likert-type rating, a total of 121 subjects were applied. SPSS statistical software was used to analyze the data obtained from surveys. Factor analysis and descriptive statistics were applied to the data obtained from the survey ,number (frequency), percentage, arithmetic medial and standard deviation were used as statistical techniques.

According to research findings, the school principals, vice principals, PSP presidents and teachers found managerial functions adequate in medium level. There were different opinions among school principals, vice principals, PSP presidents and the teachers about administrative functions of the PSP regarding the objective, protection, communication dimensions and on the whole scale. However, There wasn't significant difference of opinion about support, cooperation, encourage and reward .

Deficiencies were identified related to school-family collaboration and communication, these deficiencies have been revealed on the basis of the views of participants and in order to ensure effective relationship between the school and the family necessary suggestions have been made.

Keywords: Parent- School Partnership, Parent-school cooperation, Executive Function, Communications.

Ç NDEK LER

Sayfa No.

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
Ç NDEK LER	iv
TABLolar L STES	vii
KISALTMALAR	viii
1. BÖLÜM : G R	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Ara tırmanın Amacı.....	2
1.5. Ara tırmanın Önemi.....	2
1.6. Sayılıtlar.....	3
1.7. Sınırlılıklar	4
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Okul Aile leti imi	5
2.2. Okul – Aile - Çevre li kileri	8
2.3. Okul Aile birli i ve Önemi	12
2.3.1. Okul Aile birli inin Boyutları.....	18
2.3.2. Okul Aile birli inin Yasal Dayanakları	20
2.3.3. Okul Aile birli inin Faydaları.....	21
2.3.4. Okul Aile birli ini Gerekli Kılan Etmenler	23
2.3.5. Okul Aile birli inin Ö renci Ba arısındaki Etkileri	26

2.4. Okul Aile Birli i	31
2.4.1. Okul Aile Birli in Tarihsel Geli imi	32
2.4.2. Okul Aile Birli inin Okul Yönetimindeki Yeri ve Önemi	37
2.4.3. Okul Yönetiminin Okul Aile Birli indeki Yeri ve Önemi	39
2.4.4. Okul Aile Birli i Yönetmeli i	40
2.5. İlgili Ara tırmalar.....	56
3. BÖLÜM: YÖNTEM	67
3.1. Ara tırma Modeli	67
3.2. Evren ve Örneklem	67
3.3. Veriler ve Veri Toplama Aracı	68
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	69
3.5. Veri Toplama Süreci	70
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	71
4.1. Genel Olarak Katılımcıların Okul - Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerini Yerine Getirmelerine Yönelik Görü leri	71
4.1.1. Katılımcıların OAB'nin "Amaç" Boyutuna İli kin Görü leri	71
4.1.2. Katılımcıların OAB'nin "Destek" Boyutuna İli kin Görü leri.....	73
4.1.3. Katılımcıların OAB'nin "Koruma" Boyutuna İli kin Görü leri.....	76
4.1.4. Katılımcıların OAB'nin " İletim" Boyutuna İli kin Görü leri.....	78
4.1.5. Katılımcıların OAB'nin " Birli i" Boyutuna İli kin Görü leri	80
4.1.6. Katılımcıların OAB'nin "Ödül-Te vik" Boyutuna İli kin Görü leri.....	82
4.2. Okul - Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerini Yerine Getirmelerine Yönelik Katılımcıların Statülerine Göre Görü leri.....	83
4.2.1. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin "Amaç" Boyutuna İli kin Görü leri .	83
4.2.2. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin "Destek" Boyutuna İli kin Görü ler..	86
4.2.3. Katılımcıların Statülerine OAB'nin "Koruma" Boyutuna İli kin Görü ler.....	88
4.2.4. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin " İletim" Boyutuna İli kin Görü ler	91
4.2.5. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin " Birli i" Boyutuna İli kin Görü ler	94

4.2.6. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin "Ödül-Te vik" Boyutuna li kin Görü ler	97
4.3. OAB'nin Yönetmeliklerini Yerine Getirme Derecesine li kin; Okul Yöneticileri, Okul Aile Birli i Ba kanları ve Ö retmen Görü leri Arasındaki Farklılıklar	99
5. BÖLÜM: SONUÇLAR VE ÖNER LER	102
5.1. Sonuçlar	102
5.2. Öneriler	104
EKLER	106
KAYNAKÇA	115

TABLÖLER İÇİNE

Sayfa No.

Tablo 1 : Katılımcıların Görevlerine Göre Dağılımı.....	67
Tablo 2 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin Amaç Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	71
Tablo 3 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin Destek Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	74
Tablo 4 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin Koruma Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	76
Tablo 5 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin İletişim Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	78
Tablo 6 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin Birlikçi Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	80
Tablo 7 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İstevlerinin Ödül-Teşvik Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları.....	82
Tablo 8 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin Amaç Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	84
Tablo 9 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin Destek Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	86
Tablo 10 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin Koruma Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	89
Tablo 11 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin İletişim Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	91
Tablo 12 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin Birlikçi Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	94
Tablo 13 : Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İstevlerinin Ödül-Teşvik Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları.....	97
Tablo 14: Katılımcı Grupların OAB'nin Yönetsel İstevlerini Yerine Getirme Düzeylerine Yönelik Görüşleri Arasındaki Farklılaşmaya İlgili Kruskal Wallis H-Testi Sonucu.....	100

KISALTMALAR

A.L.	Anadolu Lisesi
Akt.	Aktaran
bs.	Baskı, basım
B k.	Ba kan
C.	Cilt
G.L.	Genel Lise
MEB.	Milli E itim Bakanlı ı
M.Ö.	Milâttan Önce
Md.	Müdür
Md.Y.	Müdür Yardımcısı
N.	Frekans
NCPIE.	Ulusal Hasta Bilgilendirme ve E itim Konseyi
No.	Numara
OAB.	Okul Aile Birli i
Ort.	Ortalama
Ö rt.	Ö retmen
RG.	Resmi Gazete
S.	Sayı
SPSS.	Genelde Akademik Kurumlar Tarafından Kullanılan Bir istatistik Yazılımı Programı
SS.	Standart Sapma
T.T.D.	Talim ve Terbiye Dairesi
TEFB S.	Türkiye'de E itimin Finansmanı ve E itim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi
Top.	Toplam

1. BÖLÜM

G R

Bu bölümde ara tırmanın problemi, amacı, önemi, sayılıları ve sınırlılıkları üzerinde durulmu ; ara tırmada geçen bazı kavram ve tanımlamalara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Eğitim temeli olan öğrenme çocuğun doğumuyla birlikte ailede başlar, daha sonra oyun çevresi, okul, kitle iletişim araçları, akran grupları ile devam eder. Bireyin gelecekteki yaşamını şekillendirmede en belirleyici rol okulundur. Bu nedenle okuldaki eğitim öğretim kalitesinin geliştirilmesi için tüm paydaşların eğitime sürecine katılmaları önemlidir. Okulda gerçekleştirilen eğitim etkinliklerinin planlanmasında ve uygulanmasında en önemli sorumluluğu okul yöneticileri ve öğretmenler üstlenirken, çocuklarının başarısı için çaba harcayan ailelerin sürecinde tutulması düşünülemez. O halde okul-aile birliğinin eğitime sürecinin her aşamasında yer alması, öğrencinin davranışlarının ve akademik başarısının hedeflenen düzeye ulaşmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Çocuklarının eğitiminde ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesi çok önemlidir. Şüphesiz, anne-babalar çocuklarını en iyi tanıyan kişilerdir. Aileler çocuklarının başarılı olması için, onların eğitiminde ilgi ve ihtiyaçları ile sosyal ve kişisel özellikleri doğrultusunda gerçekleştirebilmesi için okul yönetimi ve öğretmenlerle iletişimde olmaları gerekir. Bu da, istenilen başarıya ulaşmada okul-aile birliğinin önemini göstermektedir.

Okullarımızda okul, aile ve çevre birliğinin yeterli düzeyde olmadığı düşünülmektedir. Nitekim okul-aile birlikleri ile ilgili ilköğretim ve orta öğretim seviyesinde yapılmış çalışmalar, okul-aile birliğinin nitelikli bir şekilde yürütülemediğini ortaya koymaktadır. Oysa okulun düzeyinde okul-aile birliğine önemli yönetsel işlevler yüklenmiştir. Bu yönetsel işlevlerden bir kısmı, okul ile aile arasında bütünleşmeyi sağlamak, iletişimi ve birliğini geliştirmek, eğitime ve öğretime geliştirici faaliyetleri desteklemektir. Ancak, yapılmış çalışmalar okul-aile birliğinin yönetimlerinin yaptıkları işlerin para toplama, kermes vb. ile sınırlı kaldığını göstermektedir. Ortaya çıkan bu durum, okul-aile birliklerinin yönetsel işlevlerini ne derecede yerine getirdiklerinin bilinmesini önemli kılmaktadır.

Bu araştırma ile okul-aile birliklerinin yönetsel işlevleri incelenirken, aynı zamanda eğitim sistemimizin daha etkin ve verimli olması için, okul-aile-çevre ilişkileri ile ilgili sorunlar tespit edilmeye ve alınması gereken önlemler belirlenmeye çalışılacaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Anadolu liseleri ve Genel liselerin okul aile birlikleri yönetsel i levlerini ne derece gerçekte tirmektedir?

Bu amacı gerçekte tirmek için a a ıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1.3. Alt Problemler

1. Genel olarak katılımcıların Okul - Aile Birliklerinin yönetsel i levlerini yerine getirmelerine yönelik görüşleri nedir?

2. Okul - Aile Birliklerinin yönetsel i levlerini yerine getirmelerine yönelik katılımcıların statülerine göre görüşlerinin durumu nedir?

3. OAB'nin yönetsel i levlerini yerine getirme derecesine ilişkin olarak yöneticiler, OAB başkanları ve öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı farklar var mıdır?

1.4. Ara tırmanın Amacı

Bu ara tırmanın amacı Anadolu Liseleri ve Genel liselerin okul aile birliklerinin yönetsel i levlerini ne derecede gerçekte tirildi inin de erlendirilmesidir.

E itimciler, öğrencilerin akademik başarılarını arttırmak, eğitim amacına ulaşmasını sağlamak için çe itli yöntemler bulmaya ve geli tirmeye çalışmaktadırlar. Bu amaca ulaşmada okul aile i birli i etkin rol almaktadır. Ancak bu etkinli in sağlanması ve artırılması, okul aile birliklerinin yönetsel i levlerini gerçekte tirme derecesine bağlıdır.

1.5. Ara tırmanın Önemi

Ara tırma okul-aile-çevre iletişimlerinin ve i birli inin sağlanmasında, okul aile birli inin yönetsel i levlerini ne derece gerçekte tirdi inin yönetici ve öğretmenlerin görüşleriyle de erlendirilerek saptanması sorunun gerçek boyutlarının ortaya çıkarılması açısından önemlidir. Bu ara tırmayla eğitim yöneticilerinin okul-aile i birli inin önemini ve örgütsel amaçlarının gerçekte me düzeyini dikkate alarak bu sürecin geli tirilmesine bir öngörü sunaca ı dü ünülmektedir. Gelecekte konuyla ilgili yapılabilecek yasal ve yönetsel düzenlemelere alt yapı oluşturma açısından önem ta ımaktadır.

Okul-aile i birli inin gerçekte mesinde ve geli tirilmesinde yöneticiler, öğretmenler ve aileler bir araya gelerek, eğitim ihtiyaçlarının uygun biçimde karşılanması ve sorunların çözümü için, birbirlerinden neler bekleyebilecekleri ve birbirlerine nasıl yardım edecekleri konusunda görüş alı veriminde bulunmaları önemlidir. Bu görüşmelerin daha etkili ve verimli olabilmesi için okul yöneticileri ve öğretmenlerin etkili iletişim becerilerini geli tirmelerine yönelik hizmet içi eğitim almalarının önemi daha iyi anlaşılacaktır.

E itim sistemimizin önemli bir parçası olan okulun e itim ö retim amaçlarını tam anlamıyla gerçekle tirebilmesi için, çe itli konularda çevre ve özellikle ailelerle i birli i yapması gerekir. Okul-Aile birlikleri, okul ile aile arasında iyi ileti im için bir köprü görevi üstlenmektedir. OAB'nin de bu yönüyle yönetsel i levlerini ne ölçüde yaptıklarını ortaya çıkarmak, okul-aile i birli inin sa lanmasında birliklerin yönetsel i levlerinin daha etkin hale getirilmesi yönünden önem ta ımaktadır. Ara tırmadan elde edilecek verilerin sonucunda, OAB'ne ili kin yapılabilecek yeni düzenlemelerde ilgililere katkı sa layaca ı beklenmektedir.

E itim sistemimizde okul ile içinde yer aldı ı çevre ili kisini büyük ölçüde; OAB sa lamaktadır. Bu ili ki OAB yönetimi, ö retmen ve veliler arası ili kilerle kurulmu tur. Bu ara tırma sonucu elde edilebilecek verilere göre, günümüzde bu ili kilerin nasıl geli ti ini, yönetici, ö retmen ve velilerin bu ili kilerden bekledikleri yararları, kar ıla ılan sorunları belirlemek, böylece okul-çevre ili kilerinde OAB'nin yönetsel i levlerini ne derecede yerine getirdiklerini belirlemek ve yeni düzenlemelere katkıda bulunmak amaçlanmı tur.

Okul ve aile i birli i, ö rencilerin sorumluluklarını, haklarını ve ö devlerini ö renmelerinde, kendi ba arılarının ve dolayısıyla okul ba arısının artırılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Okul yöneticileri ve ö retmenler ö rencilerin e itiminin sadece okuldaki kısmıyla ilgilenmekle yetinmemeli; ö rencilerin e itimi ve ba arısını arttırmak için aileleri okulun ve e itim sürecinin bir parçası olarak görmelidir. Bu yüzden aileler yalnızca ba ı ta bulunan, yılda birkaç kez çocuklarının ba arı durumunu ö renmek üzere ya da herhangi bir sorun oldu unda okula gelen bireyler olarak de il, aynı amacı gerçekle tirmeye çalı an ortaklar olarak görülmelidir. Bu da ancak etkili çalı an okul aile birlikleri ile gerçekle tirilebilir. Böylece e itim sistemimizin daha etkin ve verimli olması için alınabilecek önlemlere de ık tutulacaktır.

1.6. Sayıtlar

Ara tırmada kullanılan temel sayıtlar unlardır.

1. Hazırlanan ankette yer alan sorular okul aile birli inin yönetsel i levlerini ortaya koymada yeterli olacak kapsamdadır.

2. Evrende yer alan yöneticiler ve ö retmenlerin kullanılan anket formunu içtenlikle ve objektif olarak doldurdıkları varsayılmaktadır

3. Ankete katılanların ankete verdikleri cevaplar Gaziantep ili, slahiye ilçesine ba lı Anadolu ve Genel liselerin Okul-Aile birliklerinin yönetsel i levlerini belirlemek için yeterlidir.

4. Okul aile birli inin yönetsel i levlerine ili kin yönetici ve ö retmenlerin görü lerini saptamaya yönelik geli tirilen ankete ili kin alınan uzman görü leri, veri toplama aracının geçerli ini sa lamada yeterlidir.

1.7. Sınırlılıklar

Ara tırma a a ıda belirtilen sınırlılıklar do rultusunda gerekle tirilmi tir.

1. Ara tırma, 2012-2013 retim yılı, Gaziantep li slahiye lesinde bulunan Anadolu liseleri ve Genel liseler ile sınırlıdır.

2. Ara tırma, Gaziantep li slahiye lesinde bulunan Anadolu liseleri ve Genel liselerin yöneticileri, retmenleri ve OAB ba kanlarının görü leri ile sınırlıdır.

3. Ara tırma, okul aile birliklerinin yönetmelik levleri ile sınırlıdır. Sosyal, kültürel vb. i lev ve görevler ara tırma kapsamı dı ında tutulmu tur.

4. Bu ara tırma, veri toplama aracında yer alan 47 soruyla sınırlandırılmı tır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul - Aile İletimi

İletim, bilgi veya anlayışın başkalarına aktarılmasıdır. İnsanlar çevresiyle iletişim kurarak yaşar. Bu iletişim; oturma biçimiyle, davranışlarla, konularla, susmayla, hal ve hareketlerle kurulmaktadır. İletim kurmadaki temel amaç, mesajın veya mesajların karşı tarafa iletilmesi ve karşı tarafın tutum ve davranışlarında istenilen yönde değişim meydana getirmektir. Bilişsel seviyeleri normal olan bütün insanlar iletişim kurmadan yaşayamaz. İnsanlar iletişim için bireysel ve toplumsal yaşamın vazgeçilmez unsurları arasında yer almaktadır (Tutar, 2003: 5- 6).

İletim, mesajı gönderen ve alan arasındaki bir bilgi akışıdır. Sadece ve etkili olan iletişim iki yönlü olan iletişimdir. Kaynak ile alıcı arasında bilgi, düşünce, dilek ve duyguların karşılıklı olarak alınıp verilmesinden de anlaşılacağı üzere iletişimde bilgi akışının iki yönlü olması beklenir.

İletim bir süreçtir. Bu süreç; kaynak, iletişim(mesaj), kanal, alıcı ve dönüş olmak üzere beş temel öğe içerir.

1. Kaynak İletimi başlatan veya iletişimi gönderen kişidir. Yani, mesajın çıkış noktasıdır.

2. İletim (mesaj): Kaynağın alıcıya gönderdiği veridir. Yani, bir duygu veya düşünceyi aktarmayı isteyen kaynağın ürettiği, sözel, görsel ve işitsel simgelerden oluşan somut bir üründür.

3. Kanal: İletimin göndericiden alıcıya iletilmesi yoldur.

4. Alıcı: Kaynak tarafından yollanan iletişimi alan kişidir.

5. Dönüş: Alıcıdan göndericiye geri dönen bilgilerdir (Hoşgörür, 2004).

Aile içerisinde ilişkiler söz konusu olduğunda; insanın varlığını sürdürmek için kurduğu sosyal ilişkilerin içerisinde en önemlisi ailede gerçekleşmektedir. Aileyi dayandıran; ailenin yapısını güçlü kılan aile bireyleri arasındaki sürekli iletişim, aileye ait olma duygusu, bireyler arasındaki sevgi ve saygı paylaşımı, üstlenilen roller ve sorumlulukların yerine getirilmesidir (Önder, 2003: 16-18).

Ailelerin çocuklarını tam ve doğru anlayabilmeleri için onlarla iyi bir iletişim kurmaları gerekir. Bunun için aileler çocuklarıyla iletişimlerinde engelleri ortadan kaldırmaları gerekir. Çarşaklı (2002: 75-82) bu iletişim engellerini 12 grupta toplamaktadır. Bunlar:

1. Emir vermek, yönlendirmek.

2. Uyararak, tehdit etmek(gözdağı vermek).
3. Ahlak dersi vermek.
4. Övgü vermek, çözüm ve öneri getirmek.
5. Mantık yoluyla inandırmak, tartışmak.
6. Yargılamak, eleştirmek, suçlamak.
7. Övmek, aynı düzinede olmak, tehis koymak.
8. Ad takmak, alay etmek, utandırmak.
9. Yorumlamak, analiz etmek, tanı koymak.
10. Güven vermek, desteklemek, duygularını paylaşmak.
11. İncelemek, araştırmak, soruşturmak.
12. Konuyu derinleştirmek, iğneyi alaya vurmak, hakacı davranmak, oyalamak.

Canpolat (2001: 54)'a göre çocukları bakışlarıyla *karşılamakta* bir iletişim engeli vardır. Çünkü çocukları kardeşleri veya arkadaşlarıyla karşılamakta çocuğun benlik duygusuna zarar vermekte, karşılamak yapan ve karşılanılmadığı için uzaklaşmasına, soğumasına neden olmaktadır.

Aileler iletişim engellerini bir tarafa bırakıp, onlarla Önder (2003: 21-53)'in belirttiği etkili bir iletişim için gerekli olan durumları uygulamalıdır:

1. İletim için yeterli zaman ayırmak: Özellikle yaşam koşullarının hızlı bir şekilde değişmesi nedeniyle toplumda meydana gelen sorunlar ve riskler çocuklarla daha fazla konuşulmasını zorunlu kılmaktadır.

2. İletimde sevginin ifade edilmesi: Ailedeki ilişkileri diğer ilişkilerden ayıran en önemli nokta aile bireyleri arasında sevginin var olmasıdır. Gösterilen sevginin sıcaklığı ve samimiyeti aile içerisindeki iletişimi kuvvetlendirmektedir.

3. Diyalog halinde iletişim: Diyalog halinde kurulan iletişimle sorunlar zamanında saptanıp çözümlenmekte ve ailenin devamının sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

4. Olumlu iletişim: Aileler iletişimde, insanların olumlu ve olumsuz özellikleri bulunabileceğini kabul etmeli ve birbirlerine karşı özenli bir hitap tarzı seçmelidir. Çocuğun yalnız olumsuz davranışlarını eleştirmemek, olumlu davranışlarını belirterek övmek, onunla konuşmak, kazanan ve kaybedenin olduğu durumlardan kaçınmak, sen diliyle suçlamak yerine ben diliyle kendi duygularını ortaya koymak çok büyük önem taşımaktadır.

5. Empatik ileti m: Anne ve babaların hem kendi aralarında hem de çocuklarıyla ileti m kurarken kendilerini kar ısındakinin yerine koyarak onun duygu ve dü üncelerini anlamaya çalı maları sorunların büyümesini engellemektedir.

6. Birbirini var eden ileti m: Çocukların aileleri tarafından var olu larının ko ulsuz kabul edilmesi, davranı ların ele tirilmesi, çok yakın ve samimi ili kilere ra men çocuklara özel bir alan bırakılması, çocu un tercihlerine saygı gösterilmesi ba arısızlıklardan çok ba arılara odaklanması gerekmektedir.

7. Sözlü ve sözsüz ileti m: Sözlü ve sözsüz mesajların aynı içeri i ta ıması çocu un anlamasını kolayla tırmakta ve çocu un kaygı ya amasını engellemektedir. Ayrıca çocukla konu urken çocu un anlayaca ı ifadelerle konu mak, çocukla yakın mesafede olmak, konu urken göz konta ı kurmak, uygun beden dilini kullanmak, uygun ses tonuyla konu mak ileti m açısından önemli sayılmaktadır.

8. Etkileyici bir dinleyici olmak: leti imin kar ılıklı olabilmesi için etkin dinlemek gerekmektedir. Yeterince dinlenen çocuk da benzer ekilde davranabilmektedir.

Çocuklarıyla gerekti i kadar iyi ileti m kuramayan ve do ru davranı de i iklikleri kazandıramayan ana babalara en büyük deste i yine okul verecektir. Okullarda düzenlenen okul aile birli i günleri, çocu umuzun ufkunu geni letecek geli melerden haberdar olabilece imiz en elveri li günlerdir (Duman, 2005: 21-75).

Lezotte'ye (1979) göre etkili bir yöneticinin okul ve veliler arasında etkili ileti m kurması için okulun görevlerini personele yorumlaması gerekmektedir (Balcı, 1993: Akt. Erdo an, . 2008: 134). Ayrıca okul yönetimi çocukları adına tepede alınan kararları ailelere iletmek zorundadır (Duman, 2005: 105). Bu etkili ileti imi sa lamada; kapsamlı insan bilgisine ula mı , etkili ileti m becerisine sahip, liderlik özellikleri baskın, yabancı dil bilen, ileti m teknolojilerine hakim, bilgiyi yöneten, beden ve ruh yönünden sa lıklı, e itime gerçekten inanmı ça da ve yenilikçi okul yöneticilerinin rolü çok büyüktür (Açıklın, 1995; Akt. Erdo an, 2008: 131).

Okulun payda ları ö rencilerin ba arılı olması için sürekli ileti m halinde olması gereklidir. Ba ka bir ifadeyle okulun ö eleri olan yönetici, ö retmen, ö renci, aile ve e itimle ilgili di er kurulu lar sürekli bir etkile im ve ileti m içinde olmalılar. Okulun amaçlarına ula ması okul-aile ileti m a ının sa lıklı kurulmasına ba lıdır. Okul ile aileler arasında ileti m kurulması u yollarla sa lanabilir (Kıran al (2007: 32-33):

1. Veli-ö retmen-ö renci toplantıları: Ortak katılımı sa layan bir program hazırlanarak velilere bildirilir.

2. Karneler: Veliler çocuğun ev ödevi yapma isteğini, okuma sevgisi, televizyon izleme alışkanlığı, öğrenmeye karşı tutumu ve evdeki durumu hakkında karne doldurmalıdır.

3. Okul gazeteleri: Okul gazete çıkarmalı ve katılmak istedikleri etkinlikler ve yaptıkları eğitimel geziler gibi konularda velilerden yazılar istemelidir.

4. Kutlama kartları: Çocuğun özel başarı ve davranışlarını kutlama amacıyla öğretmen ve veliler birbirlerine karşı olarak kutlama kartları göndermelidir.

5. Veli-öretmen görüşmeleri: Okul, genel toplantıların haricinde, velilerin öğretmenlerle sıkça görüşebilmesi için, örneğin her sabah tüm öğretmenlerin velilerce ders saatleri dışında bir görüşme saati ayarlamaları.

6. Veli panosu: Özellikle veliler için olmak üzere okulun ana girişine bir ilan tahtası asılmalıdır.

7. Velileri bilgilendirme: Çocuğun okulda ne öğrendiği ile ilgili meraklarını gidermek için ilenen konular, haftalık programlar velilere gönderilir.

8. Ödev defterleri: Her öğrencinin, günlük ödevleri ve aldıkları notları yazacakları bir defter tutmalarını sağlayarak öğrenciler izlenir.

Ailelerin okulla ilişkili ve sürekli iletişim halinde olması ve okul içerisindeki etkinliklere katılması ve destek olması çocuğun okul başarısında etkili olmaktadır. Ailelerin görevi okul içerisindeki sosyal, kültürel ve eğitimel etkinliklere izleyici olarak katılarak çocuğuna destek vermek, onun yanında olduğunu hissettirmektir. Anne ve babalar okuldaki etkinlikleri engellemeden okul yönetimini ve öğretmenleri ziyaret ederek ve okul etkinliklerinde görev alarak okul ile ilişkilerini geliştirebilmektedir. Ailelerin çocuklarını motive ederek okuldaki sportif faaliyetlere, yarışmalara katılmalarını desteklemeleri, onların başarılarına önem verdiklerini göstermektedir.

2.2. Okul- Aile- Çevre ilişkileri

Okul-çevre ilişkilerinin amacı, okulun çevredeki yerini başarı derecesini halka duyurmasıdır. Böylece, okulun çalışmaları hakkında halk bilgilendirilir ve onların okula olan desteği ve güveni artar. Okulun çevre çalışmaları değerlendirir. Okulla ilgili eleştiriler ve düşünceler görüşülür. Okul görevlerini yerine getirirken çevredeki grupların da etkisi altındadır. Bu nedenle okulun görevlerini tam olarak yerine getirmesi ve öğretim çalışmalarında verimli ve başarılı olması, okulun içinde bulunduğu çevresini oluşturan kişi, kurum ve kuruluşlarla iyi ve uyumlu ilişkiler kurmasına bağlıdır. Okulun çevreyle yakın ve sağlam ilişkiler kurması, çevrenin çeşitli olanaklarından yararlanması ve kendi olanaklarından çevreyi yararlandırması,

çevredeki i yerleriyle ve çe itli sosyal kurumlarla i birli i yapması, ça da e itimin gereklerinden sayılmaktadır (Hakan, 2008: 162).

Ya adı ı çevreye elveri li olan sistemler ya ayabilir. Çevre, sisteme ne denli gerekli girdileri sa layabiliyorsa o denli elveri lidir. Her sistemin bir genel bir de özel çevresi vardır. Okulun genel çevresi, içinde ya adı ı toplumdur. Toplumun kültürel yapısı, siyasal düzeni, yönetsel birimleri, ekonomik yapısı, toplumsal de i im ve e ilimleri, kaynakları, yasal düzenlemeleri, bilimsel ve teknolojik geli mi li i gibi pek çok de i ken dolaylı ve dolaysız olarak okulu etkilerler. Okulun özel çevresi ise girdilerini aldı ı, mezunlarını saldı ı, etkilendi i ve etkiledi i öbür örgütlerdir. Bunlar üst e itim örgütleri, öbür okullar, toplum, aileler, örgütler ve benzerleridir. Okul, bunlara girdisi ve çıktısı ile ba lı oldu undan, bunlar olmadan ne var olabilir ne de ya ayabilir (Ba aran, 2000: 45).

Bir e itim kurumu olan okulun en önemli özelliklerinden birisi, insan unsurunun a ırlıklı olması ve sosyal bir ortam içinde çevrenin bir parçası olarak varlı ını sürdürmesidir. Okulların temel görevi, mü terilerine hizmet sunmaktır. Okulların mü terileri, onların çevrelerini olu turur. Bunlar ba ta ö renciler, ö retmenler, veliler, e itimle ilgili kurulu lar ve i çevresidir (Aytaç, 2000: 108).

Okul yönetiminde, ailelerin söz sahibi olması, okulun çevre ile olan ili kilerini olumlu yönde etkilemektedir. Veliler, okul aile birli inin do al üyeleri olarak ve aynı zamanda toplumun içinde yer alarak her iki tarafın temsilcisi durumundadırlar. Çevrenin deste ini alan okullar, amaçlarına daha etkin bir ekilde ula ırlar. Zaten okulun amaçlarından en önemlilerinden biriside çevrenin kalkınmasıdır (Bursalıo lu, 1997: 211).

Albayrak'ın aktardı ına göre; Eccles ve Harold (1993) okul çevresini olu turan ö elerin öncelikle aileler oldu unu savunmu tur. Ailelere okul çevre ili kilerini geli tirmede, okulu çevreye tanıtmada büyük görevler dü mektedir. Anne ve babalar okulun dı ndaki bireyler olarak, kendi çocuklarının da geli imini göz önünde bulundurarak okula pek çok düzeyde katkı yapabilirler (Albayrak, 2004).

Aile içi ili kilerin samimi, sıcak ve dengeli olması çocu un ba arısını olumlu etkilemektedir. Sa lıklı bir ortamda çocu un bulaca ı güven, ilgi ve anlayı tır. Bu ailelerde çocukla kurulan sa lıklı ileti im sayesinde çocu un ba arısı desteklenmekte, ba arısızlı ı ise anlayı la kar ılanmaktadır. Anne ve babanın ilgileri ve e itim ya amı için iyi bir model olmaları çocu un ba arısını büyük oranda etkilemektedir. Anne ve babasının kitap okudu unu gören çocu un kitap okumaya kar ı ilgisini geli tirmektedir. Ders dı nda kitap okuma da çocu un ba arısının olumlu yönde etkilemektedir. Ba arı konusunda etkili olan di er önemli bir konu ise, ailenin çocu a kurala uyma alı kanlı ını kazandırmasıdır. Anne ve babaların çocuklarını

yetenekleri do rultusunda yönlendirmeleri ve onlara olan güvenlerini sürekli dile getirerek ba arıları konusunda zaman zaman onları ödüllendirmeleri gerekmektedir (Yavuzer, 2004: 157-158).

Okula sistem yakla ımı, okulun sorunlarının ili kili oldu u tüm ö elerle birlikte, bütüncül bir yakla ımla anla ılmasını ve çözüm yollarının aranılmasını sa lar. Okulun amaçlarına ula masında etkili olan ö eler iç ve dı olmak üzere iki kısma ayrılır. Okulun her ö esi sistemin bir parçası olarak rolünü gere i gibi getirmesi veya getirmemesi di er ö elerin de i leyi ini etkiler (Taymaz, 2000: 60).

Okulun mahiyeti ve toplumla olan ili kilerinin akımı bir dereceye kadar, içinde bulundu u toplum tarafından tespit edilir. Okul, organizasyonun de il, halkın malıdır. Bu yüzden okulun ba arısı halkla olan ili kilerinin geli me derecesine ve halktan görece i maddi ve manevi deste e ba lıdır. Okul halk ili kilerinin geli mesi, halkın okula olan güvenini artırır. Halk okulu anlayabildi i oranda yardımcı olur ve e itim te ebbüsüne olumlu etkide bulunur (Karslı, 2006).

E itim kurumlarına sistem yakla ımında hareket noktası olarak aldı ımız sistem ilke ve kavramları, okul-çevre ili kisine uygulandı nda daha belirli ve etkili olabilir. Özellikle, çevre ile etkile imi öngören açık sistem teorisi, çevreyi ön plana aldı ndan, okul- çevre ili kisini daha çok önemseyebilir. Sistem ilkeleri açısından ele alındı nda, okul ve çevrenin birbirini etkilemesi, aynı amaçlara dönük çalı ması, birlik ve bütünlük özelli i göstermesi, aralarındaki ili kilerin niteliklerinden fazla önemsenmesi ve birindeki de i meyi di erinin izlemesi beklenir. Mesela, okulu bir sistem olarak gördü ümüzde, bu sistemin sınırlarını çevresindeki di er sistemler belirleyecektir. Okul, çevresindeki de i melere ili kin sürekli enformasyon sa layacaktır. Böylece bu de i meleri tahmin ederek çevresiyle olan dengesini koruyacaktır. Bu de i melerden kendi amaçlarına yönelik olanlara uyum gösterecek, ters dü enleri amaçları yönünde düzeltmeye çalı acaktır. Okulun çevreden ve çevrenin de okuldan beklentileri birbirinin gücünü a tı ı zaman aralarındaki ili ki gerilecektir. Okul veya çevreden birinin de i mesi aralarındaki ili kinin de i mesi anlamına da gelecektir (Bursalıo lu, 1997: 81).

Ayhan (2000: 24), her okulun bir toplumsal çevrede yer aldı ını bu nedenle okulun içinde yer aldı ı toplumun gerçekli ini tanıması gerekti ini belirtmektedir. Çünkü en geni anlamda toplumun e itimi ile yükümlü bulunan bir kurum olan okul, kendisine yönelik sosyal beklenti ve gereksinimlerin bilincinden yoksun ise, i levlerini yerine getiremez. Kurumların etkililik göstergelerinin en önemlilerinden biri, kontrol edebildikleri çevrenin geni li i ile ilgilidir.

Türk eğitim sisteminde okul-çevre dolayısıyla okul-veli ilişkilerinin sağlıklı olduğu söylenemez. Okul-çevre ilişkisini sağlayan aracı kurumlar olan okul-aile birliği ve okul yönetiminin düzenli ve uyumlu çalışması gerekmektedir. Türk eğitim sisteminde; eğitim-öğretimin niteliğini önemli ölçüde belirleyen etkenlerden biri çocuğun hayata hazırlanmasında birinci derecede rol ve öneme sahip iki unsur olan okul ile aile arasında birliğin yeterince kurulamamasıdır. Okul-aile birlikleri yeterince örgütlenmiş değildir. Veli görüşme günlerinde, velilerle örgütlü bir koordinasyon söz konusu değildir ve okula gerektiği kadar gelmezler (Aytaç, 2000: 45-60).

Okulun çevre kalkınmasına katkıda bulunabilmesi için; Okul, çevrenin yapısını inceleyerek insanların eğitim ihtiyaçlarını belirler, örgün veya yaygın eğitim yoluyla karşılamaya çalışır. Okullar, çevre için insan kaynakları hazırlayan kurumlardır. Bu nedenle çevrenin eğitime ilişkin beklentilerini karşılayarak ülkenin sosyal, ekonomik ve teknolojik gelişmesi ve kalkınması için gerekli insan gücünü yetiştirir. (Taymaz, 2000: 197).

Okul yöneticileri, çevrenin okula ilişkin beklentilerini ve okulun bu beklentileri karşılamaya gücünü kavramayı gerektirir. Çevrenin beklentilerinin sürekli olarak gözden geçirilmesinde de yöneticiye sorumluluk düşmektedir. Yöneticinin görevi, gelişmeyi en üst düzeyde gerçekleştirmek amacıyla, çevresel ve mesleki katkıları olanaklı kılan dinamik bir denge içinde olmaktır (Aydın, 2000: 184).

Toplum okulu modeline göre, okul topluma mal olmalı ve okulla toplum arasında etkileşim bulunmalıdır. Okul toplum etkinliklerinin merkezi olabilmek için akşamları, hafta sonları ve tatillerde açık olmalıdır. Okul, gece ve gündüz hem yetkinlere, hem de çocuk ve gençlere açık olmalı, derslerin yanı sıra yetkinler de okulda sosyal, kültürel ve dinlenmeye yönelik etkinliklere katılmalıdırlar (Lowe, 1985, s.97. Akt: Pehlivan, 2000: 108).

Açıkalın (1998: 56). Okul yönetiminde rol oynayan öğretiler iç ve dış öğretiler olmak üzere ikiye ayrılır. İç öğretiler, öğretmenler, öğrenciler, eğitimci olmayan personel, fiziki durum ve donanım. Dış öğretiler ise, anne-baba (veliler), baskı grupları, genel yönetim yapısı, eğitim piyasası, eğitim üst yönetimi, bölgenin sosyal ve coğrafi durumu, yerel yönetimler, okulun yakın çevresidir.

Tezcan (1991: 106)'a göre, okul çevre ilişkilerinin ayarlanmasını sağlayacak teknikler şunlardır:

1. Okulun etkinlikler yoluyla kendini topluma tanıtmaya ve toplumu tanıması
2. Kuvvetli bir okul-aile birliğinin sağlanması
3. Okulun bir toplum merkezi haline getirilmesi

4. E itim etkinliklerinde toplum kaynaklarından yararlanma

5. Okulda genç ku akların gereksinimlerinin ne ölçüde kar ılandı nı hep birlikte incelenmesi.

Pehlivan (2000: 108)'a göre, okul-çevre ili kileri dört boyutta ele alınabilir;

1. Çevre kalkınmasına okulun katkıda bulunması,
2. Okul-aile i birli i ve aile katılımının sa lanması,
3. Baskı grupları, gönüllü ki i ya da gruplarla ili kiler,
4. Çevrenin e itime deste inin sa lanması ve halkla ili kiler.

2.3. Okul Aile birli i ve Önemi

Okul-aile i birli i, okulun aileye okulla ilgili bilgi ve kaynakları sa lamasıdır. Ailelerin okula kar ı tutumları farklılık gösterdi inden, okul aileleri çocuklarının ö renme ya antılarına katmada farklı yöntemler izlemelidir (Tutkun, Köksal, 2002).

Okulların olmadı ı eski ça lardan bu yana aileler çocuklarının ilk e itimcileri olmu lardır. E itim ilk önce anne daha sonrada baba tarafından veriliyordu. Medeniyet ilerledikçe, evde verilen e itimlerin yanı sıra okullar da açıldı. Dünyadaki ilk okul M.Ö. 1580 yılında Mısır'da açılmı tır. Orta ça döneminde okul-aile i birli inin önemi ortaya çıkmı tır. Yirminci yüz yılda ise, ö renci-merkezli e itimde ö rencilerin istekleri, ihtiyaçları, ilgi alanları ve gelece e dönük amaçlarının belirlenmesi önem kazanmı tır (Berger, Parents ve Partners In Education, 1987, s.96. Akt: Demirbulak, 2004: 2).

Akyıldız (1992: 189-198) okul-aile i birli inin genel portresini u ekinde çizmi tir: Ö retmenler genellikle ana-babalarla görü melerinde daha çok çocu un e itim-ö retim ile ilgili sorunlarını görü mekte, çocu un evde derslerine yardımcı olmalarının yanı sıra onlardan okula parasal yardımda bulunmalarını veya okulun herhangi bir i ini yapmalarını istemektedirler. Fakat velilerden hiçbir zaman e itim süreci ile ilgili kararlara katılmaları istenmemekte, velilere karar a masında yer verilmemektedir. Oysa veliler, veli toplantılarında çocuklarının ba arı durumları kadar okulun malî, sosyal ve ekonomik sorunlarını da ö renmek ve bu konularla ilgili kararlara katılmayı da istemektedirler. Merkezî bir sistemle yönetilmekte olan okullarda, okulların maddî kaynak sıkıntıları olmakta ve bunun giderilmesi için sürekli okul çevresinden, en önemlisi de okulda çocu u olan ailelerden yardım istenmektedir.

Ö rencilerin yeti tirilmesi, e itimi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi ancak sa lıklı okul-aile i birli i ile sa lanabilir. Ö rencilerin ba arısında okul-aile ve çevre faktörleri oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Çocukları ile ilgilenen, sorunlarını çözmeye çalı an, okulla i birli ini

geli tiren ailelerin çocuklarının ba arısı, ilgilenmeyen ailelere göre çok daha yüksektir. Okulun etkilili i ve ö rencinin sosyal, duygusal ve akademik açıdan geli mesi ve ba arılı olması açısından okul-aile i birli i son derecede önemli görülmektedir (Rosenblatt ve Peled, 2002, s.349–367. Akt: Kolay, 2004: 1)

Ülkemizin gelece i olan çocuklara iyi bir gelecek sa lamak için e itim ve ö retim durumlarına önem vermek gerekmektedir. Girdisi ve çıktısı ö renci olan okulun toplumsal bir örgüt olması aile ile ili kisini zorunlu hale getirmektedir. Ö rencilerin okulda ba arılı olması için sadece okulun de il aynı zamanda ailenin de sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle de okuldaki etkinliklerde ba arıya ula mak için aileye ihtiyaç duyulmaktadır. Okul ve aile ileti mi ailenin okula, ö retmene ve çocu na gösterdi i ilgiyi artırırken, okulun yapısı hakkında bilgi sahibi olan aileler çocuklarını daha kolay yönlendirmektedir. Ö renme-ö retme sürecine ili kin olarak okul ba arısını artıran faktörler üzerinde yapılan ara tırmalar, okul ba arısı üzerinde okul-aile dayanı masının önemli bir etkiye sahip oldu unu göstermektedir. İgili ara tırmalarda; okul-aile dayanı masının ö rencinin ba arısı üzerindeki etkiyi, bu konuda yapılan ara tırma ve inceleme bulgularının ı ı nda okul-aile i birli inin kurulmasına yönelik öneriler geli tirilmi tir. nsanlar sosyal ya amlarını sürdürebilmek için çe itli kurumlar geli tirmi , e itimin kurumsalla ması amacıyla da okullar kurmu tur. Ancak e itimi okulla sınırlandırmak do ru de ildir. Çünkü e itim, çocuk okula ba lamadan önce ailede, okul içinde ve okula ko ut olarak okul dı ndaki çevrede devam etmektedir. Bu durum okul içi ve okul dı ı e itimin birbiriyle tutarlı olmasını ve birbirini tamamlaması gerekmektedir. Bunun için okul ve ya am arasında bir kayna manın sa lanması ve ailelerin okul içinde gerçekle tirilen e itimden haberlerinin olması büyük önem ta ımaktadır (Varı , 1997: 12).

Ailede geçirilen zamanın okulda geçirilen zamandan daha fazla olması okulun aile tarafından desteklenmesini gerektirmektedir. Çocuklarına uygun ortamı sa layan aileler ekonomik durumları iyi olmasa da okul ba arısını ço unlukla etkileyebilmektedirler. Okul-aile i birli i ö renci ba arısının artması, destek olma, isteklendirme, cesaretlendirme ve davranı ların de i mesini sa lamaktadır. Ayrıca çocukların okul ve ö retmenlere ili kin olumlu tutumlar geli tirilmesinde aile katılımı büyük öneme sahiptir. Okulda çocukların e itiminden sorumlu ö retmenler; anne ve babayla ilgili bazı sorunların e itim ve ö retim faaliyetlerini engelledi ini dü ünmektedir. Bazı ö renciler, okula yeterince beslenmeden, sa lık sorunları, güvenlik ve sevgi ihtiyaçları kar ılanmamı olarak gelmektedirler. Ayrıca ö retmenler ailelerle ilgili olarak, ailelerin okula sa ladıkları deste in yetersiz oldu unu ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmediklerini savunmaktadır (Kolay, 2004: 164).

Ö rencinin okuldaki geli imi ailenin e itime verdi i önem ile ili kilidir. Aile-okul i birli inin iki avantajı vardır: Birincisi, ailenin okula ve ö renciye gösterdi i ilgi, motivasyonu

sa lar. kincisi ise, okulun yapısını, de erlerini ve standartlarını tanıyan aileler çocuklarını daha iyi yönlendirebilirler (Berger, 1987. Akt: Kolay, 2004).

Ailenin e itimi sosyal yeterlili e sahip yeni nesil için vazgeçilmez bir olgudur. Okul aile i birli i ailenin okul kararlarına katılımının arttırılmasıyla mümkün olacaktır. Bugün okullarımızda kurulmasını zorunlu gördü ümüz okul-aile birlikleri, okul koruma dernekleri ve periyodik aralıklarla yapılması istenilen veli toplantıları, aile e itimini formel bir ortamda biçimsel olmayan etkile imle gerçekle tirecektir. Bu etkile im var olan süreçte çocuklara yansımaktadır (Karslı, 2006)

Ö renciler günün ba langıcı ile biti i arasında iki farklı dünya olan ev ve okul arasında gidip gelmektedirler. Birçok ö retmen ailevi ve toplumsal sorunların, okuldaki e itim ö retim sürecini engelledi ini dü ünmektedirler. Ö rencilerin bir kısmı okula yeterince beslenmeden, sa lık sorunları, güvenlik ve sevgi gibi temel gereksinimleri kar ılanmamı olarak gelmektedirler. Ö retmenlerin ailelerle ilgili yakınmalarından biri de, okul aile i birli inin yetersizli i ve okulların amacı ve yapmak istedikleriyle ilgilenmemeleridir (Rosental ve Sawyers, 1996. Akt: Pehlivan, 2000: 110).

Okul aile i birli i, çocu un ba arısı ve geli iminde kaynakları en üst düzeye çıkarmak için okul personelini, aileleri, çocukları ve toplum üyelerini bir araya getiren ortak bir planlama sürecidir. Aile katılımı ve okuldaki iddet arasındaki ba lantıların nadiren üzerinde çalı ılsa da artan aile katılımı okul ve aile arasındaki tutarlılık ve ileti imi geli tirmekte ve ö renmeye daha yardımcı aile ortamı sunmaktadır. Bu de i iklikler daha güvenli duyarlı okullara önderlik eder (Schwartz, 2003, 223. Akt: Kandemir, 2010: 14).

Okul ile aile i birli inin sa lanmasında yasal görevi bulunan, ö retmenlerin bazı yeterlilikleri vardır. Bunlar, velilerle sürekli ve etkili ileti im kurma, velilerle toplantılar düzenleyerek i birli i yapma. Ö rencilerle ilgili dosyalar tutarak aileler ve çocuklar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma. Velilere kar ı samimi ve ho görülü davranma, velilerin güvenini kazanma. Ö rencilerin okul içindeki etkinlikleri hakkında veliye bilgi verme. Okulda düzenlenen sergi vb. kültürel etkinliklere velilerin katılımını sa lama. Veliler ile okul yönetimi arasında ortaya çıkan problemlerin çözümünde yardımcı olma. Ö rencinin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal geli im özellikleri hakkında veliyi bilgilendirme. Velilerin ekonomik düzeylerine göre okula katkıda bulunmalarını sa lama. Ailelerin okul rehberlik servisleri ve hizmetleri konusunda bilgilendirilmesinde yeterli olma (Gökçe, 2003: 213).

Okul-Aile bütünle mesini sa layabilmek için a a ıdaki öneriler geli tirilebilir (Kolay, 2004: 164):

1- Okul-çevre ve özellikle aile i birli inin önemi ve bu i birli inin geli tirilme yolları açısından okul yöneticilerinin ve ö retmenlerin çe itli e itimlerle bilgi ve beceri kazanmaları sa lanmalıdır.

2-Aileler ö rencinin e itiminde okulun yanında en etkili kurumu olu turmaktadır. Ö renciyi tanımada, yönlendirmede, yetene ini ve kapasitesini artırmada mutlaka aileyle i birli ine gidilmelidir. Bunu sa layabilmek için, çok çe itli vesilelerle ailelerin okula gelmesi, ö renci sorunlarını payla ması, ö retmen ve yöneticiler ile ortak kararlar geli tirmesi ve çocu unun ba arısı için rol alması ve katkıda bulunması sa lanmalıdır.

3-Aile-okul i birli ini artırabilmek için posta, telefon, internet, çe itli dergiler, gazeteler, oturumlar, toplantılar gibi birçok araçtan yararlanılmalı; ailelerin çe itli etkinliklerden, çocuklarının okuldaki performansından haberdar edilmesi sa lanmalıdır.

4- Okullarda bulunan okul-aile birli ine ili kin önemli hususlar yönetmeliklerde her ne kadar yer alsada, bu birliklerin etkili ekilde çalı ması sa lanmalıdır.

5- Okul yönetimi çevrenin e itime ili kin beklentilerini kar ılayarak sosyal, ekonomik ve teknolojik geli mesi ve kalkınması için insan gücünün ba arılı olabilmesi için çevredeki tüm kamu ve sivil toplum örgütleri ile ileti im kurmalı, i birli i yapmalı, koordinasyon sa lamalıdır.

6-Okul çevreye ve topluma bekledi i hizmeti verebilmeli ve yararlı olabilmelidir. Okullar sadece e itim- ö retim kurumları de il çevrenin kültür merkezi hâline getirilmelidir. Okul toplum etkinliklerinin merkezi olabilmek için ak amları, hafta sonları ve tatillerde açık olmalıdır. Okul, gece ve gündüz hem yeti kinlere, hem de çocuk ve gençlere açık olmalı, derslerin yanı sıra yeti kinler de okulda sosyal, kültürel ve dinlenmeye yönelik etkinliklere katılmalıdırlar.

Vural (2004: 156-158) ise ö renci sorunlarının a ılmasında ve ba arı oranının yükseltilmesinde etkili okul-aile i birli inin sa lanmasının gereklili ine inanmakta ve u maddeleri dile getirmektedir:

1-Aileleri okula ba lamak için, istedikleri zaman okulu ziyaret edebilmeleri, ö retmen ve yöneticilerle görü melerinin sa lanması ve gerekti inde sınıf içi ziyaretlere müsaade edilmesi gerekmektedir.

2-E itimcilerin, aileleri çocuklarının e itim durumları konusunda bilgilendirmeleri gerekmektedir. Ailenin ne yapması gerekti ini bilmesi çocu una olan deste ini artırmakta, ö retmenlerin sorumluluklarını kolayla tırmaktadır.

3-Ailenin okula olan desteğinin hissedilebilmesi için okul ile aile arasındaki güveni geli tirmek gerekmektedir.

4-Aileleri ev ortamında çocuklarına nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgilendirmek ve çocukların ev ya antılarını yakından tanımak gerekmektedir. Ailelere yazılacak mektuplar ya da aileleri ziyaret ederek çocuklarının ba arıları durumlarını payla mak sorunların çözülmesinde ve ba arının artırılmasında önemli sonuçlar do urmaktadır.

Cotton, K. and Wikelund, R. (1989), etkili okul-aile iş birliğini sa lamak için u maddelerin yapılması gerektiğine inanmaktalar (Akt: Günkan, 2007: 71-72).

1-Ailelerin ilgilerinin eğitimciler tarafından dikkate alınması ve eğitimcilerin aileler ile iletişimlerinde mesleki dili kullanmamaları olumlu sonuçları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle eğitimcilerin iletişim eksikliğine büyük önem vermeleri gerekmektedir.

2-Okul yöneticilerinin ailelerle çalışmaları için öğretmenleri hazırlamaları gerekmektedir. Eğitimcilerle iş birliği yapımları konusunda resmi bir eğitim sunmak faydalı olmaktadır.

3-Ailelerin okula sadece çocuklarının problemleri olduğunda gelmelerini engellemek için, okulların öğretmenle veliler arasındaki güvensizliği ve kültürel engelleri ortadan kaldırmak etkili iş birliği için olumlu adımlar getirmektedir. Bunlar için, resmi olmayan eğitim oturumları sunmak, ailelere ev ziyaretleri düzenlemek, okul alanı dışında toplantılar düzenlemek, ebeveynlerin ihtiyaçlarını de erlendirmek, onlara okul kararlarında söz hakkı vermek ayrıca onların okulla ilgili kaygılarına ulaşmak gerekmektedir.

4-Ailelerin iş programlarını ayarlamak için, okul başlamadan önce akşam ve hafta sonu toplantıları düzenlenmektedir. Okullar öğlen, akşam ve hafta sonlarında açık kalarak ailelerin eğitimini içeren çeşitli eğitici ve eğitici faaliyetlerin gelişmesine yardımcı olarak mahalle suçlarına karşı güvenli bir barınak oluşturabilmektedirler.

5-Ailelerle sınıfı birle tirmek için teknolojik araçları kullanmak, aileler ile öğretmenler arasındaki iletişimin gelişmesi için etkili olmaktadır. Sınıfa koyulacak eski bir telefon ya da sesli mesaj sistemi öğrencilere çalışmalarında kolaylık sağlayacağı gibi okuma bilmeyen velilere de ulaşmayı kolayla tırmaktadır. Ayrıca bilgisayar kullanımının artması çocukların akademik başarılarını artırmakta okullarla aileleri bir araya getirmektedir.

Flaxman ve diğerlerine göre okul aile iş birliğinde dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır (Yaylacı, 1999. Akt: Kıranal 2007: 19):

1. Okul aile iş birliği çok amaçlı, iyi planlanmış olarak düzenlendiğinde başarılı olur.

2. Okul aile i birli i çalı maları hem sorunların çözümlüne hem de muhtemel sorunların ortaya çıkmasını önlemeye yönelik olmalıdır.

3. Okul aile i birli i sadece ilkököl ve ortaokul düzeyinde de il, lise düzeyinde de önemli ve etkilidir.

4. Okul aile i birli inde ailelerin mutlaka iyi e itimli olmaları gerekmez.

5. Okul aile i birli inin iyi düzenlenmesi daha çok alt sosyo-ekonomik düzeyden gelen çocuklara yarar sa lar

Fiders ve Lewis, (1994)'e göre okul aile i birli i sürecini engelleyen faktörler;

1. Ana-babaların kendi okul ya antılarının olumsuzlu u: Birçok ana- babanın olumsuz okul ya antılarına sahip olması, okula kar ı olumsuz tavırlar geli tirmelerine yol açmaktadır.

2. Ailelerin ekonomik sorunları: Ço u zaman ailelerin okula ça rılma nedenleri, kendilerinden ekonomik katkılar istenmesidir. Ekonomik beklentiler ailelerin okul etkinliklerine katılımında gönülsüz davranmalarına yol açmaktadır.

3. Ailelerin okula ayırabilecekleri zamanın yeterli olmaması.

4. Ailelerin e itim seviyelerinin dü ük olması.

5. Ö retmenlerin olumsuz tutumları: Ö retmenlerin ailelerin okula katılımı için zamanlarının olmad ı ve bu tür etkinliklere yeterince ilgi duymadıkları ekindeki algıları, okul-aile i birli inin en önemli engellerindendir. Oysa aileler, okula nasıl katkıda bulunabilecekleri konusunda ö retmenlerin yol göstermelerini ve kendilerini somut olarak yönlendirmelerini beklemektedirler.

6. Ev ve okul kültürünün farklılı ı (Akt: Pehlivan, 2000: 111).

Çelenk (2003: 33), ö rencilerin okul ba arılarının daha da yüksek olması için okul aile i birli i kapsamında u önerilerde bulunmaktadır:

1. Okulun izledi i e itim yakla ımları, ö renciye uygulanan sınıf içi ö retim etkinlikleri konusunda velilerle ileti im kurulmalı, ayrıca, okul-aile yardımlası ve bu çerçevede çocu un e itimi konusunda etkin i birli inin sa lanabilmesi amacıyla veliler e itilmelidir.

2. Yukarıda sözü edilen velilerin e itimi çerçevesinde, ö rencilerin uyum, geli im problemleri, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri konusunda veliler bilgilendirilmelidir.

3. Velilerin ö rencinin okul ba arısına yapabilecekleri olumlu katkıdan azami ölçüde yararlanabilmelerini sa layabilmek amacıyla, okula bakı açıları olumsuzdan olumluya

dönü türülürken, okula farklı kaynaklardan para temin edilmeli, bu ili kiler çerçevesinde velilerden para alınması söz konusu olmamalıdır.

4. Etkin bir okul veli yardımıyla masını sa layabilmek için, ili kiler rastlantıya bırakılmamalı, okul-veli görüşme ve toplantıları yıllık, aylık ve haftalık dönemler içinde programlara ba lanmalı, aile büyükleri ile mektuplaşma, telefonlaşma ve ev ziyaretleri de bu çerçevede ele alınmalıdır.

5. Velilerin okula olan güven ve i birli ini geli tirmek amacıyla, ö renci etkinlikleri sergilenmeli ve bu etkinlikleri velilerin izlemesi sa lanmalıdır.

Bilgin (1990), okul ile ailenin i birli i ve sorunları konusunda yaptığı ara tırmada; “ö retmenlerin okul-aile ili kilerini geli tirmede ba arılı çalışmaları yaptı ı, anne babaların ise okul-aile ili kilerini geli tirmede yetersizlikler gösterdikleri, anne-baba e itiminin okul-aile ili kilerini düzene koymada ve ö rencilerin okul ba arılarının artırılmasında etkili oldu u” sonucuna varılmı tır (Akt: Kıran al 2007: 20).

2.3.1. Okul Aile birli inin Boyutları

Okul ile ailenin bütünleşmesini sa layabilmek için okul-çevre ve özellikle aile i birli inin önemi ve bu i birli inin geli tirilme yolları açısından okul yöneticilerinin ve ö retmenlerin çe itli e itimlerle bilgi ve beceri kazanmaları sa lanmalıdır (Kolay, 2004: 13). Okulun; ö renci, ö retmen, yönetici, bina, araç gereç ve e itim programları olmak üzere be temel ö esi vardır. Birbirleriyle etkile im içinde olan bu ö elerin her biri okulun niteli ini belirler. Bu ö elerden herhangi birinde meydana gelebilecek aksaklık yâda eksiklik okulun amaçlarına ulaşmasına olumsuz etkide bulunur. Bu ö elerin yanı sıra, okulun dı nda yer alan, okul e itimi üzerinde önemli rol oynayan toplumsal kurum ve gruplarda vardır. Bunlar, okulun amaçlarına ulaşmasını bazen kolaylaştırırken bazen de engelleyici etkilerde bulunur. Bu nedenle, okulun çevresini oluşturan bu grup ve kurumlarda okulun bir ba ka ö esi olarak dü ünülebilir. Okul-çevre i birli i, çevrenin okula ve okulun çevreye destek ve katkısı olmak üzere iki yönlü bir özellik ta imaktadır. Okul, çevresiyle bir bütündür. Okul, kurumsallı ını devam ettirmek ve e itim hizmeti üretebilmek için çevresinden ö renci, bilgi, teknoloji, donanım ve çe itli tüketim girdileri alır. Okulun aldığı girdilerde en önemlisi ö rencidir. Ö rencinin olanakları, yetenekleri, yeti me özelli i ve hazır bulunu luk düzeyi, verilecek e itimi ve bu e itimden ne ölçüde yararlanabilece inin ölçüsünü verir. E itim için gereken insan gücü; ö retmen, uzman, yönetici ve öteki i görenlerden oluşur. Okulun amaçlarını gerçekle tirmesi ve üretti i hizmetinin niteli i sahip oldu u insan gücünün kullandığı teknoloji ve donanımın niteli i ile yakından ilgilidir. Okul, ö rencide istenen davranışta i ikli ini yaratabilmek için geçerlik ve güvenilirli i sınanmış bilgiyi sistemde kullanmak

durumundadır. Kullanılan bilginin geçerliliği ne kadar yüksek ise programında birey ve çevrenin gereksinimlerini karşılama olasılığı da o ölçüde yüksektir. Okulun etkinliğini geliştirip sürdürmesinde belirtilen girdiler belirleyici bir rol oynar. Okul ülediği girdiyi ürüne dönüştürerek topluma dönüştürsünler. Okul toplumun beklentilerine ve gereksinimlerine göre öğrenci yetiştirildiği oranda çevreye katkı sağlamış olur. Modern okul anlayışında, öğrencilerin yanı sıra bütün çevre halkının öğrenme gereksinimlerini karşılayan, günün her saatinde açık, yaşam boyu öğrenme ilkesinin uygulamaya aktarıldığı bir merkez özelliği kazanmış ve ilimindedir. (Ulu, 1999: 172-176).

Okul aile ile birlikte çerçevesinde eksik olan ve aksayan noktalar saptanabilir. Böylece gence uygun yeni yollar izlenebilir (Duman, 2005: 32). Bunun için okulun, çevrenin etkisiyle yakından ilgilenmesi, aynı zamanda, o çevreden okula gelecek öğrencilerin bazı davranışlarını daha okula gelmeden düzeltmesine olanak sağlar. Diğer türlü çevreden istenmeyen davranış örnekleri sınıfa kadar girer, sınıf ortamını bozar, eğitimel amaçların ve sınıf yönetimin engellerini oluşturur (Bar, 1999: 20).

Okul, toplumdaki bireylerin eğitim seviyesini yükseltmek için birçok toplumsal kurum ve grup, okullarda gerçekleştirilen etkinliklerle ilgilenir ve bu etkinlikleri denetler. Okulla yakınlık ilişkisi içerisinde bulunan bu kurum ve gruplar okulun çevresini oluştururlar.

Bunların okul üzerinde doğrudan yada dolaylı olarak bir denetim ve baskı gücü vardır. Okulun yakın çevresini oluşturan ilişkiler, grup ve kurumların en etkilileri; aileler, veliler, basın organları, çevredeki ilişkiler, kurum ve kuruluşlar, çevredeki diğer okullar ve üniversitelerdir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz (Hakan, 2008, 164-165):

Aileler: Okulun çevresini oluşturan ve okulun ilişkisi içerisinde olması gereken en temel kurum ailedir. Okulun, çevrenin diğer öğeleri ile ilişkisi kurmasında en etkili yol, öğrenci aileleri ile yakından ilgilenmek ve onları tanımak, onların yardımını istemektir. Aileler aracılığıyla çevreye açılmak, doğrudan açılmaktan çok daha yararlı ve etkilidir. Bu amaçla okul-aile birlikleri kurulmuştur. Aileler, dolayısıyla velilerle yapılan ilişkisi yalnız öğrencilerin başarısı için değil aynı zamanda tüm okulun çıkarları açısından da önem taşıyabilir.

Basın Organları: Okul ile toplum arasındaki iletişimi sağlayan basın organları, okullarda önemli olayları duyurarak uygulamalarla ilgili kamuoyunu oluşturulmasına katkıda bulunur. Okul yöneticileri ve öğretmenler okullarıyla ilgili herhangi bir olumsuz haberin yayın organlarında yer almasından çekinirler. Bu nedenle okulun belli bir düzen içinde çalışmasına özen gösterir. Örneğin; son yıllarda kimi dayak olaylarının basına yansması, bu konuda okulların önlem almasına yardımcı olmuştur.

Çevredeki i Yerleri: Çevredeki spor alanları, fabrikalar, büyük i letmeler, tarihi eserler, müzeler vb. her türlü i yeri, kurum ve kurulu , ö rencilerin ö renme ya antılarının zenginle tirilmesine önemli katkıda bulunur. Okulun çevresindeki bu tür olanaklardan yararlanması beklenir.

Di er Okullar: Çevrede bulunan di er okullar ise okullar arası bilgi ve deneyim alı veri ine olanak sa lar. Çevrede benzer okullar arasında iyi okul konumu kazanma yönündeki gizli bir yarı vardır. Bu yarı sportif, kültürel etkinliklerde ve bir üst okula giri sınavlarında kendini açıkça gösterir. Bu durum, okullarda daha etkili bir ö retim ortamı yaratılmasına katkı sa lar.

Üniversiteler: Okulun, çevresini olu turan ve i birli i içinde olması gereken ba ka bir kurum üniversitedir. Üniversitelerin özellikle e itim fakültelerinde üretilen yeni bilgilerin yanı sıra deneyim ve kaynak ki ilerinden okulun yararlanması, okul geli imi açısından önemlidir. Bu nedenlerle okullar ve çevredeki üniversiteler arasında, özellikle okul personelinin mesleki geli imlerini hedefleyen kurs, seminer gibi etkinlikler gerçekleştirilmesi için i birli i sa lanmaktadır.

2.3.2. Okul Aile birli inin Yasal Dayanakları

Okulun amaçlarına ula ması ve ö renci ba arısının artması için ö rencilere kazandırılmaya çalı ilan davranı ların aile ortamında da sürdürülmesi gerekir. Bunun için okulla aile arasında etkili bir e güdüm gerekmektedir. Bundan dolaydır ki, okul aile i birli i Anayasa ve Millî E itim Temel Kanunu lkeleri arasında yer almaktadır. Okul Aile Birli inin en temel dayana ı ise, Millî E itim Bakanlı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin kurulu , i leyi , görev, yetki ve sorumluluklarına ili kin usul ve esasları düzenleyen okullarda okul aile i birli i kapsamında nelerin nasıl yapılaca nı açıklayan Okul Aile Birli i Yönetmeli idir.

Bu Yönetmelik; Millî E itim Bakanlı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin kurulu u, i leyi i, birlik organlarının olu turulması, seçim ekilleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sa lanan maddi katkılar, ba ı ların kabulü, harcanması ve denetlenmesiyle kantin ve benzeri yerlerin i lettirilmesi veya i letilmesinden sa lanan gelirlerin da ıtım yerleri, oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar. Kısaca okul aile i birli i kapsamında nelerin nasıl yapılaca nı açıklar. Bu Yönetmelik, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî E itim Temel Kanununun 5257 sayılı Kanun ile de i ik 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanmı tır (Resmi Gazete, 2012: 28199).

Anayasanın 41. maddesinde “aile Türk toplumunun temelidir” denilerek devamında, devletin, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunmasını sa lamak için

gerekli tedbirleri alacaktır ve gerekli kurumları kuracaktır vurgulanmıştır. Anayasanın 42. maddesinde de Okul-Aile Birliği Yönetmeliğinin amaçlarında belirtilen hükümler vardır. Buna göre, “Kimseye eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz, devlet maddi olanaklardan yoksun bırakılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürme bilmeleri amacıyla kurslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar ve devlet durumları nedeniyle özel eğitime gereksinimi olanları topluma yararlı kılacak önlemleri alır” hükümleri, okul-aile birliği çerçevesini oluşturmaktadır (Gözler, K. (2010).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin on dört temel ilkesinden biride okul ile ailenin birliği ilkesidir. Milli eğitimin bu ilkesinde birliği ile ilgili olarak şu açıklamalara yer verilmektedir: Birlik, okul ile aile arasında bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve okul arasında iletişimi ve birliğini sağlamak, eğitim-öğretimi geliştireci faaliyetleri desteklemek, maddi imkânlardan yoksun öğrencilerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak ve okula maddî katkı sağlamak üzere kurulur (Millî Eğitim Temel Kanunu, Resmi Gazete, 1973).

2.3.3. Okul-Aile Birliğinin Faydaları

Ailenin ve okulun çocuğun eğitimi konusunda birliği yapmasının sayısız yararları vardır. Aile ile öğretim, öğretmenlerin birbirlerini eğitim açısından tanımalarına ve ortak bir paydada anlaşmalarına zemin hazırlamasıdır. Birliği sayesinde yönetici ve öğretmen ailelerle karımlıklı saygı içerisinde, birbirlerinin görüşlerini anlamaya, bazı noktalarda görüş birliğine ulaşmaya çalışırlar. Birlikçi bir tutum çocuğun başarısı üzerinde çok olumlu etkiler yapar.

Reform hareketlerinin başarılı olmasında, “okul ve aileler öğrenmeyi desteklemek için birlikte çalışmaları zaman herkes kazanır” sloganıyla hareket eden, Ailelerin Eğitime Katılması Milli Koalisyonu tarafından, okul-aile birliğinin yararları şu şekilde sıralanmaktadır:

- Okul-aile birliğiyle, öğrenciler okullarında ve yaşamlarında daha iyiler yaparlar (derslerinde daha başarılı olur, daha üst öğretim kurumlarına devam etmeleri mümkün olur, hayatta daha başarılı olurlar).

- Ana-babalar kendilerini güçlü hissederler (Ana-babalar evde çocuklarının öğrenmesine yardım ederek kendilerine güvenleri artar; birçoğu kendi eğitimi için başarılı ve toplumun birer aktif üyesi haline gelirler).

- Öğretmen morali artar (ailelerle birlikte çalışırken öğretmenler öğrencilerden daha çok başarı bekler, aileler ve topluluk tarafından desteklenme nedeniyle kendilerini daha güçlü hissederler).

- Okullar daha etkili çalışır (Aileler, okulun aktif bir ortağı olarak, evde ve okulda çocuklarının eğitimleriyle ilgilenip, katkı sağladıkları zaman, okuldaki öğrencilerin performansları artmaya başlar).

Topluluklar daha güçlü gelir (Aileler okul sistemine daha çok yatırım yaparlar ve okul sistemi ailelerin ve toplumun ihtiyaçlarına göre yanıt vermeye başlar) (NCPIE, 2009. Akt: Dizbay, 2010: 33-34)

Okullarda etkili bir eğitim gerçekleştirmek için yapılan araştırmalar, toplumun desteğinin alan, eğitimin amaçları doğrultusunda, çevresiyle bütünleşen eğitim kurumlarının daha etkili eğitim gerçekleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Açık bir sistem olarak okullar, çevreyle etkileşim içinde, çevreden girdi olarak aldığı öğrenci, öğretmen, yönetici vb. insan kaynaklarını belli bir süreç içinde yetiştirir ve kaliteli bir ürün olarak, yeni bilgi ve becerilerle donatılmış durumda dış çevreye çıktı olarak sunar. Okullarda etkili eğitimin gerçekleştirilmesi, girdi olarak alınan kaynakların niteliklerine bağlı olduğu gibi, eğitim süreci boyunca tüm kaynakların etkili ve verimli çalıştırılmasına ve çevreyle olan etkileşiminin kalitesine bağlıdır (Özmen ve Kolay, 2004: 1306).

Aile, öğretmen ve okulun öğrencinin eğitimi konusunda işbirliği yapmasının birçok yararı vardır. Okul-aile işbirliğinin öğrenci, aile, öğretmen ve kurum açısından yararları şu şekilde sıralanabilir:

Çocuk açısından; çocuğun, mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasını sağlar. Okul ve ev arasında, çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarını ortadan kaldırır. Evin devamı olan güvenli bir eğitim ortamında, çocuklara daha iyi bir öğrenme fırsatı yaratır.

Aile açısından; çocuklarının gelişimine katkıda bulunmalarını sağlar. Çocuklarını birey olarak görmelerini sağlar. Çocuklarıyla sağlıklı iletişim kurmak için gerekli olan ortamı yaratır. Çocuklarını daha iyi tanıma fırsatı bulurlar.

Öğretmen açısından; programını daha kolay uygulayabilmesini sağlar. Aile ile kurulan iyi iletişim sonucunda çocuğu daha iyi tanıyarak problemleri çözebilmesini sağlar.

Kurum açısından; Eğitimde fırsat eşitliğini, eğitimin devamlılığını ve eğitimin amaçlarının daha kolay gerçekleştirilmesini sağlayarak eğitim kalitesini yükseltir (Oktay, 1999).

Okullarda istenilen düzeyde etkili eğitimin gerçekleştirilmesi için, gelişmiş ülkelerde gerçekleştirilen reformlar ve uygulamalar, okulların çevreleriyle bütünleşerek, çevrenin desteğini, katkısını alarak ve bir okul topluluğu olarak daha etkili eğitimi gerçekleştirmeye

dayandırıldı nı göstermektedir. Buda ancak etkili bir okul aile i birli i ile sa lanabilir (Özmen ve Kolay, 2004: 1320).

Çevreyi ihmal etmek, ö retmenin e itsel çabalarını engeller. Ö rencinin her gün içinde yer aldığı çevrenin, onu etkileme olasılı ı yüksektir. Çevrenin etkileri, ö renciler aracılı ıyla, sınıf içine girebildi inden, bir ö rencinin yakın çevresinin etkileri, di erlerini de etkiler. Okul yöneticileri ve ö retmenler, bu etkilerin olumlularından yararlanıp olumsuzlarını önlemeye çalı malıdır. Birey ve kurumların etkililik göstergelerinden biride kontrol edebildi i çevresinin geni li idir. Okul ve ö retmenden beklenen, sınıf ve okulun olabildi ince uzak çevresini etkileyebilmesidir (Ba ar, 1999: 19).

E itimin etkin ve verimli gerçekte tirilebilmesi, yalnız okul içinde ki süreçlerle de il, aynı zamanda okulun çevresini olu turan sosyal çevrenin de e itim sürecine katılımı ile mümkün olabilmektedir. De i en ve geli en ça a ayak uydurabilecek e itim anlayı nı benimseyen okulların geli mi açısından okul-çevre i birli inin etkili bir ekilde sa lanması kaçınılmazdır. Okulun ö rencisiyle çevreye açılması, çevresiyle bir bütün içinde olması, okulla toplum ve çevre arasında sa lıklı bir ileti im olması, okulun toplum çevre kalkınmasında etkin bir rol oynaması açısından oldu u kadar, kendi amaçlarına ula ması yönünden de çok önemlidir.

2.4.4. Okul Aile birli ini Gerekli Kılan Etmenler

Aile e itim açısından okulun dı ndaki en etkili çevredir. Bu yüzden e itim açısından okul ile aile arasında sa lam bir i birli inin kurulması önemli bir gerekliliktir (Erdo an 2000: 179). E itim sadece okulda gerçekte en bir süreç de ildir.

Okulun dı nda aile de iyi bir e itimin gerçekte mesinde önemli rol oynar. Bu yüzden e itim açısından okul ile aile arasında güçlü bir ili kinin kurulması önemli bir gerekliliktir. Okul-aile birlikleri okul ile aile arasındaki bütünle meyi gerçekte tirmek, veli ve ö retmenler arasında i birli i sa lamak amacıyla kurulmu tur.

Ö renciler ana babalarının gerçekleri ile okul gerçekleri arasında kalırlar. Bu gerçekler ne kadar birbiriyle paralel gider uyu ur ise, o oranda ö renci bocalamaz kararsız kalmaz ve kendisi ile ilgili rota çizebilir. Bu yüzden gençlerimizde olumlu yönde bir geli me ve de i me ortaya çıkarabilmek için okul aile i birli i arttır (Duman, 2005: 19-52).

Okul-aile i birli ini gerekli kılan birçok etmen vardır. Bu etmenleri, öyle sıralamak mümkündür (Cavkaytar, 2000: 136):

1-Çocu a okulda verilen e itim, evde aile tarafından peki tirilmezse çocu a istenilen davranı ların kazandırılması zordur. Bu yüzden, çocu un okul ve ev ya antısı arasında tutarlılı ın sa lanması için okulla aile i birli i yapmalıdır.

2-Çocu u en iyi ailesi tanır. Aile çocu un özelliklerini okulla payla tı ı oranda çocu un geli imine katkı sa layabilir. Böylece okul aile ile birlikte hareket ederek çocu un geli imi için ona daha iyi imkân sa layabilir. Di er bir ifadeyle, okul ve aile birlikte çocu un ilgi ve yeteneklerini en üst sınırına çıkarmı olur.

3-Ailenin okula bakı ı ö rencilerin okula kar ı tutumunu etkilemektedir. Ailelerin, çocukların okulu ve ö retmenleri hakkında olumlu tutum ve davranı ları, çocu un okula ve ö renmeye güdülenmesinde çok önemli bir yer tutar. Bu da ailenin ve okulun birbirini tanınmasıyla mümkündür.

4-Çocukların en iyi biçimde yeti mesinde aileler ö retmenler için önemli kaynak ve destek olabilir. Aileler, ö retmenlere danışmanlık yapabilir, Materyaller hazırlayabilir, kendi deneyimlerini payla abilir, her konuda ö retmene yardımcı olması mümkündür.

5-Ailelerin çocukların okuldaki davranı ları ve akademik ba arıları konusunda bilgilendirilmeleri gerekir. Aileler okulla i birli i yaparak çocuklarının davranı ları ve ba arı durumları hakkında dönüt alabilir ve çocu unun e itimine daha fazla destek olabilir.

6-Ö rencileri istenilen davranı ları göstermeye yöneltmede okuldaki ödüllendirme ve disiplin uygulamaları yeterli olmadı ından, ailelerin okula deste i gerekmektedir.

7-Çocu un e itimine yönelik olarak okul ve ailenin beklentilerinin kar ılıklı bilinmesi, okul ile aile arasında kurulan i birli ine ba lıdır.

8-Ailelerin sosyo-ekonomik yetersizliklerinin giderilmesi için okulla aile i birli i yapmak zorundadır, özellikle, ekonomik olarak yetersiz olan aileler, okul tarafından desteklenerek çocu un ihtiyaçları kar ılanabilir.

Okul ile ailenin i birli i kaçınılmaz ve birbirinden ayrılmaz iki özellik olarak görülmek zorundadır. Okul ile aile i birli ini gerekli ve hatta zorunlu kılan birçok neden vardır. Bu nedenler ba lıca öyle sıralanabilir (Epstein, 2001: 411. Akt: Akal, 2010: 7-8):

1. Okul e it im programlarını geli tirmek.
2. Anne babanın liderli ini arttırmak, becerilerini daha üst seviyelere çıkartmak.
3. Ailenin okula destek vermesini sa lamak.
4. Çocukların hem bugün, hem de gelecekteki ya amlarında ba arılı bir birey olabilmelerini sa lamak.

5. Okuldaki di er ailelerle ileti im kurmak ve ö retmenlere çalı malarında yardımcı olmak.

Aile katılımın; ö renci açısından daha yüksek ba arı, devamsızlık ve okuldan kaçma oranında dü ü , daha yüksek devam oranı, ö renci davranı larında geli me, daha yüksek notlar, daha yüksek not ortalaması, okul çalı malarına daha fazla katılım ve okula kar ı daha olumlu tavır alma gibi getirileri vardır. Son çalı malar ailenin katılım ekillerinin ailenin sosyal etnik ve ekonomik özelliklerine ba lı olarak de i kenlik gösterdi ini göstermi tir. E itim sürecinde ailelerin aktif bir rol oynamasının çok sayıda avantajları vardır. Çocuklar evde, okulda geçirdiklerinden daha fazla zaman geçirmektedirler. Aileleri onları daha yakından tanımakta, onlarla birebir ileti im kurmakta ve çocuklarının ba arısına yardımcı olmak için herhangi bir ücret beklememektedirler. Sınıf ortamından daha samimi olan ev ortamı, ö retmenlerin sadece hayal edebilece i e itim dakikaları sunar (Peterson,1989, 3. Akt: Kandemir, 2010: 17).

Çocuk için okul ortamı, ailenin tutum ve davranı larının yanı sıra evde uygun ortamın olması da büyük önem ta ımaktadır. Anne ve babanın çocu unu motive etmesi, okulda ö rendiklerini anlatmasını sa laması, çocu una gerekti i zamanda rehber olabilmesi çocu un ba arısını artırmaktadır. Bu nedenle anne ve babalar okulla i birli i yoluna giderek çocu un neler ö rendi inin farkında olması, gerekli araç ve gereçleri temin etmesi ve çocu una nasıl rehber olaca ını bilmesi gerekmektedir.

Okullarda yapılan e itimin ba arılı olması ve istenilen hedeflere ula ılabilmesi için ö rencinin ailenin ilgi ve deste inin gerekli oldu unu göstermektedir. Bu nedenle, okul öncesi döneminden ba layarak okul aile i birli i tüm e itim basamaklarında sürmelidir. Çocu un e itimdeki ba arısı, okul ve ailenin e itim sorumlulu unu payla ması zorunludur. Çünkü tek ba ına ne aile nede okul bu yükümlülü ü tümüyle ta ıyamamaktadır (Hakan, 2008: 1559).

Okul aile i birli i, ö retmenin çocu u daha iyi tanınmasına olanak sa lar. Çünkü ailesini tanımak, ö renciyi tanınmasında ö retmene daha fazla yardımcı olur. Ayrıca, ö retmen yapılacak etkinliklerde ailenin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerini dikkate alır (Özden, 2002: 41-42). Okul aile i birli i, ö retmenleri ailede yapılanlar; ana babaları ise okulda yapılanlar konusunda bilgilendirerek okulla ailenin birbirlerini tanınmasına yardımcı olmaktadır. Okulla ailenin i birli i, aile ile ö retmenlerin birbirlerini tanınmalarının yanı sıra e itim açısından anlayı birli i geli tirmelerini de sa lar. Böylece, ailelerle ö retmenler arasındaki anlayı farkı azalır ve okulun ula maya çalı tı ı amaçlar ve etkinliklerdeki çeli kiler azalır (Alıcıgüzel, 1999: 371).

E itim, uygulayıcılarının birlik ve topluluk halinde olmasını gerektirir. Günümüzde çocu un e itiminde okul ile ailenin birbirine yardım etmesi, birbirini tamamlaması ve

desteklemesi çok daha gereklidir. Okul ile ailenin ortak çalışmasının hedefi, aktif bir eğitim topluluğu kurmaktır. Eğitim topluluğu, birbirinin dünyasına göre konuşmak ve ona kulak vermek de il, eğitim hedefi yolu, gücü ve araçları konusunda her iki tarafın birbiriyle anlaşmasında, sözde ve eylemde birbirine bağlı kalıp bir düşünce birliği ve birlik düşüncesi meydana getirmektir.

Okul aile birliği öğrencinin bir bütün olarak gelişmesine katkıda bulunur. Etkili bir okul aile birliği, okulun daha zengin bir eğitim ortamı, evinde etkili bir öğrenme ortamı sağlayarak çocuğun okulda öğrendikleri ile ev ortamında öğrendikleri arasında tutarlılık olduğunu gösterir (Cavkaytar, 2000: 136). Okul aile birliği, okulun, öğrenci, aileler ve toplumun gereksinimlerine yönelmesini sağlar. Bu durum, okulun toplumu tanıması ve kendini topluma tanıtmasını eğitim etkinliklerinde toplum kaynaklarından faydalanmasını ve öğrencilerin eğitim gereksinimlerini daha olumlu hale getirir (Varı, 1997: 106).

Ailenin öğrencinin eğitime dâhil edilmesi onun başarısıyla yakından ilgilidir. Bir Stanford araştırması bulgularına göre ailelerin öğretmen olarak kullanımı öğrencilerin IQ puanlarında önemli ve anlamlı bir artışa yol açmıştır. Diğer araştırma projeleri toplu katılımlarla okulun genel başarısı arasında güçlü bir ilişkinin olduğunu ve bu tarz tüm aile katılımlarının öğrenci başarısına yardımcı olduğunu bulmuştur. Okul ve Aile Enstitüsü aile eğitimini çok geniş çapta öğrenciye tatmin edici gelişmeler sağladığı sonucuna varmıştır. Ortaklaşım çalışmaları okulda ailede fayda görmektedir. Çocuklar yaşamlarında çok önemli olan bu iki kurumun bütünleşmesini hisseder. Çocuklarının başarısına yardımcı olan veliler kendileriyle ve çocuklarıyla akademik açıdan gurur duyarlar. Böyle aileler bölge için güçlü savunuculardır (Peterson, 1989: 3. Akt: Kandemir, 2010: 18).

2.3.5. Okul Aile Birliğinin Öğrenci Başarısına Etkileri

Başarı bir hedefi, bir engeli, bir problemi istenilen seviyeye getirebilmektir. Okul ise, eğitim ve öğretim etkinliklerinin yapıldığı, çocuğu hayata hazırlayan, çocuğun kendisini tanımasını sağlayan, problem çözme becerisini geliştiren, toplum tarafından kabul gören davranışların kazanıldığı bir kurum olma özelliğini göstermektedir. Okul aslında hayata hazırlayan değil, hayatın kendisidir. Bu yüzden okulu ya da aileyi tek başına çocuğun gelişiminden sorumlu tutmak en büyük hatalardan biridir. Burada önemli olan çocukların hayata hazırlanırken hayat başarısını yakalamaları konusunda okulun ve ailenin hangi oranda etkili olduğunu ön plana çıkarmaktır (Çelik, 2006: 118-119).

Schwartz (2003) göre ilgili literatürün gözden geçirilmesiyle aile katılımının öğrenci başarısı arasında olumlu ilişkiler saptanmıştır (Schwartz, 2003, 223. Akt: Kandemir, 2010: 18-19):

- a) Aile katılımının unsurları ve bu verinin ö renci yoksa ebeveyn tarafından mı verildi i
- b) Ba arı ölçütleri (örne in ba arı testi sonuçları, notlar)
- c) çerdi i kültürel ya da etnik grup
- d) Ders (örne in matematik, fen bilgisi, okuma)
- e) Ailenin gelir düzeyi
- f) Ebeveynlerin cinsiyeti

Ö rencinin ba arısında ailenin tutumu çok büyük önem ta ımaktadır. Ailenin çocu uyla ilgilenme derecesi çocu un ba arısını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Bütün ailelerin do al olarak çocuklarından beklentileri ba arılı olmalarıdır. Bazı aileler, çocuklarının istedikleri ba arıyı ula mamaları durumunda çocuklarını arkadaşlarıyla kıyaslayarak ele tirmekte veya çocuklarına çe itli cezalar vermektedir. Bazı ailelerin destekleyici davranı ları çocu un ba arısını olumlu yönde etkilemektedir. Her iki durumda da okul aile i birli i yapılırsa çocu un okulda daha ba arılı olması sa lanabilir.

Durmu , (2005)'un Lammermann'dan aktardı ına göre, okul ba arısı ile aile geliri arasında %19, ya ama ko ulları arasında %53, dengeli ve uyumlu aile ya amı arasında % 53 oranında bir ili kiye rastlanmaktadır. Öte yandan E itim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nın e itim yılının ilk döneminde karnesinde 1- 5 zayıfı bulunan 2500 ö renci üzerinde yaptı ı bir ara tırma ilginç sonuçları gün ı ına çıkardı. Bu ara tırma sonuçlarına göre ö renciler ba arısız olmalarını u nedenlere ba lamaktadır (Durmu , 2005: 86- 87) :

.%40'ı ö retmenin e itim yetersizli i, ö retmenlerin dersleri araç-gereç kullanmadan anlatması, ara tırma ve deneylere yer vermemesine,

- %30' u sınav heyecanı ya amasına,
- %29'u sınıfların çok kalabalık olmasına,
- %25'i evde çalı ma odası bulunmamasına,
- %25'i bazı derslere kar ı yetene inin olmamasına,
- %24'ü düzenli ders çalı ma yöntemlerini bilmemesine,
- %20'si ise çalı tı ı halde ba aramamaya ba ladı.

Ba arı ile ilgili Türkiye'de 50 çocuk üzerinde yapılan ba ka bir ara tırmada 7-17 ya ları arasındaki ba arısız çocukların %66' sının babalarının çocuklarına zaman ayıramayacak kadar me gul olması, % 46'sının psikolojik ve sosyal yönden yeterli düzeyde olmaması, % 44'nün ailesinde anne ve baba arasında ya anan sorunlar, % 46'sında dikkatsizlik belirtilerinin olması,

% 32'sinin arkadaşlarıyla iletişiminin kötü olması, % 36'sının disiplini reddetmesi, % 24'ünün yalan söylemesi, % 24'ünde ise tırnak yeme gibi olumsuz durumlara rastlanmaktadır. Çocuk için, ailesinin okul ve eğitim konusundaki duygu ve düşünceleri büyük önem taşımaktadır. Eğitime önem veren, öğretmenlerin gayretlerini destekleyen ailenin tutumları çocuğun başarısını olumlu yönde etkilerken, öğretmenlerin gayretlerine saygı göstermeyen, eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan ailelerin tutumu ise çocuğun başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun yanında eğitimi destekleyen ancak çocuğa bu konuda destek olmayan aileler de bu konuda olumsuz başarıya neden olmaktadır. Geçmişte okulda başarısız olmuş ancak dünyasında ilerlemiş bir baba, çocuğunun derslerine karşı sürekli ilgisizliğinden yakınarak çocuklarına karşı olumsuz bir tutum sergilemektedir. Araştırmalara göre ailenin sosyal sınıfının da çocukların başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Orta ve üst sınıfa mensup aileler, okulun çocuğun yaşamı için önemine inanarak onların akademik başarılarını desteklemektedirler. Alt sosyal sınıfa mensup aileler ise, okulun önemini reddetmekte, çocuğun başarısızlığı konusunda öğretmenle ve çocukla konuşmaktan ve karşılaştırmaktan kaçmaktadırlar (Yavuzer, 2004: 192-193).

Öğrencilerin okul başarısına etkileyen okul içi ve okul dışı birçok etkenden söz edilebilir. Okul dışı etkenler söz konusu olduğunda aile, öğrencinin okul başarısı üzerindeki en önemli belirleyicilerden birisidir. Aileler çok yönlü olarak çocuklarının başarı durumlarına etki edebilir. Hem çocuklarıyla kuracakları iletişimin niteliğiyle, hem de okul ile gerçekleştirecekleri işbirliğinin düzeyiyle aileler, çocuklarının akademik başarısına önemli katkı sağlayabilir. Aileler, çocuklarının okul başarısına katkıda bulunabilmek ve daha nitelikli bir eğitim ortamında hayata hazırlanmalarını sağlayabilmek için öncelikle kendi çocuklarını iyi tanımak zorundadırlar. Çocuğunu iyi tanımayan, çocuğunun olumlu ve olumsuz davranışları hakkında bilgi sahibi olmayan, bulunduğu yaş grubundaki çocukların ilgi ve becerilerinden habersiz anne-babaların, okul-aile ilişkilerini geliştirme ve çocuğunu hayata hazırlama noktasında yeterli destekte bulunabilmesi çok zordur. Sağlıklı bir okul-aile işbirliğinin yolu, aile ve okul arasında öğrenciye ilişkin sağlıklı bilgi akışının sağlanmasından geçtiği göz önünde bulundurulduğunda, aileler için kendi çocuklarını tanımının, onların ilgi, beceri ve davranışları hakkında yeterli bilgi sahibi olmanın önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu açıdan okul-aile işbirliğinin önemi üzerinde durmadan önce, aile-çocuk iletişiminin önemi üzerinde yoğunlaşmak daha yerinde olacaktır (Aslanargun, 2007: 120).

Ailenin çocuğun başarısına göstereceği olumsuz önyargılar, çocuğun başarısına engel olmaktadır. Çocuklara başarıları konusunda destek olmak onlara başarı yollarında cesaret kazandırmaktadır. Başarısız yakalayamayan öğrencilerin en çok gereksinim duydukları şey yapabileceklerine inanmaktır. Ailenin çocuğunu yapabileceklerine inandırması gerekmektedir.

Büyük başarılar imza atmış ki ilerinin arkasında onlara inanan ve onları destekleyen bir ailenin olduğu görülmektedir. Ancak hiçbir emek sarf etmeden çocuğu yapabileceğine inandırmak, çocuğun boş hayallere kapılmasına neden olmaktadır. Emek verilmeden çocuktan başarı beklemek yanlış bir tutumdur. Çocuğun ders çalışmaya başlamadan önce, ders çalıştıktan sonra ve sınav öncesinde yüreklendirilmesi daha iyi sonuçlar doğurmaktadır (Kadio lu, 2004: 188).

Okullardaki okul-aile birliklerinin etkin bir şekilde işletilememesi, okul yöneticileri ile öğrenci velilerinin kayıt dönemleri ve çok özel durumları içinde bir araya gelememesi ve okul-aile birliği toplantılarının verimli bir şekilde yapılamaması, okul-aile iletişiminde yaşanan en yaygın sorunlar arasında sayılabilir. İletişim sorunu ortadan kaldırılmadan, etkin bir okul-aile birliğini gerçekleştirmek mümkün görünmemektedir. Öğrencilerin okul başarısını yükseltebilmek ve onları hayata daha iyi hazırlayabilmek için etkin bir okul aile birliğinin gerekli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin öncelikli olarak atması gereken adımlar şöyle sıralanabilir (Aslanargun, 2007: 132-133):

1. Tüm öğrenci velileri bir değer olarak görülmeli ve okula yaptığı katkıya bakılmaksızın tüm velilere eşit davranılmalıdır.

2. Okula katkı anlamında sadece para düşünülmemeli, tüm öğrenci velilerinin meslekleri ve yetenekleri ölçüsünde okula yararlı olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

3. Okulun sadece öğrenciler için değil, öğrenci velileri ve toplumun diğer bireyleri için de eğitim merkezi olduğu göz önünde bulundurulmalı ve bu doğrultuda gerekli rehberlik ve sosyal etkinlikler yapılmalıdır.

4. Öğrenci velilerinin öğrencilerden farklı olduğu düşünülmemeli, ailelere otoriter ve üst verici bir tarzda davranmak yerine, onlarla öğrenci başarısını arttırabilmek ve okulu geliştirebilmek için neler yapılması konusunda işbirliğine gidilmelidir.

5. Okul-aile birliği toplantılarının bütün velilerin etkin katılabileceği ve söz alabileceği geniş bir ortamda yapılmalı, çok kalabalık olması durumunda sınıflar için ayrı toplantılar düzenlenebilmelidir.

6. Okul-aile birliği toplantılarının verimli bir şekilde yapılabilmesi için velilere yönelik bilgilendirici ve yönlendirici kısa sunular bilgisayar ortamında yapılarak toplantıların içeriğini zenginleştirilmelidir. Böylece çocuk gelişimi ve eğitimi vb. konularda öğrenci velilerinin eksik yönlerini fark etmeleri sağlanabilir.

7. Okul-aile iletişimsizliğinden kaynaklandırılan düşünülen okulun yararlarına inanmama, veli toplantılarındaki konuları gerekli görmeme ve öğrenci başarısını arttıracaklarına inanmama gibi ön yargıların ortadan kaldırılması için samimi bir ortamda yapılacak okul-aile birliği

toplantılarında gerekli bilgiler rehberlik uzmanları ve eğitim bilimciler yardımıyla sağlanmalıdır.

8. Ailelerin, gerek çocuklarının okul başarısı için, gerekse okuldan kendi gelişimleri için ihtiyaç duydukları konularda, beklentilerini öğrenmek için yazılı notlar gönderilebilir. Bu doğrultuda öğrenci velileri için bilgilendirici programlar düzenlenebilir. Bu tür etkinlikler, öğretmenler için ortak belirlenmiş rehberlik saatlerinde yapılarak, rehberlik saatlerinin daha verimli değerlendirilmesi sağlanabilir.

9. Okul başarısı ne olursa olsun her öğrencinin farklı bir zekâ alanında başarılı olabileceği ve kendine özgü beceriler geliştirebileceği inancıyla öğrenci velileriyle iletişim kurulmalı, bu gerçeklikte okul başarısı düşük olan ailelerin umutlarının yok olmasına ve topluluk içinde küçük düşmelerine sebep olabilecek davranışlardan kaçınılmalıdır.

10. Okullara hâkim olan resmi havanın, öğrenci velileriyle yapılan görüşmelere yansımaması için çaba gösterilmeli, okula gelen velilerle öğretmenlerin rahat görüşebilecekleri uygun bir okul-aile birliği odası oluşturulmalı ve onlara değer verildiği hissettirilmelidir.

11. Okul-aile birliği toplantıları gündem maddeleri öğrenci velilerine önceden bildirilmeli ve yapabilecekleri katkılar sorulmalıdır. Toplantıda alınan kararların yerine getirilmesi için öğretmenlerden ve velilerden oluşan alt komisyonlar kurulmalı ve kararları izleme ve uygulama komisyonları aracılığıyla okul-aile birliği etkin bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Toplantılarda alınan kararların uygulamaya geçirildiğini göstermek, velileri bilgilendirmek ve okuldaki işlevi ten haberdar etmek için belirli aralıklarla öğrenci velilerine bülten gönderilebilir ve bu şekilde iletişim kanalı sürekli açık tutularak okul-aile birliğinin gelişmesi sağlanabilir.

12. Etkili bir okul-aile birliği, ailelere anne-baba olmanın değerini gösterebileceği gibi, sorumlu ve katılımcı bir yurttaş olma bilinci de kazandırabilecektir. Bu derece kapsamlı ve ileriye dönük işlevleri olan okul-aile birliğinin gerçekleştirilmesinin yolu ancak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin planlı ve özverili çabalarıyla mümkün olabilir.

Aile içi ilişkilerin dengeli olması çocuğun başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Sağlıklı bir ortamda çocuğun beklediği güven, ilgi ve anlayıştır. Bu ailelerde çocukla kurulan sağlıklı iletişim sayesinde çocuğun başarısı desteklenmekte, başarısızlığı ise anlayışla karşılanmaktadır. Anne ve babanın ilgileri ve eğitim ya da için iyi bir model olmaları çocuğun başarısını büyük oranda etkilemektedir. Anne ve babasının kitap okuduğunu gören çocuğun kitap okumaya karşı ilgisi artmaktadır. Ders dışında kitap okuma da çocuğun başarısının olumlu yönde etkilemektedir. Başarı konusunda etkili olan diğer önemli bir konu ise, ailenin çocuğa kurala uyma alışkanlığını kazandırmasıdır. Yapılan araştırmalara göre, başarı(kontrol),

ba arısız(deney) gruplarından olu an 335 be inci sınıf ö rencisinin ailelerinin ö renim durumu incelendi inde ba arısız deney grubunun %45'nin annesinin , %21'nin babasının hiç ö renim görmedi i, ba arılı kontrol grubunun ise, annenin %19, babanın %8 oldu u belirlenmi tir. Ayrıca ba arısız deney grubunun yüksekö renimli baba oranı %4 iken, ba arılı kontrol grubunda bu oranın %24 'e ula tı ı görölmektedir. Aile içerisinde disiplinin önemiyle ilgili yapılan ara tırmada ba arısız deney grubunun %30'nun fiziksel cezayla cezalandırıldı nı, ba arılı kontrol grubunda ise bu oranın %16'ya dü tü ü görölmektedir. Yine aile içerisinde ilgi ve sevgi ile ilgili olarak ba arısız deney grupları %51 oranında karde lerinin daha çok sevildi ini savunurken, ba arılı kontrol grubunda aynı konunun %32 oranında denek grubunun lehine oldu u görölmü tür. Anne ve babaların çocuklarını yetenekleri do rultusunda yönlendirmeleri ve onlara olan güvenlerini sürekli dile getirerek ba arıları konusunda zaman zaman onları ödüllendirmeleri gerekmektedir (Yavuzer, 2004: 157- 158).

Ara tırmacılar aile kültürü ile çocu un zekâsı ve ba arısı arasında bir ba lantı kurmu lardır. Ailenin meslek ya amının yıllar boyunca de i memesi çocukları etkilemektedir. Teknik mesleklerde çalı an babaların çocukları yüksek bir teknik zekâyâ sahipken, yüksek kültürel faaliyette bulunan babaların çocuklarının ise yüksek bir sözel zekâyâ sahip oldu u görölmektedir. Çocu un ba arısını etkileyen faktörlerden biride ailenin ders çalı ma konusunda çocu a gerekli yardımı gösterememesidir. E itimli aileler çocuklarına ders çalı ma konusunda yardım ederlerken, e itim düzeyi dü ük ailelerin çocuklarına bu konuda yeterince yardım edemedikleri görölmektedir. Çocu un gerçek ba arılara imza atması için ailelerin çocuklarını yakından tanımaları, onların ilgi ve yeteneklerine göre bir beklenti içinde olmalıdırlar. Aileler çocuklarından olabilece inden daha fazlasının beklemeden, onların yeteneklerini küçümsemeden onları ba arı konusunda gerekli yönlendirmeleri yapmalıdırlar. Ba arı ki inin hayatında önemlidir ancak her ey ba arı demek de ildir. Önemli olan çocu un kendisini a ması ve yenilemesidir. Çocuklarımızı sosyal hayata uyumlu, hayata hazır, kendine güvenen, sa lıklı ki ilik özellikleri olan bireyler olarak yeti tirmeliyiz (Vural, 2004: 138-141).

2.4. Okul Aile Birli i

Millî E itim Bakanlığı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin kurulu , i leyi , görev, yetki ve sorumluluklarına ili kin usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî E itim Temel Kanununun 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelik gere i, okul ile aile arasında bütünle meyi gerçekle tirmek, veli ile okul arasında ileti imi ve i birli ini sa lamak, e itim ve ö retimi geli tirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve maddi imkânlardan yoksun ö rencilerin e itim ve ö retimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını kar ılamak üzere okullar bünyesinde tüzel ki ili i haiz olmayan birlikler kurulur. Birlik, kuruldu u okulun adını alır.

2.4.1. Okul Aile Birli inin Tarihsel Geli imi

Cumhuriyet in ilk yıllarından itibaren e itim sistemimiz de, okul-aile i birli inin geli tirilmesi konusuna önem verildi ini görmek mümkündür. İlk Milli E itim Bakanlarından Vasıf Çınar'ın ve İstanbul Üniversitesi hocalarından Smail Hakkı Baltacıo lu'nun konu malarında okul ba arısında aile ili kilerinin ve terbiyesinin önemini vurguladıkları ve okul-aile ileti iminin güçlendirilmesi yönünde çalı ma yapılması gereklili inden bahsettikleri görülmektedir (Binba ıo lu,1995: 494; Celkan, 2004: 433).

Okul aile birliklerinin kurulmasına ili kin ilk örnek 1931 yılında çıkartılan 10 maddelik "Himaye Heyetleri Yönetmeli i"dir. Bu yönetmeli in uygulamasında pek ba arılı olunamamı tır (Ba aran ve Koç, 2001: 40).

Kurulan en eski okul aile i birli i kurumlarından birisi 4272 sayılı Köy Enstitüleri ve Köy Okulları Kanuna göre kurulan "Köy Okulları Yardım Kurulları"dır (Ba aran ve Koç, 2001: 40). Zamanla konunun öneminin daha da artı ı ve millî e ilim uralarında da ele alındı ı görülmektedir.

2-10 Aralık 1946 tarihlerinde toplanan 3. Milli E itim urasının altı gündem maddesinden birisi de “aile ve okul arasında i birli i sa lanması için gerekli tedbirlerin alınması” maddesidir. ura'da olu turulan okul ve aile birli i komisyonu genel olarak, okul hayatına hâkim olan e itim ö retim ilkelerinin ailelere tanıtılması ve temizlik, sa lık, devam problemleriyle fikir, duygu, ahlak ve beden e itimi gibi konular üzerinde durmu tur. Komisyon raporunda ö rencinin okul içi ve okul dı ı durumlarının, psikolojik, kültürel ve ailevi ya amının önemini vurgulanmı , ilkokulda ö retmen-aile ili kilerinin zayıfladı ı belirtilerek okul-aile i birli ini peki tirecek müesseselerin ivedilikle kurulması gerekti i bunun da “Okul-Aile Birlikleri” adıyla olu turulması ve bütün ortaö retime yaygınla tırılması önerilmi tir. (III. Millî E itim ırası, 1946).

ıranın ardından ölkemizde okul-aile i birli ini geli tirmek amacıyla alınan tavsiye kararları do rultusunda okul-aile birlikleri yönetmeli i hazırlanma ve birlikleri kurma çalı maları ba latılmı tır.

ırayı takip eden günlerde Milli E itim Bakanı Re at emsettin Sırer imzasıyla T.T.D. tarafından okul müdürlüklerine gönderilen bir genelge ile okullara, o dönemin en son millî e itim ırası hakkında bilgi verilmi ve ıra kararları do rultusunda hazırlanmaya ba lanılan okul-aile birli i yönetmeli inin daha sonra okullara gönderilece i duyurularak, okulların yönetmeli in gelmesini beklemeden, bir an önce okul-aile birlikleri kurmaları ve bu kurulu ların çalı malarına millî e itim müdürlüklerince izlenerek her ay sonunda bakanlı a bildirmeleri duyurulmu tur (Ba aran ve Koç, 2001: 41).

Talim ve Terbiye Dairesinin 31.01.1947 tarih ve 25 sayılı kararıyla yayınlanan ilk, okul aile birli i yönetmeli ine göre birli in kurulu u u ekilde düzenlenmi tir (Ba aran ve Koç, 2001: 41-43):

1. İlk ve orta okullarda, liselerde ve bu derecede bulunan di er bütün okullarda birer Okul-Aile Birli i kurulur.
2. Birli in amacı, çocu u yeti tiren aile ile okul arasında ba ı kuvvetlendirmek ve arada çocu un daha iyi yeti mesini sa layacak bir i birli i meydana getirmektir.
3. Birlik, konusu bakımından, okulun bir kurulu dur; okul dı nda bir ki ili e sahip de ildir.

Aynı yönetmeli in 4., 5., 6. ve 7. maddelerinde birli e üyelikle ilgili esaslar almı tır.

Buna göre:

4. Birli e, okulun bütün ö retmenleriyle ö rencilerin ana-babalarından veya velilerinden isteyen girer.
5. Ö retmenler tabii üyedir, ö renci baba ve anneleri veya -okulca tanınmı -velileri, toplantılara gelip konu malara veya oylara katılmak yahut da toplantılardan sonra birlik ba kanlı na ba vurmak suretiyle üye olurlar.
6. Baba ile anne, ikisi birden de üye olabilir.

7. Ö rencinin okuldan ayrılmasıyla baba, anne veya velinin üyeli i kendili inden dü er. Bunlardan üye kalmak isteyenler, isteklerini yazı ile ba kanlı a bildirirler.

Yönetmelik genel kurul toplantısının yapılı mı, yönetim kurulunun seçilmesini çalı ma esaslarını "Organlar" ba lı ı altında düzenlemi tir. Yönetmeli in 20. maddesinde ise okul aile birli inin sorumlu oldu u alanlara yer verilmi tir. Buna göre:

Okul-Aile Birliklerinin üzerinde duracakları temel problemler unlardır:

1. Okulun e itim ilkelerinin ailelere tanıtılması
2. Ö rencilerin temizlik ve sa lık durumları
3. Ö rencilerin okula devamı
4. Ö rencilerin fikir ve i e itimi
5. Ö rencilerin Ahlâk ve karakter e itimi
6. Ö rencilerin Sosyal yönden e itimi

İlk Okul-Aile Birli i Yönetmeli inden sonra uygulamada bazı sıkıntıların ortaya çıkması üzerine 1952 yılında Yönetmelikte bazı de i iklikler yapılmı tır. Bu de i iklikler bir önceki yönetmelikten farklı olarak yönetmeli in 21. maddesinde "Birlikler Arası Kurul" meydana getirilebilece idir (Ba aran ve Koç, 2001: 43).

Okul Aile i birli iyle ilgili di er bir geli me de velilerin yerel düzeyde kararlara katılımlarını sa layan ilkö retim kurullarının kurulması ve velilerin de bu kurullarda temsil edilmesidir. 1961 yılında çıkarılan 222 sayılı İlkö retim ve E itim Kanununda da yer alan ve

aynı tarihli İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 120. maddesi okul aile birliği ile ilgili hüküm getirmiştir:

Madde: 120- Okulun kültürel gelişim ve eğitim merkezi olduğu ilkesine uyularak, yakın çevre ile ilişkilerinin kurulmasına ve velilerle sıkı işbirliğinin sağlanmasına önem verilir. Bunun için okul-aile birliği ve okul koruma dernekleri kurulur ve işbirliğine hale getirilir. Köy okullarında da bunlardan mümkün olanları kurulur.

VII. Milli Eğitim Kurumlarının kararları doğrultusunda bazı değişiklikler yapılan üçüncü okul-aile birliği yönetmeliği 30.07.1965 yılında çıkarılmıştır. Bu yönetmeliğinin, 2. maddesinde OAB'nin amacı, 30. maddesinde de ulaşılabilecek konular şöyle sıralanmıştır (OAB Yönetmeliği, Resmi Gazete, 1965):

Birliğin amacı, aile ve okul arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmek suretiyle imza baba ve öğretmenleri çocukların eğitiminde işbirliğine geliştirmek ve böylece;

- a) Çocuğun eğitiminde birbirine zıt kuvvetlerin çatılmasını önlemek,
- b) Çocuğun gelişim ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanmasında okul ve ailenin görev ve sorumluluğu hakkında aile üyelerini aydınlatmak.
- c) Okulda velilerin eğitim için yararlı ya antılarından bilgi beceri ve mesleklerinden yararlanmak,
- ç) Toplumsal yardımlaşma ve dayanışma, anlayış ve ahlaklılıklarını geliştirmeye yarayacak bir çerçeve içinde öğrenci velilerinin sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmak.

Okul Aile Birliklerinin çalışmalarında, okulun içinde bulunduğu imkân ve koşullar, öğrencilerin ve çevrelerinin özelliklerine göre ulaşılabilecek konular ana başlıklar halinde şöyle sıralanmıştır.

1. Okulun amaç ve eğitim-öğretim ilkeleriyle eğitim çalışmaları hakkında ana babaları aydınlatma,

2. Sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada ortak önlemler almak,

3. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde çocukların başarılarını artırmada ana-babalarla işbirliği yapma,

4. Aile, okul ve çevrede çocukların iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,

5. Muhtaç çocuklar için sosyal yardım sağlamak ve çeşitli hizmetler sağlamak.

“Okul ile ailenin işbirliği” 14.06.1973 yılında kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin on dört temel ilkesi içinde yer almış ve kanunun 16. maddesinde okul aile işbirliğine ilişkin şekilde belirtilmiştir (Millî Eğitim Temel Kanunu, Resmi Gazete, 1973):

Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında işbirliği sağlanır.

Bu maksatla kurulacak okul - aile birlikleri, maddî imkânlardan yoksun ö renciler ile okulun veya okul tarafından seçilecek karde okulların zarurî ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere her çe it yardım ve ba ı kabul edebilir. Yardım ve ba ı ların alınma, sarf edilme ve denetlenme ekil ve esasları Millî E itim Bakanlığı nca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

18.05.1983 tarihinde çıkan Okul Aile Birli i yönetmeli i ile birlikler arası kurul kaldırılmı tır. Ayrıca 222 sayılı İlkö retim ve E itim Kanunundaki İlkö retim Kurulları da 12.10.1983 tarih ve 2917 sayılı yasa ile getirilen de i iklikler sonucu kaldırılmı ve velilerin okul yönetimine katılmaları bir nebze engellenmi tır (O an, 1996).

1983 yılında çıkan yönetmeli e göre okul ve aile arasında bütünle meyi gerçekle tirmek, okul ve aile arasında i bitli i sa lamak amacıyla kurulan okul aile birlikleri, birli in kuruldu u okulun adını almak durumundadır. Yönetmeli in 9. maddesine göre veliler okula çocuklarını kaydettirirken birli in üye kayıl defterine kimlik bilgileri yazılır ve imzalatılarak üye yapılırlar, istemeleri durumunda ana ve babanın ikisi de birli e üye olabilin 1983 yönetmeli inde Okul-Aile Birli inin organları. Genel kurul, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu olarak tanımlanmı tır. Yönetmeli e göre bütün veliler genel kurulun üyesi kabul edilmektedir. Birli in yönetim kurulu ise be asil be yedek üye ile müdür ve ö retmenler kurulunun seçece i bir ö retmenden olu maktadır. Yönetim kumlu ba kanı velilerden seçilir, denetleme kurulu ise üç asil iki yedek üyeden seçilir (OAB Yönetmeli i, Resmi Gazete, 1983).

1988 yılında yapılan 12. Milli E itim urasında ilkö retimle ilgili “aileye, temel çocuk ö renci velilerinin, çocuklarının durumu ve yönelmesi yararlı olacak meslek ve bilgi alanları konusunda aydınlatılması” olarak alınan iki karardan ailelerin bilinçlendirme çabalarının görüldü ü söylenebilir. 1996 yılında yapılan 15. Milli E itim urasında aile katılımına verilen önemi “ailenin ve okulun, çocu un tanınması ve çocu un kendi kendini tanıması için öncelikle ö retmen, yönetici, ö renci ve velilerin e itilmesi gerekmektedir” ve “ yönetimde gerçek katılım ortamı olu turularak; ö renci, ö retmen, veli ve çevrenin katkı ve katılımı sa lanmalıdır” maddelerinden de anla ılmaktadır.

2002/27 sayılı “okul-veli i birli i” konulu genelgede, genelge hükümlerine özenle uyulmasının ö renci ba arısının artmasını ve uygun bir e itim ortamının olu masını sa layaca ı belirtilmi ve u ifadeler yer almı tır (MEB, 2002) :

Anne baba çocu un ki ili inin olu masında temel olan özde le me modelleridir Çocukların davranı ları büyük ölçüde anne-babalar ile olan etkile imlerine ba lıdır. Dolayısı ile anne- babaların insanlar arası etkile im konusunda beceri sahibi olması gerekir. Buradan hareketle ö rencinin e itilmesi konusu ele alınır alınmaz kar ımıza aynı zamanda anne-baba e itimi konusu da çıkmaktadır. Çünkü ö rencilerin davranı larının de i mesinde ve olgunluk kazanmasında aile e itimi okulda verilen e itimden daha önemli yer tutmaktadır.

Görevi öğrenciyi eğitmek olan öğretmenlerin hedefi aynı zamanda öğrencinin ailesi de olmalıdır. Öğretmenler için nitelikli eğitimde ailelerle iletişim ve işbirliği çok önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen - aile işbirliği ile ailelerin okula ve eğitime katılımları olumlu tutum takımları sağlanabilir.

Ailelerde geleneksel hale gelmiş "okulla iletişim konusu ele alındığında, aileler okula çoklukla: çocuklarıyla ilgili şikâyet parasal yardım denmesi, öğrencinin notunun bildirilmesi, uyarı vb nedenlerle çaldıklarını düşünmektedirler. Bunların sonucunda ailelerde beliren duygular genellikle çekinme korku, baskı ve öfke olmaktadır. Bu olumsuzluktan giderek, anne ve babaların çocuklarının eğitiminde etkin rol almalarını sağlamak amacıyla belli aralıklarla toplantılar düzenlemek toplantılara birlikte katılmalarını sağlamak en yararlı yöntemdir.

31.5.2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile İşbirliği Yönetmeliğinin kapsamı ekindedir (MEB, 2005):

Bu yönetmelik, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulların okul – aile birliklerinin kurulu ve işleyişini, birliğin oluşturulması ve seçim işlemleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sağlanan maddi katkılar, baskıların kabulü, harcanması ve denetlenmesiyle kantin, açık alan, salon ve benzeri yerlerin işletilmesi veya işletilmesinden sağlanan gelirlerin dağıtım yerleri, oranları, harcanmasına ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.

Çocuğun eğitiminde ve sosyalleşmesinde büyük etki, özellikle okul ve aileleri arasındaki ilişkilerdir. Bu ilişkiler yurdumuzda okul-aile birlikleri yoluyla sağlanmak ve düzenlenmek istenmiştir. Bu birlikler Millî Eğitim Bakanlığı’na kabul edilen özel bir yönetmeliğe göre, ilkokullarda ve orta dereceli okullarda kurulmaktadır. Bu birliklerin amacı, okul ve aile arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmek ve velilerle öğretmenler arasında, çocukları daha iyi bir şekilde eğitmek ve yetiştirmek konusunda işbirliği yapmaktır. Okullarımızın çoğunda, özellikle köy okulları ile yoksul çevrelerdeki okullarda, bu birlikler yoktur. Buralarda bu birliklerin okullarımızdaki yaptıkları işleri, genel olarak kurdukları okul koruma dernekleri aracılığıyla ailelerden toplanan paralarla okulun bazı maddesel ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu, devletin görevidir veya öyle olması gerekir (Karslı, 2006).

2011/40 sayılı “Öğrenci Kayıt ve Kabullerinde ve Diploma Karşılıklı Baskı Alınmaması” konulu genelge ile parasız eğitim vurgulanmış, aynı ve nakdi baskıları kabul edebilecekleri, ancak öğrenci velilerinin hiçbir surette baskı yapmaya zorlanamayacağı belirtilmiş ve bu maddelere yer almıştır (MEB, 2011):

1-Gerek merkezi sistemle gerekse sınavsız öğrenci alan Bakanlıkımıza bağlı her tür ve düzeydeki resmi eğitim kurumlarına öğrenci kayıt-kabullerinde ve diploma verilirken kesinlikle baskı talep edilmeyecektir.

2-Bu dönemlerde; okul-aile birlikleri temsilcileri, öğrenci velileri ile baskı yapılması amacıyla karşı karşıya getirilmeyecek, öğrenci kayıt-kabulü ve diploma verilmesi karşılığında okul-aile birlikleri hesabına para yatırılması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır.

3-492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamındaki diploma harç ücretleri, ilgili mevzuatına göre değerlendirilecektir.

Halen yürürlükte olan, 14.06.1973 tarihli ve 1739 sayılı Temel Eğitim Kanununun 5917 sayılı Kanun ile değişik 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanan Okul Aile Birliği Yönetmeliği 09.02.2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (MEB, 2012).

2.4.2. Okul Aile Birliğinin Okul Yönetimindeki Yeri ve Önemi

Veliler, okul yöneticileri, öğretmenler ile on sekiz yaşını geçmi kursiyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine devam eden kişiler ile okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverler, yaptırdıkları okulun okul aile birliğinin tabii üyesidirler. Velilerin üyeliği, öğrencinin okulla ilişkisinin kesilmesi, kursiyer, çırak, kalfa ve ustaların üyeliği ise eğitimi tamamlaması hâlinde sona erer. Birlik organları; genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur. Genel kurul, birliğin üyelerinden meydana gelir. Yönetim kurulu, genel kurulca sadece anne veya baba olan veliler ile istemeleri halinde okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverler arasından beş asıl, beş yedek üye olmak üzere açık oylamayla seçilir. Beş üyeden oluşan yönetim kurulunun görev süresi bir yıldır. Yönetim kurulu, seçimden sonraki ilk hafta içinde okulda toplanarak üyeleri arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir muhasip ve bir sekreter seçerek görev ve sorumluluk bölümlerini yapar. Yönetim kurulu başkan ve üyeleri en fazla üç defa seçilebilir. Başkan ve yönetim kurulu üyeleri aynı anda birden fazla birlik yönetiminde görev alamazlar. Ayrıca yönetmelikte atıfta bulunan suçlardan mahkûm olanlar yönetim kurulunda görev alamazlar. Birliğin görev ve yetkileri şunlardır (OAB Yönetmeliği; 2012: RG 28199):

- a) Öğrencilerin, Türk millî eğitiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimi, öğretmenler, veliler ve ailelerle işbirliği yapmak.
- b) Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesine, eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve öğretmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle işbirliği yapmak.
- c) Öğrencilerin başarısını artırmak amacıyla okul yönetimince planlanan kurs, sınav, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine katkı sağlamak.
- ç) Okul yönetimiyle işbirliği yaparak eğitim ve öğretim faaliyetleri dışındaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi eğitim ortamlarının değerlendirilmesine katkı sağlamak.
- d) Okulun ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlamak.
- e) Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesi giderlerine katkıda bulunmak.
- f) Okula yapılan ayni ve nakdî yardımları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, artıllı yardımları amacına uygun olarak kullanmak.
- g) Kantin ve benzeri yerleri işletmek veya işletmek.

) Okul yönetimi ile i birli i yaparak, imkânları yeterli olmayan ö rencilere maddi ve manevi destek sa lamak, aynı amaçla karde okullara da katkıda bulunmak.

h) 28.8.2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli i’nde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.

ı) E itim ve ö retimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kurulu larıyla i birli i yapmak.

i) E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katkı sa lamak.

j) Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçeğe mesine katkıda bulunmak.

k) E itim ve ö retimle ilgili di er etkinliklere destek olmak.

Birli in yukarda belirtilen görev ve yetkilerine ek olarak yapmaları gerekli olan i ve i lemler de a a ıdaki ekilde özetlenebilir (OAB Yönetmeli i; 2012: RG 28199):

Birlik yönetim kurulu; her yıl en geç Ekim ayının sonuna kadar genel kurulun toplanması için üyeleri davet eder. Okul yönetimiyle i birli i içinde genel kurul ve ola anüstü genel kurul toplantılarının yerini, zamanını ve gündemini en az on be gün önceden üyelere elden yazılı olarak bildirir ve okulun ilan panosu ile okulun internet sayfasında duyurulmasını sa lar. Ola anüstü genel kurul yönetim kurulunun ça rısıyla da yapılır. Yönetim kurulu; muhasebe evraklarının ibra edilmemesini okul yönetimiyle il/ilçe millî e itim müdürlü üne resmî yazıyla bildirir. Okul ve ö rencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak birlik tahmini bütçesini hazırlar, genel kurulda görü ülen bütçe ve ilgili mevzuata göre tutulan gelir gider kayıtlarını da okul ilan panosu ve internet sayfasında duyurur.

Yönetim kurulu; birlik adına görev yapar, genel kurulda alınan kararları okul yönetimiyle i birli i yaparak bir plan dâhilinde yürütür. E itim ve ö retimin kalitesinin yükseltilmesine ili kin önerilerde bulunmak ve kar ıla ılan güçlüklerin giderilmesine katkı sa lamak üzere okul müdürlü ü ve velilerle i birli i yapar. Okul müdürü ile koordineli olarak birlik adına yapılan her türlü harcama ile i ve i lemlere ili kin yazı maları yapar. Yönetim kurulu kararları, karar defterine el ile yazılarak imzalanır. Ba kan yönetim kurulu üye sayısının, yedeklerle birlikte karar yeter sayısının altına dü mesi hâlinde bir ay içinde genel kurulu ola anüstü toplantıya ça ırır. Yönetim kurulunun 6’ncı maddede sayılan birli in görev ve yetkilerine ili kin faaliyetleri denetleme kurulunca denetlenir.

Birlikler, velileri hiçbir surette ba ı yapmaya zorlayamaz, okul kayıt döneminde ba ı ve yardım toplayamaz. Ayrıca Bakanlık tarafından yürütülen proje ve yapılan protokoller kapsamında okul ve kurumlarda yapılacak faaliyetlerden ücret talep edemez.

Yönetim kurulu; kayıt altına alınan gelir gider makbuzları ile form veya sürekli form ekinde kullanılacak belgelerin kurum mührüyle mühürlenmesini ve bu evrakların yönetmelikte öngörülen süreler kadar muhafaza edilmesini sa lar. Birli in banka hesabındaki paralar, birlik

ba kanı ve muhasip üyenin mü terek imzasıyla çekilir. Birlik ba kanının bulunmadı ı durumlarda ba kan yardımcısı yetkilidir. Birlik ba kanı elde edilen gelirler, alınan ba ı lar ve yönetim kurulu kararlarıyla yapılan harcamalara ili kin bilgileri okul müdürüne her ayın sonunda yazılı olarak bildirir.

Birlik yönetim kurulu; genel kurul tutanak dosyası, yönetim kurulu karar defteri, gelen-giden evrak defteri, gelir-gider defteri, harcama belgelerinin yer aldı ı dosya, gelir/gider makbuzu, alındı belgesi/harcama belgesi, ihtiyaç duyulan di er dosya ve kayıtların tutulması, muhafazası ve düzenlenmesinden sorumludur.

Birlikçe, kantin ve benzeri yerleri çalı tıran i letmeciler ile çalı tırdıkları ki ilere ili kin ilgili mevzuatında öngörülen portör muayenesi, adli sicil ve ar iv kaydı ve benzeri bilgilerin yer aldı ı belgeler muhafaza edilir. Birlik, i letmeciden her yıl i letme faaliyet belgesi ister. Sözle me ile getirilen yükümlülüklerin takibi birlik yönetim kurulu ve okul yönetimi tarafından yapılır. Birlik yönetim kurulu ba kanı arz bedelinin ödenmesinin takibinden okul müdürü ile birlikte sorumludur.

Birlikler, Bakanlık mevzuatına aykırı çalı malar ile siyasi faaliyet ve ki ilere çıkar sa layıcı i ve i lemler yapamaz. Birlik yönetim kurulu üyelerine huzur hakkı ve benzeri adlar altında herhangi bir ödeme yapılamaz.

2.4.3. Okul Yönetiminin Okul Aile Birli indeki Yeri ve Önemi

Millî E itim Bakanlığı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin i leyi , görev, yetki ve sorumluluklarına ili kin usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanan yönetmeli e göre okul yöneticilerinin yapmaları gereken i ve i lemler u ekilde özetlenebilir (OAB Yönetmeli i; 2012: RG 28199):

Okul müdürleri, müdür ba yardımcıları ve müdür yardımcıları okul aile birli inin tabii üyesidir. Bu yöneticilerin üyelikleri okulla ili klerinin kesilmesi haline sona erer. Okul müdürleri, yeni açılan okullarda okulun açıldı ı tarihten itibaren en geç iki ay içinde genel kurulu okulda toplanması için davet eder. Ola anüstü genel kurul okul müdürünün ça rısıyla da yapılır. Okul müdürü yönetim kurulu üye sayısının, yedeklerle birlikte karar yeter sayısının altına dü mesi hâlinde bir ay içinde genel kurulu ola anüstü toplantıya ça rabilir. Okul yönetimi genel kurul ve ola anüstü genel kurul toplantılarının yerini, zamanını ve gündemini en az on be gün önceden üyelere elden yazılı olarak bildirir ve okul ilan panosu ile okulun internet sayfasında duyurur. Divanın tutanak altına aldı ı ibra edilmeyen muhasebe evraklarının seçilen yeni yönetim ve denetleme kuruluna teslim edilmesini, okul yönetimi yönetim kurulu ile beraber il/ilçe millî e itim müdürlü üne resmî yazıyla bildirir.

Okul yönetimi; genel kurulda görü ülen, okulun ve ö rencilerin ihtiyaçlarını dikkate alarak yönetim kurulunca hazırlanan tahmini bütçenin hazırlanmasında, okulun e itim ve ö retimde kalite ve ba arısının yükseltilmesine yönelik önerilerde bulunur. Ayrıca okul yönetimi genel kurulda alınan kararların bir plan dâhilinde yürütülmesinde yönetim kuruluyla i birli i yapar. Okul müdürlü ü kar ıla ılan güçlüklerin giderilmesine katkı sa lamak üzere yönetim kuruluyla ve velilerle i birli i yapar. Birlik adına yapılan her türlü harcama ile i ve i lemlere ait yazı malar okul müdürü ile koordineli yapılır. Okul yönetimi, yönetim kurulunca hazırlanan ve genel kurulda görü ülen bütçenin ve ilgili mevzuatına göre tutulan gelir gider kayıtlarının okul ilan panosu ve internet sayfasında duyurulmasını sa lar. Okul yönetimi, e itim ve ö retimin yapıldı ı saatler dı ında gelir getirici sosyal, kültürel, sportif, kurs, proje, sınav, toplantı, kampanya ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesinde rol alır. Okul müdürlü ü nakde çevrilemeyen aynı yardımları belge kar ılı ında teslim alır. Okul yönetimi, gelir gider makbuzların, form veya sürekli form eklinde kullanılacak belgelerin kurum mührüyle mühürlenmesini sa lar. Okul müdürü birliklerce i letilen kantin ve benzeri yerlerin arz bedelinin ödenmesini birlik yönetim kurulu ba kanıyla birlikte takip eder.

Okul yönetimi e itim ve ö retim giderleri ile maddi imkânlardan yoksun ö rencilerin zorunlu ihtiyaçlarının kar ılanması için birlikten yazılı talepte bulunur. Okul müdürü elde edilen gelirler, alınan ba ı lar ve yönetim kurulu kararlarıyla yapılan harcamalara ili kin bilgileri her ayın sonunda birlik ba kanından yazılı olarak alır. Birlik ile kiracı arasında düzenlenecek kira sözleşmelerinin bir örne ini defterdarlık veya mal müdürlü üne okul müdürlü ü gönderir. Okul yönetimi, okul-aile birliklerinin gelir ve gider kayıtları ile di er mali i lemlerini Bakanlıkça kurulan merkezî bilgi sistemine (TEFB S) kaydeder. Okul yönetimi tutulan defter, dosya, biten koçanlar ile di er gerekli belgeleri Devlet Ar ıv Hizmetleri Hakkında Yönetmeli inde öngörülen süreler kadar okulda muhafaza eder.

Okul müdürü; genel kurulun zamanında ve bu yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını, birli in yaptı ı i ve i lemlerin ilgili mevzuata uygunlu unun denetlenmesini, birli in i ve i lemleri ile yapılan harcamalarda usulsüzlük veya uygunsuzluk görmesi halinde önce birlik ba kanını yazılı olarak uyararak usulsüzlü ün ve uygunsuzlu un düzeltilmesini sa lar. Bu durumun devam etmesi halinde il/ilçe milli e itim müdürlü üne durumu bildirerek denetlenmesini talep eder. Okul yönetimi; yönetim kuruluyla birlikte sözleşme ile getirilen yükümlülüklerin takibini yapar ve sözleşmenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek hukuki ihtilafların çözümü için kanuni yollara ba vurulmak üzere ilgili mülki idare amirine durumu bildirir.

2.4.4. Okul Aile Birli i Yönetmeli i

Halen yürürlükte olan yönetmelik, 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî E itim Temel Kanununun 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanmış ve 09.02.2012 tarih ve 28199 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte, 31.5.2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete yayınlanmış yönetmeliğe göre "Birli in görev ve yetkileri", "Üyelik", "Yönetim ve Denetim Kurulları", Birli in Gelirleri ve Giderleri", " Tutulacak Defter, Dosya ve Belgeler" ve "Denetim" konularında önemli değişiklikler yapılmıştır. Konulara göre yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir (OAB Yönetmeli i, 2005-2012):

Birli in görev ve yetkilerinin yer aldığı Mad.6'da:

- d) Özel eğitim gerektiren öğrenciler için ek eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesini ve desteklenmesini sağlamak.
- e) Okulun bina, tesis, derslik, laboratuvar, atölye, teknoloji sınıfı, salon ve odaları ile bahçe ve eklentilerinin bakım ve onarımlarının yapılmasına, teknolojik donanımlarının yenilenmesine, geliştirilmesine, ilâve tesis yaptırılmasına, eğitim-öğretime destek sağlayacak araç-gereç ve yayınların alımına katkıda bulunmak.
- h) Okulda uyulması gereken kurallar hakkında velileri bilgilendirmek ve onlarla işbirliği yaparak, zararlı alışkanlıklar ve eğitimlerin önlenmesi için okul yönetimine yardımcı olmak.
- i) Öğrencilere sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada alınacak ortak tedbirler için katkı sağlamak.
- j) Ailede, okulda ve çevrede, öğrencilerle diğer çocukların iyi alışkanlıklar kazanmalarını, iyi birer vatandaş olmalarını sağlayan tedbirler alınmasında okul yönetimine yardımcı olmak.

bentleri çıkartılmış ,

- j) Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak.

ifadesi ise yeni bent olarak eklenmiştir. Ayrıca, okula mal ve hizmet satın almaya ilişkin hizmetlere ait sosyal güvenlik primi, vergi vb. ödemelerin yapılmasını sağlamak hükmü de getirilmiştir.

Okul aile birliklerine üyelik hükümlerinin yer aldığı 7. Maddeye; "on sekiz yaşını geçmiş kursiyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine devam eden kişiler" ile "okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverler yaptırdığı okulun okul aile birliğinin tabii üyesidirler" ifadeleri eklenmiştir. Böylece okul aile birliklerinin genel kurullarının oluşturulmasında güçlük çekilen Halk Eğitim ve Mesleki Eğitim Merkezlerinin işleri kolaylaştırılmıştır.

Yönetim kurulu üyeliğinde yapılan değişikliklerle okul müdürü, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin kurul üyeliklerine yeni yönetmelikle son verilerek bu kurula sadece velilerin ve istemeleri halinde okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverlerin seçilmesi sağlanmıştır. Ayrıca yönetim kurulu üye sayısı 7 üyeden 5 üyeye düşürüldü. Diğer yandan yönetim kurulu başkanlığı

ve üyelerinin seçilme sayısı en fazla 4 defadan 3'e düşürülmüştür. Yönetim kurulu toplantılarında beş olan toplantı yeter sayısı dörde düşürülmüştür.

Denetim kurulunda iki olan veli sayısı bir düşürülürken, bir olan öğretmen sayısı da ikiye çıkarılmıştır. Ayrıca denetleme kurulu başkanının en fazla dört olan seçilme sınırı en fazla üç olarak sınırlanmıştır.

Birliğin gelirleri kapsamında yapılan devlekle okul kayıt döneminde başlı ve yardım alınmayacağı ve Bakanlığının yürüttüğü proje ve yapılan protokoller kapsamında yapılacak faaliyetlerden ücret talep edilemeyeceği hükmü getirilmiştir. Okulların açık alan ve salonlarının kiralanmasına yeni yönetmelikle son verilmiştir. Bu yönetmelikle; salon, açık alan ve otopark olarak kiraya verilen yerlerin sözleşmeleri, sözleşme bitim tarihinden sonra yenilenmeyeceği hükmü getirilmiştir. Ancak, kantin, yemekhane, kafeterya ve benzeri yerleri işleten kiracıların talep etmeleri halinde mevcut kiracılara bu yerler pazarlık usulü ile kiralanacağı hükme bağlanmıştır.

Birliğin gelirlerinin kabulü ile ilgili olarak artı başlıkların amacı dışında kullanılmayacağı hükmü getirilmiştir.

Birliğin gelirlerinin harcanmasında para çekme yetkililerinden okul müdürü çıkarılmıştır. Mal ve hizmet alım komisyonunun en az üç kişiden oluşması da hükme bağlanmıştır.

Tutulacak defter, dosya ve belgeler ile ilgili devlekle; yönetim kurulu karar defterine noterce tasdik edilme zorunluluğu getirilirken diğer defter ve belgelerin ise okulun başlı olduğu il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne tasdik ettirilmesi hükmü getirilmiştir. Kantin ve benzeri yerleri işletenlerle ilgili mevzuatta öngörülen portföy muayenesi, adli sicil ve arşiv kaydı ve benzeri bilgilerin yer aldığı belgeler birlikçe muhafaza edilmesi ve işletmeciden her yıl işletme faaliyet belgesi istenmesi hükümleri getirilmiştir. Okul-aile birliklerinin gelir ve gider kayıtları ile diğer mali işlemlerini Bakanlıkça kurulan merkezî bilgi sistemine (TEFBS) okul idaresince kaydedilmesi ve tutulan defter, dosya gibi belgelerin Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte öngörülen süreler kadar okulda muhafaza edilmesi hükümleri de getirilmiştir.

Denetimle ilgili olarak da; "Okulda bulunan kantin ve benzeri yerler; sağlık, hijyen ve gıda kodeksi yönünden ilgili meslek odası, sağlık il müdürlükleri ile gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüklerince de denetlenebilir" fıkrası eklenmiştir.

Yönetim kurulu üyeliğinden çıkarılan okul müdürünün sorumluluğuyla ilgili olarak da aşağıdaki madde eklenmiştir:

Madde 27- (1) Okul müdürü genel kurulun zamanında ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlar.

- (2) Birli in yapt ı i ve i lemlerin ilgili mevzuata uygunlu unu denetler.
- (3) Birli in i ve i lemleri ile yapılan harcamalarda usulsüzlük veya uygunsuzluk görmesi halinde önce birlik ba kanını yazılı olarak uyararak usulsüzlü ün ve uygunsuzlu un düzeltilmesini sa lar. Bu durumun devam etmesi halinde il/ilçe milli e itim müdürlü üne durumu bildirerek denetlenmesini talep eder.

Halen yürürlükte olan Okul Aile Birli i Yönetmeli i u ekildedir:

B R NC BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeli in amacı, Millî E itim Bakanlığı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin kurulu , i leyi , görev, yetki ve sorumluluklarına ili kin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; e itim kampüslerinde yer alan okullar dâhil Millî E itim Bakanlığı na ba lı okul ve e itim kurumlarında okul-aile birliklerinin kurulu , i leyi i, birlik organlarının olu turulması, seçim ekilleri; sosyal ve kültürel etkinlikler ile kampanya ve kurslardan sa lanan maddî katkılar, ba ı ların kabulü, harcanması ve denetlenmesiyle kantin ve benzeri yerlerin i lletilmesi veya i letilmesinden sa lanan gelirlerin da itim yerleri, oranları, harcanması ve denetlenmesine dair usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî E itim Temel Kanununun 16'ncı maddesine dayanılarak hazırlanm ı tır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Millî E itim Bakanlı ını,
- Birlik: E itim kampüslerinde yer alan okullar dâhil Bakanlı a ba lı okul ve e itim kurumlarında kurulan okul-aile birli ini,
- Kantin: Okullardaki büfe, kantin, çay oca ı, yemekhane ve kafeteryaları,
- Okul: Bakanlı a ba lı her tür ve derecedeki resmi ve özel örgün ve yaygın ö retim okul/kurumunu,
- Ö renci: Ö rgün e itim kurumları ö rencileri ile mesleki e itim merkezlerine devam eden çırak ö renciyi,
- Ü ye: Ö rgün e itim kurumlarında okulun yönetici ve ö retmenleri ile ö renci velilerini; yaygın e itim kurumlarında ise okulun yöneticisi ve ö retmenleri, usta ö reticileri, velileri, on sekiz ya mını doldurmu kursiyer, çırak, kalfa, ustaları, e itsel kulüp üyelerini ve gönüllü ki ileri,
- Veli: Ö rgün ve yaygın e itim kurumlarında, ö rencinin annesini/babasını veya kanuni sorumlulu unu üstlenen ki iyi, ifade eder.

K NC BÖLÜM

Kurulu , Görev, Yetki ve Üyelik

Kurulu

MADDE 5 – (1) Okul ile aile arasında bütünle meyi gerçekle tirmek, veli ile okul arasında ileti imi ve i birli ini sa lamak, e itim ve ö retimi geli tirici faaliyetleri desteklemek, okulun ve maddi imkânlardan yoksun ö rencilerin e itim ve ö retimle ilgili zorunlu ihtiyaçlarını kar ılamak üzere okullar bünyesinde tüzel ki ili i haiz olmayan birlikler kurulur.

(2) Birlik, kuruldu u okulun adını alır.

Birli in görev ve yetkileri

MADDE 6 – (1) Birli in görev ve yetkileri unlardır:

a) Ö rencilerin, Türk millî e itiminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri ve millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimi, ö retmenler, veliler ve ailelerle i birli i yapmak.

b) Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekle tirilmesine, e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı malarına ve uygulamasına destek olmak, e itimde fırsat e itli ine imkân vermek ve ö retmenler kurulunca alınan kararların uygulanmasını desteklemek amacıyla velilerle i birli i yapmak.

c) Ö rencilerin ba arısını artırmak amacıyla okul yönetimince planlanan kurs, sınav, seminer, müzik, tiyatro, spor, sanat, gezi, kermes ve benzeri e itim faaliyetlerinin düzenlenmesine katkı sa lamak.

ç) Okul yönetimiyle i birli i yaparak e itim ve ö retim faaliyetleri dı ndaki zamanlarda okulun derslik, spor salonu, kütüphane, laboratuvar ve atölyeleri gibi e itim ortamlarının de erlendirilmesine katkı sa lamak.

d) Okulun ihtiyaçlarını kar ılamak için mal ve hizmet satın almak, bu hizmetlere ili kin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sa lamak.

e) Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesi giderlerine katkıda bulunmak.

f) Okula yapılan ayni ve nakdî ba ı ları kabul ederek kayıtlarını tutmak, sosyal, kültürel etkinlikler ve kampanyalar düzenlemek, artlı ba ı ları amacına uygun olarak kullanmak.

g) Kantin ve benzeri yerleri i ettirmek veya i letmek.

) Okul yönetimi ile i birli i yaparak, imkânları yeterli olmayan ö rencilere maddi ve manevi destek sa lamak, aynı amaçla karde okullara da katkıda bulunmak.

h) 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli i’nde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek.

ı) E itim ve ö retimle ilgili kurumlar ve sivil toplum kurulu larıyla i birli i yapmak.

i) E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katkı sa lamak.

j) Ulusal ve uluslararası projelere katılmak ve proje amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak.

k) Eğitim ve öğretimle ilgili diğer etkinliklere destek olmak.

Üyelik ve üyeliğin sona ermesi

MADDE 7 – (1) Okul yöneticileri, öğretmenler ve veliler ile on sekiz yaşını geçmi kursiyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimine devam eden kişiler birliğin tabii üyesidir.

(2) Yöneticilerin ve öğretmenlerin üyeliği, okulla ilişkilerinin kesilmesi durumunda; velilerin üyeliği, öğrencinin okulla ilişkisinin kesilmesi; eğitim kulübü üyelerinin üyeliği, üyelikten ayrılması; kursiyer, çırak, kalfa ve ustaların üyeliği ise eğitimi tamamlaması hâlinde sona erer. Yönetim kurulu üye sayısının toplantı yeter sayısının altına düşmesi durumunda, olağanüstü genel kurula kadar yönetim kurulunda bulunan velilerin üyelikleri devam eder.

(3) Okul yaptırarak Bakanlık bütçesinde bulunan hayırseverler, yaptırdıkları okulun okul aile birliğinin tabii üyesidirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birlik Organlarının Oluşumu, Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Birlik organları

MADDE 8 – (1) Birlik organları şunlardır:

- a) Genel kurul.
- b) Yönetim kurulu.
- c) Denetleme kurulu.

Genel kurul

MADDE 9 – (1) Genel kurul, birliğin üyelerinden meydana gelir. Genel kurul, birlik yönetim kurulunun davetiyle her yıl en geç Ekim ayının sonuna kadar; yeni açılan okullarda ise okul müdürünün daveti üzerine okulun açıldığı tarihten itibaren en geç iki ay içinde okulda toplanır.

(2) Genel kurul, katılan üyelerle toplanır ve bunların çoğunluğu ile karar alır. Ancak toplantı yeter sayısı, yönetim ve denetleme kurullarının asıl ve yedek üye sayısının dört katından, öğrenci mevcudu yüzün altında olan okullarda ise yönetim ve denetleme kurullarının asıl ve yedek üye sayısının iki katından az olamaz. Genel kurulun toplanamaması durumunda, en geç otuz gün içinde çoğunluk aranmaksızın toplantı yapılır ve kararlar katılanların çoğunluğu ile alınır.

(3) Genel kurul toplantılarının yeri, zamanı ve gündemi en az on beş gün önceden üyelere elden yazılı olarak bildirilir, okul ilan panosu ile okulun internet sayfasında duyurulur.

(4) Genel kurul, gündem maddelerini sırası ile görüşür. Gündem maddelerine ekleme ve çıkarma yapılarak değiştirilmesinde oy çokluğu aranır.

(5) Okul öğrenci kurulu/okul öğrenci meclisi/onur kurulu başkanları ile her sınıf seviyesinden seçilen birer temsilci öğrenci, genel kurula gözlemci olarak katılabilir.

(6) Ola anüstü genel kurul; yönetim kurulu, okul müdürü ve 14 üncü maddenin be inci fıkrasında yazılı hâllerde denetleme kurulunun çarısı veya birlik üyelerinin %10'unun yazılı başvurusu üzerine okul müdürünün çarısı ile yapılır. Toplantı yeter sayısı, yönetim ve denetleme kurullarının asıl ve yedek üye sayısının dört katından; öğrenci mevcudu yüzün altında olan okullarda ise yönetim ve denetleme kurullarının asıl ve yedek üye sayısının iki katından az olamaz. Ola anüstü genel kurul toplantısının yeri, zamanı ve gündemi en az on be gün önceden üyelere elden yazılı olarak bildirilir, okul ilan panosu ile okulun internet sayfasında duyurulur. Gündeme bağlılık ilkesi geçerlidir. Kararlar katılanların çoğunluğu ile alınır.

Genel kurul toplantısı

MADDE 10 – (1) Genel kurul toplantısı aşağıdaki şekilde yapılır:

- a) Genel kurula katılacak üyeler toplantı katılım cetvelini imzalar.
- b) Toplantının açılışı birlik başkanlığı tarafından yapılır.
- c) Açık oyla veli üyeler arasından bir divan başkanı ve bir kâtip seçilir.
- ç) Toplantı sonunda bütün tutanak ve belgeler yeni seçilen yönetim kuruluna teslim edilir.
- d) Yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyelerinin seçimleri asıl ve yedek olarak liste hâlinde oylanarak yapılır.

Genel kurulun görevleri

MADDE 11 – (1) Genel kurulun görevleri şunlardır:

- a) Yönetim kuruluna anne veya baba olan veliler ile istemeleri halinde okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverler arasından be asıl, be yedek üyeyi açık oylamayla seçmek.
- b) Denetleme kuruluna öğretmenler kurulunca seçilen iki asıl, iki yedek öğretmenler arasında, veliler arasından bir asıl, bir yedek üyeyi açık oylamayla seçmek.
- c) Bir önceki döneme ait yönetim ve denetleme kurulu faaliyet raporlarını görüşmek ve ibra etmek.
- ç) Genel kurulda hesaplar ibra edilmediğinde diğer gündem maddelerinin görüşülmesine devam edilir. Divan, ibra edilmeyen muhasebe evraklarını tutanak altına alarak seçilen yeni yönetim ve denetleme kuruluna teslim eder. Bu durum, yeni yönetim kurulu ve okul yönetimi tarafından il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne resmî yazıyla bildirilir.
- d) Okul ve öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alınarak yönetim kurulunca hazırlanan tahmini bütçeyi görüşmek.
- e) İhtiyaçların giderilmesine yönelik yönetim kurulunu yetkilendirmek.
- f) Okulun eğitim ve öğretimde kalite ve başarısının yükseltilmesine ilişkin önerilerde bulunmak.

Yönetim kurulu

MADDE 12 – (1) Yönetim kurulu, sadece anne veya baba olan veliler ile istemeleri halinde okul yaptırarak Bakanlıkta bulunan hayırseverler arasından seçilen be üyeden oluşur.

(2) Yönetim kurulunun görev süresi bir yıldır.

(3) Yönetim kurulu, seçimden sonraki ilk hafta içinde okulda toplanarak üyeleri arasından bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir muhasip ve bir sekreter seçerek görev ve i bölümü yapar. Yönetim kurulu üyelerinden üyeli i sona erenlerin yerine yedeklerin çağrılmasıyla oluşan yeni yönetim kurulu bir hafta içinde toplanarak aralarında görev dağılımı yaparlar.

(4) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri en fazla üç defa seçilebilir. Başkan ve yönetim kurulu üyeleri aynı anda birden fazla birlik yönetiminde görev alamazlar.

(5) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmi olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştıran, edimin ifasına fesat karıştıran, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık ve aynı Kanunun Cinsel Dokunulmazlık ve Karşı Suçlar başlıklı ikinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen maddelerde yer alan suçlardan mahkûm olanlar yönetim kurulunda ve harcama komisyonlarında görev alamazlar. Görev almış olanlardan bu nitelikte haiz olmadıkları sonradan anlaşılanların bu görevleri sona erer.

Yönetim kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 13 – (1) Yönetim kurulu birlik adına görev yapar; genel kurulda alınan kararları okul yönetimiyle işbirliği yaparak bir plan dâhilinde yürütür.

(2) Eğitim ve öğretimin kalitesinin yükseltilmesine ilişkin önerilerde bulunmak, kararlaştırılan güçlüklerin giderilmesine katkı sağlamak üzere okul müdürlüğü ve velilerle işbirliği yapar.

(3) Eğitim ve öğretim yılı içinde en az dört üyenin katılımı ile ayda bir toplanır ve karar yeter sayısı üçtür. Toplantılar gerektiğinde okulun eğitim ve öğretime açık olmadığı zamanlarda da yapılabilir.

(4) Başkan yardımcısı, başkanın bulunmadığı zamanlarda başkanın vekâlet eder. Muhasip, birliğin gelir-gider hesaplarını, sekreter de yazı işlerini yürütür. Birlik adına yapılan her türlü harcama ile ilgili ve ilgili lemlere ilişkin yazı işleri okul müdürü ile koordineli yapılır.

(5) Yönetim kurulu kararları, karar defterine el ile yazılarak imzalanır.

(6) Özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan yönetim kurulu üyesinin görevi sona erer. Bu şekilde görevi sona erenler ile örencisinin okuldan ayrılması veya öğrencinin sona ermesi nedenleriyle yönetim kurulu üyeli i sona eren velinin yerine yedek üyeler, aldıkları oy sırasına göre asıl üye olarak göreve çağırılır.

(7) İhtiyaç hâlinde eğitim kampüsü yönetimine birliğin temsilen başkan veya yönetim kurulu üyelerinden biri görevlendirilir.

(8) Yönetim kurulu üye sayısının, yedeklerle birlikte karar yeter sayısının altına düşmesi hâlinde, öncelikle başkan veya okul müdürü tarafından bir ay içinde genel kurul olağanüstü toplantıya çağırılır. Olağanüstü genel kurul tarafından seçilen yönetim kurulu, olağan genel kurul toplantısına kadar görevine devam eder. Yönetim kurulu, yaptığı işleri ve işlemlerden dolayı genel kurula karşı sorumludur.

(9) Yönetim kurulu, birlik tahmini bütçesini hazırlar ve genel kurulda görüşülen bütçeyi okul ilan panosu ve internet sayfasında duyurur.

(10) İlgili mevzuatına göre tutulan gelir gider kayıtları, eğitim özetim yılında her dönem en az birer defa velilerin görebileceği şekilde okulun ilan panosunda ve internet sayfasında duyurulur.

Denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 14 – (1) Denetleme kurulu, genel kurulca seçilen bir veli ve öğretmenler kurulunca seçilen iki öğretmen olmak üzere üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyeler genel kuruldan sonraki ilk hafta içinde toplanır ve üyeler arasından bir başkan seçerek görev ve bölümleri yapar.

(2) Denetleme kurulunun görev süresi bir yıldır.

(3) Denetleme kurulu başkanını en fazla üç defa seçilebilir.

(4) Denetleme kurulu, yılda en az iki defa yönetim kurulunun faaliyetlerini inceler, ara raporlarını bilgi ve gereği için yönetim kuruluna sunar. Yönetim kurulunun faaliyet dönemine ilişkin nihai raporunu ise genel kurula sunar.

(5) Denetleme kurulu, yaptığı denetimler sonucu, yönetim kurulunun 6 ncı maddede sayılan birliğin görev ve yetkilerine aykırı faaliyetlerini tespit etmesi hâlinde genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.

(6) Birliğin denetleme kurulu üyesi olan öğretmenlerin başkanlık kurumunda dört aydan fazla süreli görevlendirilmelerinde yerlerine yedekleri çağırılır.

(7) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştıran, edimin ifasına fesat karıştıran, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık ve aynı Kanunun Cinsel Dokunulmazlık ve Karşı Suçlar başlıklı ikinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen maddelerde yer alan suçlardan mahkûm olanlar denetleme kurulunda görev alamazlar. Görev almış olanlardan bu nitelikte haiz olmadıkları sonradan anlaşılanların bu görevleri sona erer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Birlik Gelirleri, Muhammen Bedel Tespiti, Kiralama, Gelirlerin Dağılımı,

Harcanması, Tutulacak Defter, Dosya ve Belgeler

Birlik gelirleri

MADDE 15 – (1) Resmi okullarda Birliğin gelirleri;

a) Ayni, nakdî, artı/ artı olmayan ve yardımlardan,

b) Okulların bünyesindeki kantin ve benzeri yerlerin işletilmesi, gerektiğinde işletilmesinden elde edilen gelirlerinden,

c) Kamu kurum ve kuruluşları, özel hukuk tüzel kişilikleri ve gerçek kişilerin, örgün ve yaygın eğitim kurumları bünyesinde eğitim ve öğretimin yapıldığı saatler dışında gerçekleştirilecekleri sosyal, kültürel, sportif, kurs, proje, sınav, toplantı, kampanya ve benzeri gelir getirici etkinliklerinden sağlanan gelirlerden,

ç) Diğer gelirlerden,

oluşur.

(2) Birlikler, velileri hiçbir surette baskı yapmaya zorlayamaz, okul kayıt döneminde baskı ve yardım toplayamaz. Ayrıca Bakanlık tarafından yürütülen proje ve yapılan protokoller kapsamında okul ve kurumlarda yapılacak faaliyetlerden ücret talep edilemez.

Gelirlerin kabulü

MADDE 16 – (1) Gelirler birlik adına bankalarda açılacak hesapta toplanır.

(2) Birlik tarafından nakde çevrilebilecek aynı yardımlar nakde çevrildikten sonra baskılar hesabına yatırılır. Nakde çevrilemeyen aynı yardımlar ise belge karılığında okul müdürlüğüne teslim edilir.

(3) Nakdi baskıların öncelikle birliğin banka hesabına yatırılması sağlanır, mümkün olmadığı durumlarda gelir makbuzu karılığında kabul edilir. Belge karılığında alınan baskılar en geç beş günü içinde birliğin banka hesabına yatırılır.

(4) Artık baskılar amacı dışında kullanılamaz.

(5) Yönetim kurulunca bastırılan ve hazır alınan basılı gelir gider makbuzları; müteselsil seri, cilt ve sıra numarası taşıyan, kendinden karbonlu elli asıl ve elli koçan yaprağından meydana gelen ciltli makbuzlardır. Bunlar kurum mührüyle mühürlendikten sonra yönetim kurulu karar defterine koçan seri numaraları yazılarak kayıt altına alınır.

(6) Elektronik sistemler ve yazı makineleri aracılığıyla yazdırılacak form veya sürekli form ekinde kullanılacak belgelerin ilgili mevzuatında belirtilen bilgileri içermesi ve kurum mührüyle mühürlenmesi zorunludur.

(7) Kullanılacak belgelerin sayısı ve türü yönetim kurulunca tespit edilir, bastırılır, karar defterinde kayıt altına alınır ve kurum mührüyle mühürlenerek kullanılır. Bu evraklar 16/5/1988 tarihli ve 19816 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte öngörülen süreler kadar muhafaza edilir.

Gelirlerin dağılımı

MADDE 17 – (1) Resmî okullarda kantin ve benzeri yerlerin;

a) Birliklerce kiraya verilmesi hâlinde,

1) Elde edilecek gayri safi gelirin %3’ü, üçer aylık dönemler hâlinde, takip eden ayın yirmisine kadar Hazineye arz bedeli olarak kiracı tarafından defterdarlık/mal müdürlüğüne hesabına,

2) Elde edilecek gayri safi gelirden Hazineye ödenmesi gereken arz bedeli düştükten sonra kalan net tutarın % 80’i birliğin, % 10’u ilçe millî eğitim müdürlüğüne, % 10’u ise il millî eğitim müdürlüğüne banka hesabına aktarılır. Büyük şehir statüsünde olmayan il merkezlerindeki birliklerde ise gelirin % 20’si il millî eğitim müdürlüğüne banka hesabına,

yatırılır.

b) Birliklerce i letilmesi hâlinde,

1) letilen yerin gayri safi hâsılatının %1'i birlikçe, üçer aylık dönemler hâlinde, takip eden ayın yirmisine kadar Hazineye arz bedeli olarak defterdarlık/mal müdürlü ü hesabına ödenir.

2) Arz bedelinin hesaplanmasında gayri safi hâsılat esas alınmı ise Hazineye ödenmesi gereken arz bedeli, zorunlu i letme giderleri ve kanuni giderler dü üldükten sonra kalan net tutarın % 80'i birli in, % 10'u ilçe millî e itim müdürlü ünün, % 10'u ise il millî e itim müdürlü ünün banka hesaplarına aktarılır. Büyük ehir statüsünde olmayan il merkezlerindeki birliklerde ise gelirin % 20'si il millî e itim müdürlü ünün banka hesabına yatırılır.

3) l/ilçe millî e itim müdürlükleri hesaplarına yatırılan paralar, il/ilçe millî e itim müdürünün veya görevlendirece i ilgili müdür yardımcısı/ ube müdürü ba kanlı nda iki okul müdürü ve iki birlik ba kanından, mülki amirin onayı ile olu turulan komisyonca öncelikle imkânları kısıtlı olan okulların ve ö rencilerin e itim ve ö retimle ilgili ihtiyaçlarında kullanılmak üzere ilgili birli in hesabına aktarılır.

4) Kira süresinin sona ermesi veya sözleşmenin feshinden sonra ta nınmazın tahliye edilmemesi durumunda, tahsil edilen cezanın, sözleşmenin feshi hâlinde tahsil edilen cari yıl/ay kira bedeli tutarındaki tazminatın ve kısa süreli kullanım bedellerinin %3'ü Hazineye arz bedeli olarak ödendikten sonra kalan tutar birinci fıkraya göre da ıtılır.

5) Arz bedelinin ödenmesinin takibinden okul müdürü ve birlik yönetim kurulu ba kanı sorumludur.

6) Süresinde ödenmeyen arz bedelleri, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesi gere ince belirlenen gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

Gelirlerin harcanması

MADDE 18 – (1) Birlik gelirlerinin; okulun bütçe disiplini çerçevesinde, e itim ve ö retim giderleri ile maddi imkânlardan yoksun ö rencilerin zorunlu ihtiyaçlarına harcanması esastır. Tüm harcamalar, birlik yönetim kurulunun kararı ile yapılır. Okul için gerekli ihtiyaç ve harcamalar için okul yönetiminden yazılı talep alınır. Mal ve hizmet alımları birlik yönetim kurulu üyeleri veya uzmanlık gerektiren i lerde okul aile birli i üyelerinden olu an en az üç ki ilik bir komisyon marifetiyle yapılır.

(2) Birli in banka hesabındaki paralar, birlik ba kanı ve muhasip üyenin mü terek imzasıyla çekilir. Birlik ba kanının bulunmadı ı durumlarda ba kan yardımcısı yetkilidir.

(3) Alınan ta nımlar/demirba lar/tüketim malzemeleri 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlü e konulan Ta nımlar Mal Yönetmeli i hükümlerine göre okul adına kaydedilerek ta nımlar i lem fi inin bir örne i harcama belgesine eklenir.

(4) Birli in gelirlerinin elde edilmesinde ve harcanmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların okul ihtiyaçlarına yönelik etkili, verimli ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmasından sorumludurlar.

(5) Birlik ba kanı elde edilen gelirler, alınan ba ı lar ve yönetim kurulu kararlarıyla yapılan harcamalara ili kin bilgileri okul müdürüne her ayın sonunda yazılı olarak bildirir.

Muhammen bedel tespit komisyonu ve bedel tespiti

MADDE 19 – (1) Muhammen bedel tespit komisyonu, valilik/kaymakamlıkça görevlendirilecek il/ilçe millî e itim müdür yardımcısı/ ube müdürü ba kanlı nda okul müdürü/müdür yardımcısı, birlik ba kanı, defterdarlık/mal müdürlü ü temsilcisi, gerekli görülmesi halinde ilgili özel idare müdürlü ü temsilcisi ile il ve ilçelerde ilgili meslek odasının temsilcisinin katılımıyla olu ur.

(2) Kantin ve benzeri yerlerin muhammen bedelinin tespitinde; ö renci sayısı, okulun bulundu u bölgenin geli mi lik düzeyi, kiralanacak yerin fiziki özellikleri ve benzeri kriterler de dikkate alınır.

(3) lan edilen ilgili e itim ve ö retim yılı takvimindeki yaz tatili ile yarıyıl tatili hariç olmak üzere aylık kira bedelinin belirlenmesinde; okulların e itim ve ö retime açık oldu u günler dikkate alınır. Ancak, tam yıl i letilebilecek kantin ve benzeri yerler için oniki ay üzerinden bedel tespit edilir.

(4) Söz konusu yerlerin kısa süreli kullandırılması hâlinde kullanım bedelleri, kullanım amacı da dikkate alınarak saatlik, günlük veya haftalık olarak muhammen bedel tespit komisyonunca belirlenir.

Kiralama usulü ve i lemleri

MADDE 20 – (1) Birlik; kantin ve benzeri yerleri öncelikle i letmecilere kiralama usulü ile i lettirir veya i letmecinin bulunmadı ı durumlarda i letir. Kantin ve benzeri yerlerin kiraya verilmesinde, e itim ve ö retimin aksatılmaması esastır.

(2) Söz konusu yerlerin birlik tarafından kiraya verilmesi 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet hale Kanununun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre pazarlık usulü ile yapılır.

(3) Kiralama i lemleri, valilik/kaymakamlıkça görevlendirilecek il/ilçe millî e itim müdür yardımcısı/ ube müdürü ba kanlı nda ilgili birlik ba kanı, defterdarlık/mal müdürlü ü temsilcisi, gerekti inde il/ilçe özel idare müdürlü ü temsilcisinin katılımıyla olu an ihale komisyonunca yapılır.

(4) Kantin kiralama ihalelerinde katılımcılardan, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki E itim Kanunu hükümlerine göre kantincilik alanında alınmı ustalık belgesi sahibi olma artı aranır. Ancak, katılımcıların hiçbirisinde ustalık belgesi bulunmaması durumunda i yeri açma belgesi, kalfalık, kurs bitirme belgelerinden en az birine sahip olma artı aranır.

(5) Kantin kiralama ihalelerine katılacak ki iler; ilgili esnaf odasından adına kayıtlı okul kantin i letmesi olmadı ına ve ihalelerden yasaklama kararı bulunmadı ına dair aldı ı belgeyi ibraz eder.

(6) Kantinlerde, alanlarında ustalık belgesi, i yeri açma belgesi, kalfalık belgesi, mesleki ve teknik e itim diploması ve kurs bitirme belgelerinden en az birine sahip ve e itim ve ö retim ortamına ve ö renci psikolojisine uyum sa layabilecek ki iler istihdam edilir. stihdam edilen ki ilerden ilgili mevzuatında belirtilen sürelerde portör muayenesi, adli sicil ve ar iv kaydı ve benzeri evraklar istenir.

(7) Her yıl kantin i letmecisi faaliyet belgesi ile i letmecinin yanında çalı anların adli sicil ve ar iv kayıtları yenilenir ve birlik yönetimine teslim edilir.

(8) hale komisyonu ba kanı ve üyeleri ile birli in yönetim ve denetleme kurulu üyelerinin ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımları ihaleye katılamaz.

(9) Kira sözleşme süresi tamamlanmadan i letmecinin tek taraflı olarak sözleşme feshetmesi veya i letmecinin sözleşme hükümlerine uymaması veya fesih nedenlerinden

birinin gerçekte mesisi sebebiyle birlikçe feshedilmesi ya da tarafların mutabakatı ile sözleşmenin feshedilmesi hâlinde yeniden ihale yapılır.

(10) Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 7 nci maddesi çerçevesinde; okul servis araçlarının kiralanması her yıl okul-aile birli i yönetim kurulu başkanının başkanlığında, okul-aile birli i yönetim kurulunca belirlenecek bir temsilci, okul-aile birli i yönetim kurulunca çocu u servisle taahhüt eden veliler arasından tespit edilecek dört veli, varsa okul e itim vakfı yönetim kurulunca belirlenecek bir temsilcinin katılımlarıyla oluşturulacak komisyon tarafından yapılır.

(11) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğini tehdit eden suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine zarar veren suçlar, millî savunmaya zarar veren suçlar, devlet sırlarına zarar veren suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştıran, edimin ifasına fesat karıştıran, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklamaya veya kaçakçılık ve aynı Kanunun Cinsel Dokunulmazlık ve Kararlı Suçlar başlıklı İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen maddelerdeki suçlardan mahkûm olanlar ihalelere katılamazlar ve okul-aile birliklerince kiraya verilen yerlerde istihdam edilemezler.

Sözleşme ve tarafların yükümlülükleri

MADDE 21 – (1) Kiraya verilecek yerler için EK-2’de yer alan Kira Sözleşmesi Örneği uygun olarak sözleşme düzenlenir.

(2) Okul yönetimi, kira sözleşmesinin taraflarca imzalandığı tarihten itibaren onbe gün içinde, kiralanmış yeri kiracıya teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde kiracı, sürenin bitiminden itibaren onbe gün içinde on gün müddetli bir noter ihtarnamesiyle bildirmek zorunda tutulur ve taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde teminat geri verilir. Kiracı, ihaleye girmek ve teminat vermek için yaptığı masrafları istemeye hak kazanır.

(3) Kiralama sözleşmesinde ilk yıl kira bedeli ihale bedelidir. İkinci ve izleyen yıllar kira bedelleri Türkiye İstatistik Kurumunca (TÜİK) yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE-bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde de artışı) oranında artırılır. Ancak kira bedelinin tespitine ilişkin önemli ölçüde farklılaşma (özellikle en az %25 oranında azalış veya artış, kiracının cirosunu önemli derecede etkileyecek Bakanlık tarafından getirilen kısıtlayıcı düzenlemeler) olması halinde, muhadden bedel yeniden tespit edilerek mevcut kiracıya aynı usulle ihale edilerek yeni sözleşme düzenlenir.

(4) Birlik ile kiracı arasında düzenlenecek kira sözleşmelerinin bir örneği, okul müdürlüğüne okulun bulunduğu yerdeki defterdarlık veya mal müdürlüğüne gönderilir.

(5) İletme hakkı verilen yerler, kiralama amaçları dışında kullanılamaz.

(6) Okul servis araçlarının kiralanmasında yapılacak sözleşmelerde okul aile birli i yetkilidir.

Sözleşmenin feshi, iptali ve kiralanmış yerlerin tahliyesi

MADDE 22 – (1) Sözleşme süresi içinde;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğini tehdit eden suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine zarar veren suçlar, millî savunmaya zarar veren suçlar, devlet sırlarına zarar veren suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye

kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karı turma, edimin ifasına fesat karı turma, suçtan kaynaklanan mal varlı ı de erlerini aklama veya kaçakçılık ve aynı Kanunun Cinsel Dokunulmazlı a Kar ı Suçlar ba lıklı kinci Kısım Altıncı Bölümünde düzenlenen maddelerdeki suçlardan birinden mahkûm olması,

- b) Sa lı a zararlı gıdaların bulundurulması veya satılmasının yetkili mercilerce tespiti,
- c) Kiracının veya çalı anların genel ahlaka ve adaba aykırı davranı larda bulundu unun inceleme-soru turma sonucu tespiti,
- ç) Kiracının veya çalı anların genel ahlaka ve adaba aykırı görsel ve yazılı yayınlara bulundurulması,
- d) Kiracının veya çalı anların e itim ve ö retim ortamını olumsuz etkileyen davranı larının inceleme-soru turma sonucu tespiti,
- e) Kiracının sözleşme hükümlerinde ö ngörülen yükümlülüklerini yapılan yazılı bildirimden on be gün içinde yerine getirmemesi,

hâlinde sözleşme feshedilir.

(2) Kira süresinin sona ermesi veya sözleşmenin feshedilmesi hâlinde kiralanılan yer tahliye edilmedi i takdirde 2886 sayılı Devlet hale Kanununun 75 inci maddesi uyarınca tahliye edilir.

(3) Kiralama sözleşme süresi tamamlanmadan i letmecinin tek taraflı olarak sözleşmeyi feshetmesi veya i letmecinin sözleşme hükümlerine uymaması veya fesih nedenlerinden birinin gerçekleşmesi sebebiyle birlikçe feshedilmesi ya da tarafların mutabakatı ile sözleşmenin feshedilmesi hâlinde yeniden ihale yapılır.

(4) Kira süresinin sona ermesi veya sözleşmenin feshi hâlinde ta inmaz tahliye edilmezse, EK-2'de yer alan Kira Sözleşmesi Örneğinde ö ngörülen ceza tahsil edilir. Kiracının fesih talebinde bulunması, kira dönemi sona ermeden faaliyetini durdurması, kiralanılan yeri amacı dı nda kullanması, taahhüdünü sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya izin ve ruhsatların her ne sebeple olursa olsun iptal edilmesi hâllerinde kira sözleşmesi, 2886 sayılı Devlet hale Kanununun 62 nci maddesine göre tebligat yapmaya gerek kalmaksızın birlik tarafından feshedilerek kesin teminatı gelir kaydedilir ve cari yıl/ay kira bedeli tazminat olarak tahsil edilir. Sözleşmenin feshedildi i tarihten sonraki döneme ilişkin varsa alınan kira bedeli öncelikle kiracıdan alınacak tazminata mahsup edilir.

(5) 2886 sayılı Devlet hale Kanununun 83 ve 84 üncü maddelerinde belirtilen yasak fiil ve davranı larda buldukları anlaşılan kiracılar hakkında aynı Kanunun 84 üncü maddesi uyarınca yapılan ihalelerden bir yıl yasaklama kararı verilir ve yasaklanan kişiler yasaklama süresi içinde yapılacak ihalelere katılamazlar.

Tutulacak defter, dosya ve belgeler

MADDE 23 – (1) Yönetim kurulu a a ıda belirtilen defter, dosya ve belgelerin tutulması, muhafazası ve düzenlenmesinden sorumludur.

- a) Genel kurul tutanak dosyası,
- b) Yönetim kurulu karar defteri,
- c) Gelen-giden evrak defteri,
- ç) Gelir-gider defteri,

- d) Harcama belgelerinin yer aldığı dosya,
e) Gelir/gider makbuzu, alındı belgesi/harcama belgesi,
f) ihtiyaç duyulan diğer dosya ve kayıtlar.

(2) Yönetim kurulunca, yönetim kurulu karar defterinin noterce tasdik edilmesi zorunlu olup diğer defter ve belgeler ise birliğin başlı bulunduğu il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne tasdik edilir.

(3) Kantin ve benzeri yerlerin birliklerce işletilmesi ve vergi mükellefiyeti konusu hâlinde birlikler hakkında 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanır.

(4) Kantin ve benzeri yerleri çalıştıran işletmeciler ile çalıştırdıkları kişilere ilişkin ilgili mevzuatında öngörülen portör muayenesi, adli sicil ve arşiv kaydı ve benzeri bilgilerin yer aldığı belgeler birlikçe muhafaza edilir. Birlik, işletmeciden her yıl işletme faaliyet belgesi ister.

(5) Okul idaresi, okul-aile birliklerinin gelir ve gider kayıtları ile diğer mali işlemlerini Bakanlığa kurulan merkezî bilgi sistemine (TEFB S) kaydeder.

(6) Tutulan defter, dosya, biten koçanlar ile diğer gerekli belgeler Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelikte öngörülen süreler kadar okulda muhafaza edilir.

BEKİN BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Muafık ve istisna

MADDE 24 – (1) Okul-aile birlikleri, 6 ncı madde kapsamında yapacakları işlemler ve düzenlenen kâğıtlar yönünden damga vergisi ve harçlardan muaf olup, okul-aile birliklerine ve okul-aile birlikleri tarafından yapılan başlı ve yardımlar veraset ve intikal vergisinden muaftır.

Birliklerin yapamayacağı işlemler

MADDE 25 – (1) Birlikler, Bakanlık mevzuatına aykırı çalışmalar ile siyasi faaliyet ve kişilere çıkar sağlayıcı işlemler yapamaz. Birlik yönetim ve denetleme kurulu üyelerine huzur hakkı ve benzeri adlar altında herhangi bir ödeme yapılamaz. Okullardaki defile, sergi ve kermesler, 13/1/2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğine aykırı yapılamaz.

Denetim

MADDE 26 – (1) Birlikler, en az yılda bir defa olmak üzere Bakanlık/valilik veya il/ilçe millî eğitim müdürlükleri denetim elemanları tarafından millî eğitim mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine göre denetlenir. Ayrıca il veya ilçelerdeki birlikler ile birliklerin gelirlerinden il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerine ayrılan paylar her yıl Bakanlığın belirleyeceği usul ve esaslara göre mali açıdan denetlenir.

(2) Okulda bulunan kantin ve benzeri yerler; sağlık, hijyen ve gıda kodeksi yönünden ilgili meslek odası, sağlık il müdürlükleri ile gıda, tarım ve hayvancılık il müdürlüklerince de denetlenebilir.

Okul müdürünün sorumluluğu

MADDE 27 – (1) Okul müdürü genel kurulun zamanında ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlar.

(2) Birliğin yaptığı iş ve işlemlerin ilgili mevzuata uygunluğunu denetler.

(3) Birliğin iş ve işlemleri ile yapılan harcamalarda usulsüzlük veya uygunsuzluk görmesi halinde önce birlik başkanını yazılı olarak uyararak usulsüzlüğün ve uygunsuzluğun düzeltilmesini sağlar. Bu durumun devam etmesi halinde il/ilçe millî eğitim müdürlüğüne durumu bildirerek denetlenmesini talep eder.

Anlaşmazlıkların çözümü ve takibi

MADDE 28 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek problemler öncelikle mülki idare amirlerince değerlendirilir, çözüme kavuşturulamayan hususlarda Bakanlık görüşü alınır.

(2) Sözleşme ile getirilen yükümlülüklerin takibi birlik yönetim kurulu ve okul yönetimi tarafından yapılır.

(3) Sözleşmenin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek hukuki ihtilafların çözümü için kanuni yollara başvurulmak üzere okul yönetimince ilgili mülki idare amirine durum bildirilir.

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 29 – (1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Borçlar Kanunu, 2886 sayılı Devlet Hâkim Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 30 – (1) 31/5/2005 tarihli ve 25831 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut Sözleşme

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce salon, açık alan ve otopark olarak kiraya verilen yerlerin sözleşmeleri, sözleşme bitim tarihinden sonra yenilenmez.

Kiralama

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce sözleşmesi sona eren veya devam eden ve sözleşme bitim tarihi itibarıyla sözleşme dönemi yükümlülüklerini yerine getiren kantin, yemekhane, kafeterya ve benzeri yerleri işleten kiracıların talep etmeleri halinde mevcut kiracılara bu yerler pazarlık usulü ile kiralanır.

Yürürlük

MADDE 31 – (1) (Değişik 20.11.2012/28473 RG) Millî Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığıınca müzakere edilen hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 32 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

2.5. İlgili Ara tırmalar

Aslan (1984)'ın "Ankara Merkez İçlerinde Temel E itim Birinci Kademe Düzeyinde Okul-Aile İlişkileri" konulu ara tırması da ara tırmacının bulgu ve önerileri öyle sıralanmaktadır (Akt: Akba lı, 2007: 18-19):

1. Yöneticiler ve ö retmenlerle veliler arasında planlı bir ili kiden söz edilemez.
2. Okullarda ö retmen veli görüşmesi için uygun ortam hazırlanmamı tır.
3. Veliler ço unlukla ö retmen ve yöneticilerle tanı maktadırlar. Ö retmen ve yöneticileri tanımayan velilerin sayısı da ihmal edilmeyecek niceliktedir.
4. Velilerin ço unlu unun okuldaki e itimsel etkinliklerden haberleri yoktur. Bu durum, okul ile aile arasında sa lıklı bir ileti imin bulunmadı nı yansıtmaktadır.
5. Velilerin ço unlu u OAB'ye ilgi göstermemektedir. Yönetici ve ö retmenlerin ilgilerinin de içten olmadı nı, benimseyerek ilgilenmedikleri anla ılmaktadır.
6. Okul-aile i birli inin ö renci ba arısı açısından önemi konusunda taraflar görüş birli i içindedir.
7. Okul-aile ilişkilerinde etkin görev almaya isteklilik konusunda gruplar arası ve gruplar içi farklılıklar bulunmaktadır.
8. Taraflar birbirlerinin rollerini farklı algılamaktadır. Ö retmen ve yöneticilerde velilere güven eksikli i vardır. Veliler ise yönetici ve ö retmenlere güvenir görünmektedir.
9. Kadınlar, okul-aile ilişkilerinde daha içten ve duyarlıdır.

Ara tırmacının önerileri ise öyle sıralanmaktadır:

- * Okul-aile ilişkileri rastlantıdan kurtarılmalı,
- * Veli, ö retmen ve yönetici ilişkileri kolayla tırılmalı,
- * Sosyal etkinlikler yapılmalı,
- * Okul-aile ilişkilerindeki engellerin ortadan kaldırılması için mevzuat sadele tirilmeli, yerel katılma sa lanmalı, veli, yönetici ve ö retmenlerin katılacağı ko ullar yaratılmalıdır,

Ülker (1984: 29-31)'in "Ailenin görüşü ve Okulla İlişkisi" konulu ara tırmasından elde etti i bulguları ve önerileri u ekilde özetlenebilir:

1. Okulların tamamında okul aile birli i kurulmu tur.
2. Aileler okul aile birli inin gereklili ine inanmaktalar, buna ra men okul-aile birliklerinde görev almak istememektedir.
3. Velilerin, okul-aile i birli ine katılmama nedenleri olarak fazla me guliyet, ilgi duymama, ba arısızlık korkusu vb. görülmektedir.
4. Veliler, okul-aile i birli inden ö renim ba arısında yükseltme beklemektedir.

Ülker (1984), okul-aile i birli inin geli tirilmesi konusunda da u önerilerde bulunmaktadır:

1. Okul aile i birli i demokratik bir ortamda gerçekte tirilmeli.

2. Okulun, çevrenin ve öncelikle velilerin güvenini kazanması.
3. Birli i gerektiren i lerin, bir plan ve program çerçevesinde yapılması.
4. Velilere, yapılan çalı malarla ilgili gerekli bilgilerin verilmesi.
5. Okul-aile i birli inde ba arı gösteren veliler ödüllendirilmeli.
6. Okul aile i birli i konusunda yayınların artırılması.

i man(1986), orta dereceli okullarda okul aile birliklerinin görevlerini ne ölçüde yerine getirdiklerini saptamaya çalı mak amacıyla yaptı ı ara tırmasında u sonuçlara ula mı tır (Akt: Baylan, 2008: 54-55).

1."OAB' nin, okulun amacı ve e itim etkinlikleri konusunda velileri aydınlatması genel olarak yönetici -ö retmen grubu tarafından yetersiz bulunmaktadır. Velilerin ise, yarıya yakın bir kısmı bu konuda olumlu görü belirtirken, yarıdan fazlası yönetici-ö retmen grubuyla aynı görü leri payla maktadır.

2.Okul-aile birlikleri ö retmen ve velilerin kar ılıklı olarak birliklerini ziyaret etmelerini yeterli ölçüde te vik etmemekte, ö retmen ve velilerin tanı ıp görü meleri için de uygun ortamlar hazırlamamaktadır.

3.Ö rencilere her yönden e itsel ve istendik davranı lar kazandırma konusunda, yönetici -ö retmenlere göre birlikler yeteri kadar etkin olamamaktadır. Velilerin yarıdan fazlası da ö retmenlerle aynı görü ü payla maktadır. Velilerin yarıya yakın bir kısmı ö renciye olan duygusal yakınlıklardan dolayı daha öznel dü ünerek birliklerin konuya ili kin etkinliklerini yeterli bulma e ilimindedirler.

4.Okul-aile birlikleri, bireysel nitelikler yönünden farklı; belirli konularda yetenekli ö rencilerle, çe itli yönlerden özürlü ö renciler için okul içinde ve dı nda gerekli e itsel ortamlar hazırlamaktadır. Bu konuda yönetici - ö retmen ve velilerin ço unlu u birliklerin etkinliklerini yetersiz bulmaktadır.

5.Okul-aile birlikleri muhtaç ö rencilere yardım sa laması konusunda, koruma dernekleri ile i birli i yapmaktadırlar. Gruplar, genel olarak bu konuda görü birli i içindedirler. Ö renciler için düzenlenen kursları yönetici -ö retmen grubu yetersiz bulunurken, veliler, okulun kurslar konusundaki ça rısına genel olarak cevap vermemekte, okul dı ndaki kursları tercih etmektedir.

6.OAB, okulun her türlü olanaklarından velilerin de yararlanmasını sa layacak etkinliklerden genel olarak uzak kalmaktadırlar. Bu durum; birliklerin yeterli bir etkinlik göstermemeleri yanında, okulların da konuya ili kin olanaklarının sınırlı olmasının da bir sonucudur. Okullarda genel olarak yeti kinlere yönelik olarak bir etkinlik yapılmamaktadır".

Koçak(1988), "Okul Aile İletiminin Engelleri" ba lıklı ara tırmasından elde etti i bulgulara göre, evin okula uzak olması ileti ime çok az derecede engel olarak görülmektedir. Okul ve ö renciyle ilgili bilgilerin aileye geç gitmesi yönetici ve ö retmenlerce bir engel olarak görülmürken, yine yönetici ve ö retmenlere göre ana-babaların i lerinin çoklu unun ileti imi ço unlukla engelledi i saptanmı tır. Ayrıca yönetici ve ö retmenlere göre ana-babaların çocukları hakkında olumsuz eyler duymak istememeleri ara sıra düzeyinde ileti imi engellerken, ana-babalara göre ise bu durum ileti imi hiç bir zaman engellememektedir (Akt: Akba lı, 2007: 20-21).

Ulu (1990:20-22), "Okul-Aile Birli inde Sorunları ve Öneriler" konulu çalı masında, okul-aile ile i birli inin kurulmasına engel olarak; okulun, i birli i yapılacak konularda aileleri yeterince aydınlatmaması, ailelerin i birli ine gereken önemi göstermemesi, okul-aile i birli i ile ilgili görevlerini yeterince yerine getirmemesi ve velilerin okulla ne zaman ve nasıl i birli i yapacaklarını bilmemeleri olarak sıralamı tır.

Bilgin (1990)'ın "Ankara Merkez İçelerindeki Ortaokullardan Okul ile Ailenin Birli i ve Sorunları" konulu ara tırmasında elde edilen bulgular ve geli tirilen öneriler unlardır (Akt: Akba lı, 2007: 21-22).

1. Denek gruplarının tümünü görü lerine göre yönetmelikte yer alan OAB görevleri gereklidir.
2. OAB görevleri, yönetmen ve ana-baba gruplarının görü lerine göre uygulanmakta, ö retmen grubunun görü üne göre uygulanmaktadır.
3. OAB görevlerinin gereklilik ve uygulama düzeyleri arasında olumlu bir ili ki bulunmaktadır.
4. Ana-babalar, OAB' nde kendilerine dü en görevlerde, yönetmen ve ana-baba gruplarının görü lerine göre yeterli; ö retmen grubunun görü lerine göre yetersizdir.
5. Okul aile i birli i sorunları görev alanlarına göre saptanmı ; ayrıca "ana-baba e itimi", "ev ziyaretleri", "yönlendirme" ve "yasam boyu e itim" kapsamı içerisinde tartı lı mı tır. Ayrıca O.AB görevleri, "ulusal ve evrensel de erler olu turma", "okul-aile i birli ini geli tirme", "bireysel gereksinimleri kar ılama", "toplumsal yardım ve hizmetler" olmak üzere dört görev alanına ayrılmı tır.

Bulgular ı ı nda ara tırmacının geli tirdi i öneriler ise öyle sıralanmaktadır:

1. OAB yönetmeli inin uygulanması için, okul i görenleri ve ana-babaların görü birli ine vardıkları yıllık etkinlik programları hazırlanmalı ve uygulanma süreci dikkatle izlenmelidir.
2. OAB'nin uygulanamayan maddeleri konusunda gerekli önlemler alınmalıdır.
3. Okul i görenleri ile ana-babalar arasında daha açık bir ileti im sa layabilmek için, velilerin duyarlılık e itimi sürecinden yararlanılması dü ünülmelidir.
4. Okul düzeyinde ya da bölgesel nitelikte "ana-baba e itimi" programları düzenlenmelidir.
5. Ö retmenlerin ö rencilerle daha yakın bir ili ki içinde olabilmeleri amacıyla ö renci yo unlu unun ve ders yükünün azaltılması için önlemler alınmalıdır.
6. Yönetici ve ö retmenler, gerek hizmet öncesi e itimlerinde gerekse hizmet içinde ana-baba ile birlikte çalı ma konusunda yeti tirilmelidir.
7. Okul ve aile her türlü fırsattan yararlanılarak ö rencileri ilgi ve yetenek alanlarına yönlendirmeye çalı lmalıdır. Bu durum, okulun dı verimlili inin artmasının yanı sıra, ö rencilerin, gelece in ana-babaları olarak bilinçlenmelerini sa lamalıdır.
8. Okul aile i birli inin i levsel kılınabilmesi için "ya am boyu e itim" kavramının benimsenmesi ve okullarda uygun ko ulların yaratılmasına çalı lmalıdır.
9. Okul aile i birli i, salt merkezci e itim sisteminin yasal düzenlemeleri çerçevesinde gerçekleştirilemez. Bu nedenle, Avrupa ülkelerinin birço unda görü ldü ü gibi, OAB'nin yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde örgütlenmesi için giri imlerde bulunulmalıdır.

Pehlivan (1997: 53) Türkiye’de ailelerin, okulun etkinliklerine katılmasındaki engelleri u ekilde sıralamı tır:

1. Ana-babaların geçmi te ya adıkları olumsuz okul ya antıları, okulun etkinliklerine ve okulla i birli i yapmalarına engel olmaktadır. Özellikle okula daha çok çocukları ile ilgili sorunlar sebebiyle ça ırılmaları okula kar ı olan olumsuz tutumlarını daha da çok peki tirmektedir.

2. Ana-babaların çalı ıyor olması, okula ayırabilece i zamanı kısıtlamaktadır. Okuldaki faaliyetlerin velilerin çalı ma saatlerine denk gelmesi ailelerin okuldaki faaliyetlere zaman ayırmasına engel olmaktadır.

3. Ailenin ekonomik durumunun iyi olmaması da okul etkinliklerine katılmamasına neden olmaktadır. Okulun aileden maddi destek beklemesi ailenin okula uzak durmasına neden olmaktadır.

4. Ailenin e itim düzeyinin dü ük olması, okulda nasıl bir görev alaca ı konusunda çekimser kalmasına neden olmaktadır. E itim düzeyi yüksek olan ailelerin dü ük olan ailelere göre katılım konusunda daha istekli oldukları görülmektedir.

5. Aileler ve ö retmenlerin farklı kültürlerden olmaları da okul aile i birli inin engellerindedir. Okul, ailelerin kültürleri ve ya am tarzlarına duyarlı de ilse aileler okula kar ı kendilerini yabancı hissedip okuldan uzak durmaya çalı maktadır.

6. Ö retmenlerin ailelerin katılımına kar ı olumsuz tutumları ailelerin katılımını engellemektedir.

Kazak (1998) , "Okul-Aile i birli i ve Sorunları" ara tırmasında; okul-aile ileti imine ili kin, özetle a a ıdaki sonuçlara varılmı tır (Akt: Baylan, 2008: 56-57):

1."OAB'nin, okulun e itim etkinlikleri ve yönetmelikleri konusunda, velileri bilgilendirmesi, velilere ve yöneticilere göre ço unlukla, ö retmenlere göre ara sıra gerçekle mektedir.

2.OAB'nin ve koruma derne inin çe itli toplantılar düzenleyip, velileri davet etmesi, velilere ve ö retmenlere göre ara sıra gerçekle irken, yöneticilere göre ço unlukla gerçekle mektedir.

3.Okulda okul-aile birli inin önemine dair çe itli yazılar gönderilmesi yetersiz görülmektedir. Bu konuda yönetici, ö retmen ve veliler nadiren ekilde görü belirtmektedir. Yönetici-ö retmen grubuna göre de, böyle yazılar 11 Milli E itim Müdürlüklerinden nadiren gönderilmektedir,

4.Velilerin okulu ziyaret etmeleri, ö renci ile ilgili bir sorun oldu unda gerçekle mektedir. Yönetici-ö retmen gurubunun bu amaçla yapılan ziyaretleri yetersiz bulmaktadır.

5.Yönetici ve ö retmenlerin velilerle yaptı ı toplantı ve görü melerde; velilere yeterli zamanın ayrılmadı ı sonucu ortaya çıkmaktadır.

6.Veli toplantılarında maddi yardım talep edilmesi durumunda; veliler toplantıya katılmayı bir sorun olarak görmediği halde, yönetici ve öğretmen grubuna göre; ara sıra olduğu ortaya çıkarmaktadır".

Okulların ihtiyaç duyduğu girdilerin sağlanması ve günün koşullarına göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Okullar, hızla değişen teknolojik gelişmelere yeterince sahip olamadıklarından dolayı ailenin ve toplumun gerisine düşmüş türüne denilebilir. Türkiye eğitim sisteminde okul-çevre ilişkilerinin veya okul-aile ilişkilerinin sağlıklı olduğunu söylemenin pek gerçekçi bir yaklaşım olmadığı söylenebilir. Okul-çevre ilişkisini etkin bir şekilde sağlamak için okul aile birliği ile okul yönetiminin düzenli ve uyumlu çalışması gerekmektedir. Türkiye eğitim sisteminde eğitim-öğretimin niteliğini önemli ölçüde doğrudan etkileyenlerden biri de çocuğun hayata hazırlanmasında birinci derecede rol ve öneme sahip iki unsur olan okul ile aile arasındaki birliğin yeterince kurulmamasıdır (Aytaç, 2000).

Okan (2000), tarafından yapılan "Okul- Aile Birliği ile Ana-Baba İletişimi ve Velilerin Eğitim Beklentisi" konulu araştırmasındaki bulguları şunlardır (Akt: Baylan, 2008: 57):

- 1."Tüm grup içinde okur-yazar olmayan ve sadece okur-yazar olanlar küçük bir oran olarak tururken ortaokuldan başlayarak öğrenim düzeyi genel toplam içinde yüksektir.
- 2.Veliler, okul-aile birliğinin gelişmesi konusunda etkili çalışmaları, kararlara katılma, iletişim ve güç olma bilincinin geliştirilmesini önerilmektedir. Bu önerilerin öncelikleri kadın ve erkek velilere göre değişmektedir,
- 3.Veliler, duyarsızlık, aileleri etkileyecek yayınların yeterli olmaması, konusunda basında yer almaması ve velileri etkileyecek bir kurumun olmaması yüzünden "veliler suçlanıyor ama eğitim almıyor" yargısına katılmaktadır. Kadın ve erkek velilere göre bu nedenlerin yer değeri görülmeyle birlikte her iki cins de duyarsızlığı en temel neden olarak göstermektedir,
- 4.Velilerin büyük bir çoğunluğu, OAB'ni aile eğitimini gerçekleştirmede yetersiz bulunmaktadır. Yine de OAB tarafından gerçekleştirilecek eğitim yöntemleri konusunda düzeyli görüşme yapılması, bilimsel etkinlik düzenlenmesi, bülten çıkarılması ve bireysel eğitim yapılması biçiminde görüş bildirmektedir".

Öğrenci başarısının okulların yapısı veya sosyo-ekonomik koşullarından ziyade okul aile birliği ile arttığı Griffith ve Chu ve Williams tarafından yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir. Ancak, davranış ve öğrenme sorunları olan öğrencilerin ailelerinin öğretmenlerle yaptıkları görüşmelerin öğrencilerin okul içindeki ve okul dışındaki faaliyetlerinden ziyade öğrencinin notları üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür (Akt: Demirbulak, 2000: 146).

Çelenk (2003: 28-34), "Öğrencinin Okul Başarı Üzerinde Aile Faktörünün Oynadığı Rol" adlı çalışmada şu sonuçlara ulaşmıştır: Eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen öğrencilerin okul başarıları daha yüksektir. Aile bakım, emek ve korumasının okul başarısının yükselmesinde önemli bir faktör olduğu anlaşılmaktadır. Okul ile ortak program üzerinde görüş birliğine vararak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayışı

içinde çocu una e itim deste i sa layan ailelerin çocuklarının okul ba arılarının daha da yüksek oldu u anla ılmaktadır.

Bingöl (2004)'ün, “Okul-Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekle tirme Derecesinin Belirlenmesi” konulu ara tırmaya göre; okul-aile birliklerinin görevlerini yeterince yerine getirmediklerini ortaya koymaktadır. Bu ara tırmanın sonucunda bazı öneriler öyledir (Akt: Kebeci, 2006: 23):

1. Okul Aile Birli i Yönetmeli inin uygulanması için yönetici, ö retmen ve velilerin görü birli ine vardıkları yıllık etkinlik programları hazırlanmalı ve uygulama süreci dikkatle izlenmelidir.
2. E itim-ö retim yılı ba nda okul – aile birli inin kendisini velilere ve ö retmenlere tanıtması için bir tanı ma toplantısı düzenlemelidir.
3. Velileri, okulun amacı, programı, e itim etkinlikleri ve çocuk geli imi konularında yeteri kadar aydınlatacak sosyal ve yayın etkinlikleri yapılmalıdır.
4. Okul-aile birli i üyesi ö retmenin dikkatli seçilmesi gerekmektedir.
5. Çe itli yönlerden özürlü olan ö rencilere okulda veya çevrede uygun e itim ortamları sa lanmalıdır.

Akba lı (2007)'nin “Ortaö retim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekle tirme Düzeyleri” konulu ara tırmasında elde edilen sonuçlar ve geli tirilen öneriler unlardır (Akba lı, 2007: 107-109):

1. Ö rencilere her yönden e itsel ve istendik davranı lar kazandırmada, OAB yönetimi ve ö retmenlere göre OAB yeteri kadar etkin olamamaktadır.

2. Velilerin ço unlu u OAB'ne ilgi göstermemektedirler. OAB yönetimi ve ö retmenlerin ilgilerinin de içten olmadı ı anla ılmaktadır.

3. Okul-aile i birli inin ö renci ba arısı açısından önemi konusunda OAB yönetimi, ö retmen ve veliler görü birli i içerisindedir.

4. OAB'nin faaliyetlerinin gerekti i kadar etkili olmamasının nedeni olarak velilerin çevresel ko ullardan etkilenerek çocu unu ortaö retim okullarına gönderdi i dü ünülmektedir. Velilerin sosyal statülerine göre yeteri kadar bilinçli olmamalarının, okul tercihlerini etkiledi i dü ünülebilir.

5. OAB'nin, ö retimi geli tirme boyutundaki okulun program ve e itimle ilgili yönetmelikleri konusunda velileri aydınlatma derecesini grupların ço u yetersiz bulmaktadır. OAB'nin, ö retimi ve e itimi geli tirme konularında da velileri aydınlatacak araç ve yayınlara sahip olmadıkları; bu konularda velileri yeterince aydınlatıcı konferans vb. toplantılar düzenlenmedi i anla ılmaktadır.

6. Velilerin sosyo-kültürel yönden düşük düzeyde olmaları, OAB'nin faaliyetlerinde velilerle yeterince bilgi paylaşımı olmaması, OAB'nin faaliyetlerinde olumsuz görüşlerin önemli bir etkeni olarak değerlendirilebilir.

7. OAB yönetimi, yönetici, öğretmen ve velilerin birbirlerini ziyaret etmelerini yeterli ölçüde teşvik etmemekte, öğretmen ve velilerin tanışma görüşmeleri için de uygun (toplantı vb.) ortamlar hazırlamamaktadırlar. Bu konuda genel olarak öğretmen-yönetici ve veliler görüş birliği içindedirler.

8. Öğrencinin başarılı olmasında zamanı etkili bir biçimde planlama ve yönetme alışkanlığı kazanması büyük önem taşır. Bununla birlikte çocukların öğretmen ve ailenin desteği olmadan bu alışkanlığı kazanmaları çok zordur. Bunun için ailenin öğretmen ve yöneticilerle iletişim içinde okulda yapılanlardan haberdar olması, elde ettiği bilgilere dayalı olarak çocukla birlikte günlük, haftalık çalışma planı yapması ve yapılan bu planların çocuk tarafından uygulanıp uygulanmadığının aile ile iletişimi içinde sürekli izlemesi gerekmektedir.

9. OAB, bireysel nitelikler yönünden farklı; yetenekli öğrencilerle, üst düzey eğitim ortamı sağlanmada, diğer yönden engelli öğrenciler için okul içinde ve dışında gerekli eğitim ortamlar hazırlamada, OAB yönetimi, öğretmen ve velilerin çoğunluğu OAB etkinliklerini yetersiz bulmaktadırlar.

10. OAB'nin kaynak sağlama ve öğretimi geliştirme faaliyetlerinde grupların ortak görüşlerine göre; engelli öğrenciler için gerekli araç-gereç ve protez sağlanmasına destek olma görevi en düşük düzeyde gerçekleştirilen faaliyet olarak belirtilmiştir.

11. OAB, ekonomik yoksunluğu bulunan öğrencilere yardım sağlanması konusunda, ailelerle ve sivil toplum kuruluşlarıyla iletişimi yapmaktadırlar. Gruplar, genel olarak bu konuda görüş birliği içindedirler.

12. Öğrenciler için düzenlenen kursları OAB yönetimi ve öğretmenler yetersiz bulurken, veliler, okulun kurslar konusundaki çabasına genel olarak cevap vermemekte, okul dışındaki kursları tercih etmektedirler.

13. OAB, okulun her türlü olanaklarından velilerin de yararlanmasını sağlayacak etkinliklerden genel olarak uzak kalmaktadırlar. Bu durum; OAB'nin yeterli bir etkinlik göstermemeleri yanında, okulların da konuya ilişkin olanaklarının sınırlı olmasının da bir sonucudur. Okullarda genel olarak yetkililere yönelik olarak bir etkinlik yapılmamaktadır.

14. OAB'nin genel yargı olarak ortaöğretim okullarında ilgili yönetmelikteki görevlerini büyük ölçüde yapamadıkları, sadece yazılı belgelerin düzenlendiği bunda okul

yöneticileri tarafından hazırlanarak OAB yönetiminin neredeyse yalnız imza attığı belgeler oldu u, böylece OAB'nin i levsel olmaktan uzak oldukları söylenebilir.

15. OAB yönetimi, öğretmen ve veliler ortak görüş olarak sivil toplum örgütleri ile ilgili faaliyetlerde yetersiz kalmaktadırlar.

Araştırmacının önerileri ise şöyle sıralanmaktadır:

1. OAB yönetimi, öğretmen ve velilerin okul ve eğitim sorunlarına ilişkin dilek ve ikâyetlerini sürekli olarak izleyebileceği iletişim kanallarının açık tutulmasına önem gösterilmelidir.

2. Velileri, okulun amacı, programı, eğitim etkinlikleri ve çocuk gelişimi konularında yeteri kadar aydınlatacak sosyal faaliyetler düzenlenmeli ve yayınlar hazırlanmalıdır.

3. OAB yönetimi, öğretmen ve veliler, birbirlerini ziyaret etmeye teşvik edilmeli, görüşebilmeleri için uygun ortamlar hazırlanmalıdır.

4. Öğrencilerin davranışlarında istenmeyen davranışlar meydana getirme, onları kötü alışkanlıklar ve davranışlardan uzaklaştırma konusunda OAB ve velilerin işbirliği yapılması sağlanmalıdır.

5. Bireysel nitelikler yönünden farklı öğrencilerle okul ve çevrede uygun eğitim ortamları hazırlanmalı ve bu konuda sivil toplum kuruluşlarının desteği sağlanmalıdır.

6.Engelli öğrenciler için eğitim ortamlarını düzenlemede teknik ve insani olanaklar geliştirilmelidir.

7. Okullarda öğrenciler için yetiştirme kursları düzenlenmeli, aileler bu kursların yararına inandırılmalıdır.

8. Okulun her türlü eğitim ve sosyal imkânlarından velilerin de yararlanabilmesi için uygun koşullar hazırlanmalıdır.

Baylan (2008)'nın "Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre Okul Aile Birliklerinin İhtiyaçlarını Yerine Getirmelerindeki Yeterlilik Düzeyi" konulu araştırmasında elde ettiği bulgulardan ulaşılan sonuçlar ve önerileri şu şekilde özetlenebilir (Baylan, 2008: 111-117):

1. Okul aile birlikleri yönetmeli ve okulun işleyiş kurallarına tam olarak vakıf deyimlidir.

2. Okul aile birliği çalışmalarına katılan veliler gerekli eğitim, bilgi ve kültürel birikime sahip deyimlidir.

3. Sadece parasal konularda görevlerini yeteri kadar yerine getiren okul aile birlikleri di er görevlerini çok az düzeyde yerine getirmektedir. Bu sorun okul aile birli i üyelerinden kaynaklanabilece i gibi okul yöneticilerinden de kaynaklanabilir.

4. Kadın ve erkek yöneticilere göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyinde farklar vardır.

5. Yöneticilerin e itim durumlarına göre OAB'nin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyinde anlamlı bir farkın oldu u görülmü tür.

6. Yöneticilerin ya da i kenine göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyinde anlamlı bir farkın oldu u görülmü tür.

7. Yöneticilerin mesleki kıdem de i kenine göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyinde anlamlı bir farkın oldu u görülmü tür.

8. Yöneticilerin görev yaptı ı kurumdaki kıdem de i kenine göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyinde anlamlı bir farkın oldu u görülmü tür.

Yöneticilerin algılarına göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyini belirlemek amacıyla yapılan bu ara tırmada u önerilerde bulunmaktadır:

1. Okul yöneticilerinin cinsiyetlerinde ortaya çıkan adaletsizli i ortadan kaldırmak için kadınları yöneticili e özendirecek tedbirler alınmalıdır. Kadınlar için daha esnek mesai saatleri, farklı maa uygulaması, yönetici atamalarında kadınlara öncelik vermek gibi önlemler olması, gereken sayıya ula mamızda birer yöntem olabilir.

2. Okul yöneticilerimiz özellikle e itim yönetimi ve denetimi gibi e itim ve yöneticilikle ilgili yüksek lisans ve doktora programlarına te vik edilmelidir. Bu programları yapan üniversiteler ile anlaarak uygun yer ve zamanlarda yöneticilerin yararlanması sa lanmalıdır.

3. Kendi alanlarında yüksek lisans yapan okul yöneticilerine sunulan, e itimde kariyer basamaklarında yükselme, yöneticilikte ilerleme kolaylı ının yanı sıra; daha önce uygulanmakta olan ek derslere % 25 fazla ödeme sürdürülmelidir.

4. yi bir yönetici olabilmek için ö retmenlik mesle inde belirli bir kıdeme sahip olmak gerekir. Bu yüzde okul yöneticisi olacakların bu özelli e sahip olması ve ö retmenlik ile yöneticili i farklı okullarda yapması sa lanmalıdır.

5. Aynı kurumda okul yöneticilerin uzun süre kalmalarını engelleyici önlemler alınmalıdır.

6. Velileri okul aile birli inde gönüllü olarak çalı maları için te vik edici önlemler alınmalıdır. Milli E itim Bakanlı ı di er ilgili bakanlıklarla koordineli olarak okul aile birli inde görev yapan velilere bazı haklar tanımak için giri imde bulunmalıdır. Haftanın belirli günlerinde çalı tıkları kurumca izinli sayılmaları, ek ödenek gibi uygulamalar olabilir.

7. Okul aile birliklerini daha profesyonel hale getirmek için bu konuda e itim verilmelidir. Yönetmelik, okul kuralları gibi konularda sık sık seminerler düzenlenmeli, okul aile birli i üyelerinin buna katılımı sa lanmalıdır.

8. Okul aile birliklerine okula kaynak sa lama konusunda basın yayın organlarından destek sa lanmalı, bu konuda velileri te vik edici programlar yapılmalıdır.

9. Okullar arası kaynak aktarımı, bilgi aktarımı, yardımla ma gibi konularda kar ılıklı okul aile birlikleri arasında ba lar kurulmalıdır. Bu sayede kaynak sorununu okul aile birli i ile ortadan kaldırmı okullar ile di er okulların birlikte hareket etmesi sa lanmı olacaktır.

Dizbay (2010)'ın “Ortaö retim Kurumlarında Okul-Aile Birliklerinin Okul Yönetimine Katılım Düzeyleri” konulu ara tırmasında elde etti i bulgulardan ula tı ı sonuçlar ve geli tirilen öneriler unlardır (Dizbay, 2010: 65-67):

1. Okul aile birlikleri e itim ö retim boyutunda okul yönetimine katkı gösterememektedir. Ancak ö retim materyalleri seçimi ve temininde, sivil toplum kurulu larıyla i birli i yapmada, okulda uyulması gereken kurallar hakkında veli bilgilendirmesi yapmada kısmi katılımlarının oldu u söylenebilir.

2. Okul aile birlikleri ö renci i leri boyutunda okul yönetimine katkı gösterememektedir. Ancak okula, ö rencinin ev içi durumunu bildirmede ve sınıf rehber ö retmenleriyle okul-veli i birli inin nasıl daha etkili olabilece ini tespit etmede kısmi bir katılımlarının oldu u söylenebilir.

3. Okul aile birlikleri personel i leri boyutunda okul yönetimine katkı gösterememektedir. Ancak okulda yardımcı hizmetli kadrosunda çalı tırılacak ki ilerde aranacak özelliklerin belirlenmesinde kısmi bir katılımlarının oldu u söylenebilir.

4. Okul aile birlikleri okul i letmesinin yönetimi boyutunda okul yönetimine katkı sa lamaktadır. Ara tırma sonucunda okul aile birliklerinin okulun bütçe dı ı gelirlerini ve harcamalarını tespit etmede, okul servis hizmetlerinin sa lıklı düzenli ve disiplinli olarak yürütülmesinde, sorunların çözümüne katkıda bulunmada, okulun ihtiyaçlarını tespit etmede, bu ihtiyaçların giderilmesinde gerekli yardımları sa lamada ve çe itli günlerin giderlerine katkıda bulunmada okul yönetimine katıldı ı sonucuna ula ılmı tır.

5. Okul-aile birli inin e itim-ö retim ve ö renci i lerine katkısına yönelik yönetici görü leri açısından görev durumuna, ya durumuna ve kıdem durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

6. Okul-aile birli inin personel i leri ve okul i letmesinin yönetimine katkısına yönelik yönetici görü leri açısından görev, ya ve kıdem durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Ortaö retim kurumlarında okul-aile birliklerinin okul yönetimine katılımları, katılımlarının e itim-ö retim, ö renci i leri, personel i leri ve okul i letmesinin yönetim boyutlarında hangi düzeyde oldu unu ara tırmak amacıyla yapılan bu çalı mada u öneriler sıralanmaktadır:

1. Okulların yapısı, i leyi i ve okul yönetimi anlayı ları gözden geçirilerek veli katılımını sa layacak düzenlemeler yapılabilir.

2. Okul-aile birliklerinin var olan etkisiz durumundan çıkarılarak kararlara katılımını arttıracak bir yapıya sahip olmasını sa layıcı düzenlemeler yapılabilir.

3. Merkezi yönetim anlayı ından yerinden yönetim anlayı ına geçi yapılmalı; yerinden yönetim kurullarında velilerin de yer alması sa lanmalıdır. Meslek ve statü açısından avantajlı olan ailelerin bu kurullarda aktif görevler alması sa lanabilir. Böyle bir yapılanma e itim ortamının demokratikle mesine katkı yapacaktır.

4. Okul-aile i birli ini sa lamada okul yöneticilerinin önemi büyüktür. Yöneticilerin çe itli hizmet içi e itimlerden geçirilerek (liderlik, insan kaynakları yönetimi vb.) okul aile i birli ini sa lamada çevresini yönlendirmesi ve uygun ortamları olu turması sa lanabilir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde ara tırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Ara tırma Modeli

Ara tırma Anadolu Liseleri ve Genel Liselerdeki okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB başkan ve öğretmenlerin okul aile birliklerinin yönetsel seviyelerini yerine getirme düzeylerine ilişkin görüşlerini saptamak için yapılması nedeniyle betimsel bir çalışmadır. Durumsal bir niteliğe sahip betimsel ara tırma, tarama modelinin varsayımına göre yürütülmüştür (Karasar, 1995).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu ara tırmanın evrenini 2012–2013 eğitim-öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Gaziantep ili, Şanlıurfa ilçeisindeki 4 Anadolu Lisesi ve 1 Genel Lisede görev yapan okul müdürü, müdür yardımcısı/baş yardımcısı, öğretmen ve bu okulların okul aile birliklerinin OAB Başkanı olarak bulunmaktadır. Evrenin tamamı üzerinde çalışıldığından örneklem tayinine gidilmemiştir. Katılımcı bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Görevlerine Göre Dağılımı

Görev	Frekans (N)	Yüzde %
Okul Müdürü	5	4,13
Okul Müdür Yardımcısı/ Baş yardımcısı	11	9,09
OAB Başkanı	5	4,13
Öğretmen	100	82,64
Toplam	121	100

Tablo 1'e göre ara tırma katılanların görevleri incelendiğinde; 5'nin (% 4,13) okul müdürü, 11'nin (% 9,09) okul müdür yardımcısı/ baş yardımcısı, 5'nin (% 4,13) OAB başkan ve 100'nün (% 82,64) öğretmen olduğu görülmüştür. Katılımcıların büyük çoğunluğu öğretmenler olarak bulunmaktadır.

3.3. Veriler ve Veri Toplama Aracı

Veriler, A.L. ve G.L.'de Okul Aile Birliklerinin yönetsel i levlerinin yerine getirilme düzeylerini saptamak üzere ara tırmacı tarafından geli tirilen ölçek aracılı ıyla elde edilmi tir. Ba langıç formunda 47 önermeye yer verilmi tir. Form, ö retmenler, yöneticiler ve okul aile birli i ba kanlarının görü lerini 5'li Likert tipinde "Hiçbir Zaman, Nadiren, Ara Sıra, Ço u Zaman, Her Zaman" biçiminde belirtmeye olanak verecek yapıda yapılandırılmı tir. Aracın geçerlik çalı maları iki a amada gerçekleştirilmi tir. Bunlar kapsam ve yapı geçerli i çalı malarıdır (Büyüköztürk, 2007). Kapsam geçerli i için okul aile birlikleri konusunda çalı maları bulunan uzmanlardan görü alınmı tir. Uzmanlardan gelen ele tiriler do rultusunda 4 maddenin tekrar nedeniyle çıkarılması istenmi tir. Ayrıca 2 maddenin anlatım bozuklu u nedeniyle yeniden düzenlenmesi istenmi tir.

Aracın yapı geçerli i çalı maları uygulanmı veriler üzerinden gerçekleştirilmi tir. Analiz öncesinde birtakım ilkeler benimsenmi tir. Ortak varyanslarının (communalities) ,40'ın altında olmaması, Özde eri (Eigenvalue) 1'den büyük olması, iki faktör arasında madde yükü farkının ,10 olması ve faktörü olu turan maddeler arasındaki anlam bütünlü ünün bulunması bu ilkelerdendir (Büyüköztürk, 2007; Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2006; Stevens, 2002; Yurdugül, t.b). Ayrıca faktör sayısına karar vermede Scree Plot grafi inin kontrol aracı olarak kullanılması kararla tırılmı tir. Faktörler arasında bir ili kinin bulunmadı ı varsayımını temel alan Principal Components istatisti i ve döndürme için ise bu istatisti e uyan Varimax tekni i kullanılmı tir (Büyüköztürk, 2007; Rummel, 1968).

İlk olarak elde edilen verilerin faktör analiz için uygunlu u test edilmi tir. Buna göre Kaiser Meyer Olkin ve Barlett Alan Test de erleri incelenmi tir. Aracın Kaiser Meyer Olkin (KMO ,901) ve Bartlett Küresel Test ($BAT_{(1128)} = 4892,872$) için anlamlılık de erlerine yönelik verilerin anlamlılı ı-Sig.=,00) de erleri, verilerin analiz için oldukça uygun oldu unu göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). 4 madde, yüklerinin faktörler arasındaki farklılı ının ,10'dan dü ük olması nedeniyle analizden çıkarılmı tir.

Sonuçta toplam açıkladı ı varyans 65.566 ve güvenilirlik de eri () ,97 olan 39 maddenin altı faktörde toplandı ı bir ölçek geli tirilmi tir. Faktörler bazında elde edilen de erler sırasıyla öyledir: 1. Faktörün açıkladı ı varyans % 13,977, güvenilirlik de eri () ,93; 2. Faktörün açıkladı ı varyans % 12,651, güvenilirlik de eri () ,92; 3. Faktörün açıkladı ı varyans % 10,540, güvenilirlik de eri () ,90; 4. Faktörün açıkladı ı varyans % 9,796, güvenilirlik de eri () ,88; 5. Faktörün açıkladı ı varyans % 6,565, güvenilirlik de eri () ,82; 6. Faktörün açıkladı ı varyans % 6,350, güvenilirlik de eri () ,80'dir. Ölçekle ilgili ayrıntılar Ek 3'te verilmi tir.

Bu a amanın son kısmında faktörler tanımlanmıştır. Buna göre 9 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “öğrencilerin ulaşması istenilen amaçları” içermesi nedeniyle Amaç; 8 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “okula ve öğrencilere verilecek destek konularını” içermesi nedeniyle Destek; 7 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “sorun çözümü, sağlıklı nesiller yetiştirme” konularını içermesi nedeniyle Koruma; 6 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “okul-veli-öğrenci iletişimi” konularını içermesi nedeniyle İletişim; 5 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “Okul-OAB Yönetimi ile birliktir” konularını içermesi nedeniyle Birlik; 4 maddeden oluşmaktadır. Faktördeki maddeler “ödül ve karlılıkları ziyaretleri teşvik eden” konularını içermesi nedeniyle Ödül-Teşvik olarak tanımlanmasına karar verilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Ölçek verileri toplandıktan sonra her bir katılımcı için numara verilerek Excel’e girildi ve sonra SPSS 19.0 paket programına aktarılmıştır. Bu program aracılığıyla istatistiksel analizler yapılmıştır ve yorumlanmıştır.

Verilerin çözümlenmesi iki boyutta yapılmıştır. Katılımcıların genel anlamdaki görüşlerinin betimlendiği birinci boyutta betimleyici istatistiklerden frekans (sayı), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{x}) istatistikleri kullanılmıştır. İkinci boyutta ise görüşler analiz edilerek yorumlayıcı istatistik teknikleri kullanılmıştır. İlk olarak verilerin okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB başkanları ve öğretmenler arasında ve boyutlar temelinde çözümlenmesinde öncelikle verilerin normallik özelliklerine sahip olup olmadığını yoklanmıştır. Analiz öncesinde öncelikle faktörlere yönelik elde edilen verilerin parametrik test için uygunluğunu araştırılmıştır (Büyüköztürk, 2007). Bunlardan biri normallik özelliğidir. Yapılan normallik testinde sonuçlar üçüncü boyutun ($p < ,01$), dördüncü boyutun ($p < ,00$), beşinci boyutun ($p < ,03$) ve altıncı boyutun ($p < ,00$) normallik göstermediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca okul aile birliği yöneticilerinin sayısının 5 ve okul yöneticileri olarak tanımlanan okul müdürü sayısının 5, okul müdürü yardımcılarının sayısı 11 ve öğretmenlerin sayısının 100 olması gruplar arasındaki katılımcı sayılarının birbirine yakın olmamasının yanı sıra parametrik testler için gerekli olan 30 sayısının altında kaldığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). Bu iki durum, verilerin normal dağılım özelliğini taşımadığını göstermektedir.

Verilerin parametrik özellik taşıması nedeniyle, görüşlerin gruplar arasında anlamlı farklılaşma durumu non-parametrik testlerden Kruskal Wallis H-Testi ile saptanmaya çalışılmıştır. Anlamlı farklılıkların saptandığı gruplarda farklılaşmanın kaynağını bulmak için Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır.

Verilerin yorumlanmasında anlamlılık düzeyi olarak () ,05 alınmıştır. Diğer yandan katılımcıların genel görüşlerini yorumlamak için beşli dereceleme sisteminin dörtlü aralığa bölünmesiyle (5-1/5=,80) olunan düzeyler temel alınmıştır. Buna göre yorumlamalar;

- 1.00-----1.80 arası, “Hiçbir Zaman”,
- 1.81-----2.60 arası, “Nadiren”,
- 2.61-----3.40 arası, “Ara Sıra”,
- 3.41-----4.20 arası, “Çoğu Zaman”,
- 4.21-----5.00 arası, “Her Zaman” şeklinde yapılmıştır.

3.5. Veri Toplama Süreci

Veri toplama aracının hazırlanması, tez danışmanının önerileri doğrultusunda “Anket Formu”na son şekli verilerek tamamlanmıştır. Anketlerin uygulanmasının 5 lisede yapılmasına danışmanla birlikte karar verilmiştir.

Araştırmacı bu amaçla önce ilk olarak Milli Eğitim Bakanlığı Gaziantep Valiliği, Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alma çalışmalarını başlatmıştır. Valiliğin 15.04.2013 tarih ve 605.01/603766 sayılı izni alındıktan sonra 16.04.2013 tarihinde veri toplama çalışmalarına başlanmıştır. Araştırmacı katılımcılara gönderilmeden önce araştırmacının okul yöneticileriyle ve öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapması sonrası uygulanmıştır. Araştırmacının öğretmen ve aynı zamanda okul yöneticisi olması süreci kolaylaştırmıştır. Araştırmada veri toplama süreci 25.04.2013’te tamamlanmıştır. Katılımcıların tüm verileri eksiksiz doldurulmuş olduğundan herhangi bir veri kaybı olmamıştır. Analiz işlemleri sonucunda bulgular tablolar halinde hazırlanmış, alt problemler doğrultusunda sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde ara tırmanın alt problemlerine yönelik yapılan analizler ve analizlere dayalı olarak yapılan yorumlar verilmi tir.

4.1. Genel Olarak Katılımcıların Okul - Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerini Yerine Getirmelerine Yönelik Görü leri

Bunun için tanımlayıcı istatistiklerden sayı (frekans), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (SS) istatistik teknikleri kullanılmı tir. Elde edilen bilgiler faktörler bazında a a ıda tablolar halinde verilmi tir.

4.1.1. Katılımcıların OAB'nin "Amaç" Boyutuna İlişkin Görü leri

Katılımcıların OAB'nin "amaç" boyutuna ilişkin görü lerine ait bilgiler Tablo 2'de verilmi tir.

Tablo 2 : Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerinin Amaç Boyutuna Yönelik Görü lerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Ço u Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
1	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar	7	5,8	31	25,6	41	33,9	32	26,4	10	8,3	3,06	1,04	121	100
2	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için ö retmenlerle i birli i yapar.	10	8,3	35	28,9	37	30,6	27	22,3	12	9,9	2,97	1,11	121	100
3	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar.	7	5,8	43	35,5	44	36,4	20	16,5	7	5,8	2,81	,97	121	100
4	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar.	12	9,9	26	21,5	46	38,0	27	22,3	10	8,3	2,98	1,08	121	100
5	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için ö retmenlerle i birli i yapar.	14	11,6	32	26,4	39	32,2	25	20,7	11	9,1	2,89	1,13	121	100
6	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar.	17	14,0	34	28,1	43	35,5	19	15,7	8	6,6	2,73	1,09	121	100
7	Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekte tirilmesi için velilerle i birli i yapar.	11	9,1	29	24,0	41	33,9	28	23,1	12	9,9	3,01	1,11	121	100
8	Okuldaki e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı maları na ve uygulamasına destek olur.	9	7,4	35	28,9	41	33,9	26	21,5	10	8,3	2,94	1,06	121	100
9	E itimde fırsat e itli ine imkân vermek amacıyla velilerle i birli i yapar.	10	8,3	37	30,6	38	31,4	24	19,8	12	9,9	2,93	1,11	121	100
Toplam		11	8,9	34	27,7	41	34,0	25	20,9	10	8,5	2,92	1,08	121	100

Tablo 2'den katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel i levlerinin amaç boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ilişkin görüşleri topluca değerlendirildi inde; %34,0'ü ara sıra, %27,7'si nadiren, %20,9'u ço u zaman, %8,9'u hiçbir zaman, %8,5 'i her zaman yerine getirmektedir. Katılımcıların maddeler bazındaki görüşleri ise aşağıda verilmiştir. Buna göre;

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî eğitimin amaçları doğrultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu i levi ara sıra, %26,4'ü bu i levi ço u zaman, %25,6'sı bu i levi nadiren, %8,3'ü bu i levi her zaman, %5,8'i bu i levi hiçbir zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 3,06'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî eğitimin amaçları doğrultusunda yeti tirilmeleri için öğretmenlerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %30,06'sı bu i levi ara sıra, %28,9'u bu i levi nadiren, %22,3'ü bu i levi ço u zaman, %9,9'u bu i levi her zaman, %8,3'ü bu i levi hiçbir zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,96'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî eğitimin amaçları doğrultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %36,4'ü bu i levi ara sıra, %35,5'i bu i levi nadiren, %16,5'i bu i levi ço u zaman, %5,8'i bu i levi hiçbir zaman, %5,8'i bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,80'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî manevi de erler doğrultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %38,0'i bu i levi ara sıra, %22,3'ü bu i levi ço u zaman, %21,5'i bu i levi nadiren, %9,9'u bu i levi hiçbir zaman, %8,3'ü bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,97'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî manevi de erler doğrultusunda yeti tirilmeleri için öğretmenlerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %32,2'si bu i levi ara sıra, %26,4'ü bu i levi nadiren, %20,7'si bu i levi ço u zaman, %11,6'sı bu i levi hiçbir zaman, %9,1'i bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu

i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,89'dur. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %35,5'i bu i levi ara sıra, %28,1'i bu i levi nadiren, %15,7'si bu i levi ço u zaman, %14,0'ü bu i levi hiçbir zaman, %6,6'sı bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,72'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Okulun amaç ve hedeflerinin gerçeikle tirilmesi için velilerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu i levi ara sıra, %24,0'ü bu i levi nadiren, %23,1'i bu i levi ço u zaman, %9,9'u bu i levi her zaman, %9,1'i bu i levi hiçbir zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 3,00'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “Okuldaki e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı malarına ve uygulamasına destek olur” sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu i levi ara sıra, %28,9'u bu i levi nadiren, %21,5'i bu i levi ço u zaman, %8,3'ü bu i levi her zaman, %7,4'ü bu i levi hiçbir zaman, yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,94'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin “E itimde fırsat e itli ine imkân vermek amacıyla velilerle i birli i yapar” sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %31,4'ü bu i levi ara sıra, %30,6'sı bu i levi nadiren, %19,8'i bu i levi ço u zaman, %9,9'u bu i levi her zaman, %8,3'ü bu i levi hiçbir zaman, yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,92'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin amaç boyutundaki i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,92'dir. Bu ortalamaya göre okul aile birlikleri amaç boyutundaki i levini ara sıra yerine getirmektedir.

4.1.2. Katılımcıların OAB'nin “Destek” Boyutuna ili kin Görü leri

Katılımcıların OAB'nin “destek” boyutuna ili kin görü lerine ait bilgiler Tablo 3'te verilmi tir.

Tablo 3'ten katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel i levlerinin destek boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ili kin görü leri topluca

de erlendirdi inde; %31,2’si nadiren, %24,0’ü ara sıra, %20,0’si hiçbir zaman, %16,0’sı ço u zaman, %8,9’u her zaman yerine getirmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerinin Destek Boyutuna Yönelik Görü lerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

N o	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Ço u Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma SS	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
13	Okulun ihtiyaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler.	21	17,4	35	28,9	30	24,8	26	21,5	9	7,4	2,73	1,19	121	100
14	Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler.	40	33,1	37	30,6	23	19,0	16	13,2	5	4,1	2,25	1,17	121	100
15	Okulun (belirlenen) ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın alır.	21	17,4	43	35,5	28	23,1	18	14,9	11	9,1	2,63	1,19	121	100
16	Satın alınan hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlar.	30	24,8	41	33,9	26	21,5	14	11,6	10	8,3	2,45	1,21	121	100
17	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesinde okul yönetimiyle işbirliği yapar.	17	14,0	37	30,6	37	30,6	17	14,0	13	10,7	2,77	1,18	121	100
18	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların giderlerine katkıda bulunur.	22	18,2	41	33,9	23	19,0	25	20,7	10	8,3	2,67	1,22	121	100
22	Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	12	9,9	31	25,6	32	26,4	28	23,1	18	14,9	3,07	1,21	121	100
23	Kardeşlik Okullardaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	30	24,8	37	30,6	33	27,3	11	9,1	10	8,3	2,45	1,19	121	100
Toplam		24	20,0	38	31,2	29	24,0	19	16,0	11	8,9	2,62	1,20	121	100

Katılımcıların maddeler bazındaki görüşleri ise aşağıda verilmiştir. Buna göre:

Katılımcıların; OAB’nin “Okulun ihtiyaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler” sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %28,9’u bu işlevi nadiren, %24,8’i bu işlevi ara sıra, %21,5’i bu işlevi ço u zaman, %17,4’ü bu işlevi hiçbir zaman, %7,4’ü bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,72’dir. Katılımcılara göre okul aile birliği bu işlevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB’nin “Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler” sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile

birliklerinin %33,1'i bu i levi hiçbir zaman, %30,6'sı bu i levi nadiren, %19,0'u bu i levi ara sıra, %13,2'si bu i levi ço u zaman, %4,1'i bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,24'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Okulun (belirlenen) ihtiyaçlarını kar ilamak için mal ve hizmet satın alır" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %35,5'i bu i levi nadiren, %23,1'i bu i levi ara sıra, %17,4'ü bu i levi hiçbir zaman, %14,9'u bu i levi ço u zaman, %9,1'i bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,62'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Satın alınan hizmetlere ili kin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sa lar" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu i levi nadiren, % 24,8'i bu i levi hiçbir zaman, %21,5'i bu i levi ara sıra, %11,6'sı bu i levi ço u zaman, %8,3'ü bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,44'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarı maların düzenlenmesinde okul yönetimiyle i birli i yapar" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %30,6'sı bu i levi nadiren, %30,6'sı bu i levi ara sıra, %14,0'ü bu i levi ço u zaman, %14,0'ü bu i levi hiçbir zaman, %10,7'si bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,76'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarı maların giderlerine katkıda bulunur" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu i levi nadiren, %20,07'si bu i levi ço u zaman, %19,0'u bu i levi ara sıra, %18,2'si bu i levi hiçbir zaman, %8,3'ü bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,66'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Okuldaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lar" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %26,4'ü bu i levi ara sıra, %25,6'sı bu i levi nadiren, %23,1'i bu i levi ço u zaman, %14,9'u bu i levi her zaman, %9,9'u bu i levi hiçbir zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 3,07'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Karde okullardaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lar" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %30,6'sı bu i levi

nadiren, %27,3'ü bu ilevi ara sıra, %24,8'i bu ilevi hiçbir zaman, %9,1'i bu ilevi ço u zaman, %8,3'ü bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,45'tir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin destek boyutundaki ilevlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,62'dir. Bu ortalamaya göre okul aile birlikleri destek boyutundaki ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

4.1.3. Katılımcıların OAB'nin "Koruma" Boyutuna İlişkin Görüşleri

Katılımcıların OAB'nin "koruma" boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerinin Koruma Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Ço u Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
40	Ö rencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini olu turucu çalı malar yapar	26	21,5	41	33,9	33	27,3	14	11,6	7	5,8	2,46	1,12	121	100
41	Ö rencilerin zararlı alışkanlıklar ve e ilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle birli i yapar	12	9,9	41	33,9	34	28,1	26	21,5	8	6,6	2,81	1,09	121	100
42	Ö rencilere sa lık ve temizlik alışkanlıklarını kazandırmada okul yönetimiyle birli i yapar.	27	22,3	35	28,9	32	26,4	20	16,5	7	5,8	2,55	1,17	121	100
44	Sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sa lar.	32	26,4	40	33,1	29	24,0	14	11,6	6	5,0	2,36	1,13	121	100
45	Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını te vik eder ve maddi destek sa lar.	23	19,0	29	24,0	33	27,3	21	17,4	15	12,4	2,80	1,28	121	100
46	Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir.	24	19,8	35	28,9	34	28,1	16	13,2	12	9,9	2,64	1,22	121	100
47	Ö rencilere yönelik düzenlenen koruyucu sa lık hizmetlerinden ö rencilerin yararlanması için okul yönetimi ile birli i yapar.	21	17,4	39	32,2	37	30,6	22	18,2	2	1,7	2,55	1,03	121	100
Toplam		24	19,5	37	30,7	33	27,4	19	15,7	8	6,7	2,59	1,15	121	100

Tablo 4'ten katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel ilevlerinin koruma boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ilişkin görüşleri topluca değerlendirildiğinde; %30,7'si nadiren, %27,4'ü ara sıra, %19,5'i hiçbir zaman, %15,7'si ço u zaman, %6,7'si her zaman yerine getirmektedir. Katılımcıların maddeler bazındaki görüşleri aşağıda verilmiştir. Buna göre;

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini oluşturan çalımlar yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu işlevi nadiren, %27,3'ü bu işlevi ara sıra, %21,5'i bu işlevi hiçbir zaman, %11,6'sı bu işlevi ço u zaman, %5,8'i bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,46'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilerin zararlı alışkanlıklar ve e ilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirli i yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %33,9'u bu işlevi nadiren, %28,1'i bu işlevi ara sıra, %21,5'i bu işlevi ço u zaman, %9,9'u bu işlevi hiçbir zaman, %6,6'sı bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,80'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilere sağlık ve temizlik alışkanlıkları kazandırmada okul yönetimiyle işbirli i yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %28,9'u bu işlevi nadiren, %26,4'ü bu işlevi ara sıra, %22,3'ü bu işlevi hiçbir zaman, %16,5'i bu işlevi ço u zaman, %5,8'i bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,54'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Velilerin okulları ile ilişkilerini geli tirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sağlamak" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %33,1'i bu işlevi nadiren, %26,4'ü bu işlevi hiçbir zaman, %24,0'ü bu işlevi ara sıra, %11,6'sı bu işlevi ço u zaman, %5,0'i bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,35'tir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını teşvik eder ve maddi destek sağlamak" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %27,3'ü bu işlevi ara sıra, %24,0'ü bu işlevi nadiren, %19,0'u bu işlevi hiçbir zaman, %17,4'ü bu işlevi ço u zaman, %12,4'ü bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,80'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %28,9'u bu işlevi nadiren, %28,1'i bu işlevi ara sıra, %19,8'i bu işlevi hiçbir zaman, %13,2'si bu işlevi ço u zaman, %9,9'u bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,64'tür. Katılımcılara göre okul aile birli i bu işlevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilere yönelik düzenlenen koruyucu sağlık hizmetlerinden (Sağlık taraması, beslenme, seminer vb.) tüm öğrencilerin yararlanması için okul yönetimi ile işbirliği yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %32,2'si bu işlevi nadiren, %30,6'sı bu işlevi ara sıra, %18,2'si bu işlevi çoğu zaman, %17,4'ü bu işlevi hiçbir zaman, %1,7'si bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,54'tür. Katılımcılara göre okul aile birliği bu işlevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin koruma boyutundaki işlevlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,59'dur. Bu ortalamaya göre okul aile birlikleri koruma boyutundaki işlevini nadiren yerine getirmektedir.

4.1.4. Katılımcıların OAB'nin "İletişim" Boyutuna İlişkin Görüşleri

Katılımcıların OAB'nin "iletişim" boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İşlevlerinin İletişim Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Çoğu Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
10	Öğretmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur.	17	14,0	42	34,7	25	20,7	28	23,1	9	7,4	2,75	1,17	121	100
30	Devamsızlığı fazla olan öğrencilerin okula devamını sağlamak amacıyla okul yön ve velilerle işbirliği yapar	26	21,5	32	26,4	36	29,8	17	14,0	10	8,3	2,61	1,20	121	100
31	Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar.	40	33,1	33	27,3	27	22,3	15	12,4	6	5,0	2,29	1,19	121	100
32	Öğrencilerin okul içi durumunu (ders başarı-dav.) velilere bildirmede iletişimi kolaylaştırıcı önlemler alır.	27	22,3	39	32,2	32	26,4	19	15,7	4	3,3	2,45	1,10	121	100
35	Ailelerin okul yöneticileri ve öğretmenleriyle tanışması için toplantılar düzenler.	26	21,5	32	26,4	39	32,2	17	14,0	7	5,8	2,56	1,14	121	100
39	Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında öğrenci velilerini bilgilendirir	35	28,9	31	25,6	34	28,1	14	11,6	7	5,8	2,40	1,18	121	100
Toplam		29	23,6	35	28,8	32	26,6	18	15,1	7	5,9	2,51	1,16	121	100

Tablo 5'ten katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel iletişim boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ilişkin görüşleri topluca da erlendirdi inde; %28,8'i nadiren, %26,6'sı ara sıra, %23,6'sı hiçbir zaman, %15,1'i ço u zaman, %5,9'u her zaman yerine getirmektedir. Katılımcıların maddeler bazındaki görüşleri ise aşağıda verilmiştir. Buna göre;

Katılımcıların; OAB'nin "Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %34,7'si bu ilevi nadiren, %20,7'si bu ilevi ara sıra, %23,1'i bu ilevi ço u zaman, %14,0'ü bu ilevi hiçbir zaman, %7,4'ü bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,75'tir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Devamsızlı ı fazla olan öğrencilerin okula devamını sağlamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %29,8'i bu ilevi ara sıra, %26,4'ü bu ilevi nadiren, %21,5'i bu ilevi hiçbir zaman, %14,0'ü bu ilevi ço u zaman, %8,3'ü bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,61'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,1'i bu ilevi hiçbir zaman, %27,3'ü bu ilevi nadiren, %22,3'ü bu ilevi ara sıra, %12,4'ü bu ilevi ço u zaman, %5,0'i bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,28'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencilerin okul içi durumunu (ders ba arısı-davranı) velilere bildirmede ileti imi kolaylaştırıcı önlemler alır" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %32,2'si bu ilevi nadiren, %26,4'ü bu ilevi ara sıra, %22,3'ü bu ilevi hiçbir zaman, %15,7'si bu ilevi ço u zaman, %3,3'ü bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 3,45'tir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ailelerin okul yöneticileri ve ö retmenleriyle tanışması için toplantılar düzenler" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %32,2'si bu ilevi ara sıra, %26,4'ü bu ilevi nadiren, %21,5'i bu ilevi hiçbir zaman, %14,0'ü bu ilevi ço u zaman, %5,8'i bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,56'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında öğrenci velilerini bilgilendirir" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %28,9'u bu işlevi hiçbir zaman, %28,1'i bu işlevi ara sıra, %25,6'sı bu işlevi nadiren, %11,6'sı bu işlevi çoğu zaman, %5,8'i bu işlevi her zaman yerine getirmektedir. Bu işleve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,39'dur. Katılımcılara göre okul aile birliği bu işlevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin iletişim boyutundaki işlevlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,51'dir. Bu ortalamaya göre, katılımcılar okul aile birlikleri iletişim boyutundaki işlevini nadiren yerine getirdiği düşünülmektedir.

4.1.5. Katılımcıların OAB'nin "birli i" Boyutuna İlişkin Görüşleri

Katılımcıların OAB'nin "i birli i" boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İşlevlerinin

birli i Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Çoğu Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
21	Kantin ve benzeri yerleri işletir veya işletir.	43	35,5	20	16,5	20	16,5	19	15,7	19	15,7	2,60	1,49	121	100
24	Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygun olarak öğrenci servislerini düzenler	30	24,8	40	33,1	20	16,5	19	15,7	12	9,9	2,53	1,29	121	100
25	Öğrenci başarısını arttırmak amacıyla eğitim ve öğretimle ilgili kurumlarla işbirliği yapar.	19	15,7	36	29,8	35	28,9	22	18,2	9	7,4	2,72	1,15	121	100
27	Eğitim ve öğretim geliştirmek amacıyla oluşturulan çalışma komisyonlarına katılır.	25	20,7	35	28,9	31	25,6	28	23,1	2	1,7	2,56	1,10	121	100
36	Ailelerin çeşitli konularda (boş zaman ve tatil zamanlarının değerlendirilmesi.) eğitimine yönelik etkinlikler düzenler.	40	33,1	33	27,3	32	26,4	13	10,7	3	2,5	2,22	1,09	121	100
Toplam		31	26,0	33	27,1	28	22,8	20	16,7	9	7,4	2,52	1,21	121	100

Tablo 6'dan katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel i levlerinin i birli i boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ili kin görü leri topluca de erlendirdi inde; %27,1'i nadiren, %26,0'dır hiçbir zaman, %22,8'i ara sıra, %16,7'si ço u zaman, %7,4'ü her zaman yerine getirmektedir. Katılımcıların maddeler bazındaki görü leri ise a a ıda verilmi tir. Buna göre;

Katılımcıların; OAB'nin "Kantin ve benzeri yerleri i ettirir veya i letir" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin % 35,5'i bu i levi hiçbir zaman, %16,5'i bu i levi nadiren, %16,5'i bu i levi ara sıra, %15,7'si bu i levi ço u zaman, %15,7'si bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,59'dur. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,1'i bu i levi nadiren, % 24,8'i bu i levi hiçbir zaman, %16,5'i bu i levi ara sıra, %15,7'si bu i levi ço u zaman, %9,9'u bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,52'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlarla i birli i yapar" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %29,8'i bu i levi nadiren, %28,9'u bu i levi ara sıra, %18,2'si bu i levi ço u zaman, %15,7'si bu i levi hiçbir zaman, %7,4'ü bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,71'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katılır" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %28,9'u bu i levi nadiren, %25,6'sı bu i levi ara sıra, %23,1'i bu i levi ço u zaman, %20,7'si bu i levi hiçbir zaman, %1,7'si bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,56'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının de erlendirilmesi, ö renme, ö retme, çocuk geli imi vb.) e itimine yönelik etkinlikler düzenler" sorusu ile ilgili görü leri incelendi inde, okul aile birliklerinin %33,1'i bu i levi hiçbir zaman, %27,3'ü bu i levi nadiren, %26,4'ü bu i levi ara sıra, %10,7'si bu i levi ço u zaman, %2,5'i bu i levi her zaman yerine getirmektedir. Bu i leve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,22'dir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu i levini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin i birli i boyutundaki i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,52'dir. Bu ortalamaya göre okul aile birlikleri i birli i boyutundaki i levini nadiren yerine getirmektedir.

4.1.6. Katılımcıların OAB'nin "Ödül-Te vik" Boyutuna İlişkin Görüşleri

Katılımcıların OAB'nin "ödül-te vik" boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerinin

Ödül-Te vik Boyutuna Yönelik Görüşlerinin Betimsel İstatistik Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Hiçbir Zaman		Nadiren		Ara Sıra		Ço u Zaman		Her Zaman		Aritmetik Ortalama (\bar{x})	Standart Sapma	Toplam	
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			S	%
29	Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır.	23	19,0	36	29,8	27	22,3	23	19,0	12	9,9	2,71	1,25	121	100
33	Ö rencinin ev içi durumu hakkında okula bilgi verir.	27	22,3	39	32,2	30	24,8	19	15,7	6	5,0	2,49	1,14	121	100
37	Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder.	24	19,8	37	30,6	36	29,8	17	14,0	7	5,8	2,55	1,32	121	100
38	Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder	20	16,5	36	29,8	36	29,8	23	19,0	6	5,0	2,66	1,11	121	100
Toplam		23	19,4	37	30,6	32	26,7	21	16,9	8	6,4	2,60	1,21	121	100

Tablo 7'den katılımcıların okul aile birliklerinin yönetsel ilevlerinin ödül-te vik boyutuna ait yönetsel faaliyetlerin yerine getirilmesine derecesine ilişkin görüşleri topluca değerlendirildiğinde; %30,6'sı nadiren, %26,7'si ara sıra, %19,4'ü hiçbir zaman, %16,9'u ço u zaman, %6,4'ü her zaman yerine getirmektedir. Katılımcıların maddeler bazındaki görüşleri ise aşağıda verilmiştir. Buna göre;

Katılımcıların; OAB'nin "Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır" sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %29,8'i bu ilevi nadiren, %22,3'ü bu ilevi ara sıra, %19,0'u bu ilevi ço u zaman, %19,0'u bu ilevi hiçbir zaman, %9,9'u bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,71'dir. Katılımcılara göre okul aile birliği bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik-psikolojik) okula bilgi verir." sorusu ile ilgili görüşleri incelendiğinde, okul aile birliklerinin %32,2'si bu ilevi nadiren, %24,8'i bu ilevi ara sıra, %22,3'ü bu ilevi hiçbir zaman, %15,7'si bu ilevi ço u zaman, %5,0'i bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama değer (\bar{x}) 2,48'dir. Katılımcılara göre okul aile birliği bu ilevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Velileri, okul yönetimini ve öğretmenleri ziyarete te vik eder" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %30,6'sı bu ilevi nadiren, %29,8'i bu ilevi ara sıra, %19,8'i bu ilevi hiçbir zaman, %14,0'ü bu ilevi ço u zaman, %5,8'i bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,55'tir. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini nadiren yerine getirmektedir.

Katılımcıların; OAB'nin "Yönetici ve öğretmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder" sorusu ile ilgili görüşleri incelendi inde, okul aile birliklerinin %29,8'i bu ilevi nadiren, %29,8'i bu ilevi ara sıra, %19,0'u bu ilevi ço u zaman, %16,5'i bu ilevi hiçbir zaman, %5,0'i bu ilevi her zaman yerine getirmektedir. Bu ileve ait ortalama de er (\bar{x}) 2,66'dır. Katılımcılara göre okul aile birli i bu ilevini ara sıra yerine getirmektedir.

Katılımcılara göre okul aile birliklerinin ödül-te vik boyutundaki ilevlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi ile ilgili genel aritmetik ortalama (\bar{x}) 2,60'dır. Bu ortalamaya göre okul aile birlikleri ödül-te vik boyutundaki ilevini nadiren yerine getirmektedir.

4.2. Okul - Aile Birliklerinin Yönetsel ilevlerini Yerine Getirmelerine Yönelik Katılımcıların Statülerine Göre Görü leri

Bu alt problemde bir önceki alt problemden farklı olarak katılımcıların gruplara göre okul aile birli inin yönetsel faaliyetleri yerine getirme yeterliklerine yönelik görüşlerinin nasıl bir seyir izledikleri incelenmek istenmi tir. Bunun için betimleyici istatistiklerden aritmetik ortalama istatistikleri kullanılmı tir. Buna göre, OAB'nin yönetsel ilevlerine ili kin dört grubun görüşleri altı boyutta "Amaç, Destek, Koruma, leti im, birli i, ve Ödül-Te vik" ayrı ayrı tablolar halinde verilmi tir.

4.2.1. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin "Amaç" Boyutuna ili kin Görü leri

Katılımcıların statülerine göre OAB'nin "amaç" boyutuna ili kin görüşlerine ait bilgiler Tablo 8'de verilmi tir.

OAB'nin yönetsel ilevlerinin "amaç" boyutundaki faaliyetlerine ili kin görüşleri topluca de erlendirildi inde Tablo 8'den, "Ö rencilerin, millî e itiminin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar" (3,06), "Okulun amaç ve hedeflerinin gerçeikle tirilmesi için velilerle i birli i yapar" (3,01) ve "Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar" (2,98) faaliyetlerinin ön plana çıktı ı dikkati çekmektedir. Buna kar ılıklı "Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar" (2,73) ilevine ili kin görüşlerinin en dü ük düzeyde oldu u gözlenmektedir.

Tablo 8: Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İlevlerinin Amaç Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Okul Md.	Okul Md.Y	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
1	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda okul yönetimiyle işbirliği yapar.	3,60	3,00	4,00	2,99	3,06
2	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda öğretmenlerle işbirliği yapar.	3,40	3,00	4,00	2,89	2,96
3	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle işbirliği yapar.	3,40	3,09	4,40	2,67	2,80
4	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle işbirliği yapar.	3,60	3,09	4,40	2,86	2,97
5	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yeti tirilmeleri için öğretmenlerle işbirliği yapar.	3,40	3,09	4,00	2,79	2,89
6	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle işbirliği yapar.	3,40	2,73	3,80	2,64	2,72
7	Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi için velilerle işbirliği yapar.	3,20	2,91	2,80	3,02	3,00
8	Okuldaki eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olur.	3,00	2,64	4,80	2,88	2,94
9	Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla velilerle işbirliği yapar.	3,20	2,64	4,60	2,86	2,92
Toplam	\bar{x}	3,36	2,91	4,09	2,84	2,92
	S	5	11	5	100	121

Yine Tablo 8'de ki her bir grubun OAB'nin faaliyetlerinden amaç boyutuna yönelik görüşüne topluca bakıldığında en yüksek değerlerin ($\bar{x}=4,09$) OAB başkanlarına, ikinci sırada okul müdürlerine ($\bar{x}=3,36$), üçüncü sırada okul müdür yardımcılara ($\bar{x}=2,91$) ve en düşük değerlerin de ($\bar{x}=2,84$) öğretmen grubuna ait olduğu gözlenmektedir.

Tablo 8'de yer alan grupların görüşleri ayrı ayrı ele alındığında okul müdürleri, OAB'nin amaç boyutunda yer alan işlevlerine ilişkin faaliyetlerden “Örencilerin, millî eğitiminin amaçları doğrultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle işbirliği yapar” ile “Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle işbirliği yapar” maddeleri için $\bar{x}=3,60$ ortalama ile “çocuk zaman” seçeneğinde görüş belirtmişlerdir. Buna karşılık, “Okuldaki eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olur” ($\bar{x}=3,00$) maddesine ilişkin görüşün “ara sıra” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 8’de okul müdür yardımcılarının amaç boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendi inde; “Ö rencilerin, millî e itiminin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar”, “Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar” ve “Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için ö retmenlerle i birli i yapar” maddelerinde $\bar{x} = 3,09$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Di er taraftan okul müdür yardımcıları, okul müdürlerinin görüşlerine paralel biçimde “Okuldaki e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı malarına ve uygulamasına destek olur” ile “E itimde fırsat e itli ine imkân vermek amacıyla velilerle i birli i yapar” maddelerine $\bar{x} = 2,64$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8’de OAB başkanlarının amaç boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendi inde; okul müdürleri ve müdür yardımcılarının görüşlerinden farklı olarak “Okuldaki e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı malarına ve uygulamasına destek olur” ($\bar{x} = 4,80$) ile “E itimde fırsat e itli ine imkân vermek amacıyla velilerle i birli i yapar” ($\bar{x} = 4,60$) maddelerinde “her zaman” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılık “Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekte tirilmesi için velilerle i birli i yapar” maddesine ilişkin görüşün “ara sıra” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 8’de ö retmenlerin amaç boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendi inde; OAB başkanlarının görüşleriyle aynı seviyede fakat tersine en fazla düzeyinde “Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekte tirilmesi için velilerle i birli i yapar” maddesinde “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Di er yandan okul müdürlerinin görüşlerine paralel olarak ta “Ö rencilerin, millî e itiminin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar” maddesinde “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılık en dü ük ortalamanın “Ö rencilerin, millî e itiminin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar” ($\bar{x} = 2,67$) ile “Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar” ($\bar{x} = 2,64$) “ara sıra” düzeyinde oldu u görülmektedir.

OAB’nin amaç boyutundaki i levlerine ilişkin faaliyetlerle ilgili olarak okul müdürleri, müdür yardımcıları, OAB başkanları ve ö retmenler bazı maddelerde ortak görüşlere sahipken bazı maddelerde de farklı görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 8’de görüldü ü gibi etkili bir okul-aile i birli ine ula mak kolay olmayabilir. Okul-aile i birli ine yönelik engeller de i ik nedenlerden kaynaklanabilir. Bunlar, ö retmenin ve di er okul personelinin kar ıla tıkları imkânsızlıklar, velilerin kar ıla tıkları baskılar ve onlara zorluk çıkaran faktörler ile aile ve okul personeli arasındaki dil, kültür ve sosyo-

ekonomik farklılıklardan kaynaklanabilir. Örneğin Funkhouser, Gonzales ve Moles (1988: 1) Amerika’da ülke çapında birçok okul için, çocukların eğitimine katılan ailelerin artımlarında bu faktörlerin büyük engeller oluşturduğunu saptamışlardır. Araştırmacılar bu engellere karşılık birçok okulda uygulanan örneklerle dayanarak okulların ve ailelerin bu engelleri aşmak ve karşılıklı fayda sağlamak için birlikte çalışabildiklerini göstermektedirler ve bunun nasıl yapılabileceğine dair öneriler sunmaktadırlar (Akt.: Akbalı, 2007: 47).

4.2.2. Katılımcıların Statülerine Göre OAB’nin “Destek” Boyutuna İlişkin Görüşler

Katılımcıların statülerine göre OAB’nin “destek” boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Statülerine Göre OAB’nin Yönetsel İlevlerinin Destek Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Okul Md	Okul Md. Y.	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
13	Okulun ihtiyaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler.	2,80	3,00	2,40	2,71	2,73
14	Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler.	2,60	1,91	1,60	2,30	2,25
15	Okulun (belirlenen) ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın alır.	3,40	3,18	2,00	2,56	2,63
16	Satın alınan hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlar.	3,80	2,27	2,00	2,42	2,45
17	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesinde okul yönetimiyle işbirliği yapar.	3,20	2,91	3,20	2,71	2,77
18	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların giderlerine katkıda bulunur.	3,00	2,73	4,00	2,58	2,67
22	Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	3,80	3,00	4,80	2,96	3,07
23	Kardeş okullardaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	2,00	2,18	4,20	2,42	2,45
Toplam	\bar{x}	3,08	2,65	3,03	2,58	2,63
	S	5	11	5	100	121

OAB’nin yönetsel ilevlerinin “destek” boyutundaki faaliyetlerine ilişkin görüşleri topluca değerlendirildiğinde Tablo 9’dan; “Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi

destek sa lar”(3,07), “Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesinde okul yönetimiyle işbirliği yapar”(2,77) ve “Okulun ihtiyaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler”(2,73) faaliyetlerinin ön plana çıktığı dikkati çekmektedir. Buna karşılık “Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler”(2,25) ifadesine ilişkin görüşlerinin en düşük düzeyde olduğu gözlenmektedir.

Yine Tablo 9’da ki her bir grubun OAB’nin faaliyetlerinden “destek” boyutuna yönelik görüşüne topluca bakıldığında en yüksek değerin ($\bar{x}=3,08$) okul müdürlerine, ikinci sırada OAB başkanlarına ($\bar{x}=3,03$), üçüncü sırada okul müdür yardımcısına ($\bar{x}=2,65$) ve en düşük değerin ($\bar{x}=2,58$) öğretmen grubuna ait olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9’da yer alan grupların görüşleri ayrı ayrı ele alındığında okul müdürleri, OAB’nin destek boyutunda yer alan ifadelerine ilişkin faaliyetlerden “Satın alınan hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sa lar” ile “Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sa lar” maddeleri için $\bar{x}=3,80$ ortalama ile “her zaman” seçeneğinde görüş belirtmişlerdir. Buna karşılık, “Kardeş okullardaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sa lar” maddesine ilişkin görüşün ($\bar{x}=2,00$) “nadiren” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir.

Tablo 9’da okul müdür yardımcılarının destek boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; görüşlerin “Okulun (belirlenen) ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın alır” maddesinde ($\bar{x}=3,18$) “ara sıra” seçeneğinde yoğunlukla gözlenmektedir. Diğer taraftan okul müdür yardımcısı, OAB başkanlarının ve öğretmenlerin görüşlerine paralel biçimde “Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler” maddesine $\bar{x}=1,91$ ortalama ile “nadiren” seçeneğinde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9’da OAB başkanlarının destek boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; görüşleri okul müdürlerinin görüşleriyle benzerlik gösterse de daha yüksek derecede “Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sa lar” maddesinde $\bar{x}=4,80$ ortalama ile “her zaman” seçeneğinde yoğunlukla gözlenmektedir. Buna karşılık okul müdür yardımcısı ile öğretmenler gibi “Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler” ($\bar{x}=1,60$) maddesine yönelik görüşlerinin “hiçbir zaman” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir.

Tablo 9’da öğretmenlerin destek boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; okul müdürlerinin görüşlerine benzer şekilde “Okuldaki yoksul öğrencilere

maddi ve manevi destek sa lar” maddesinde $\bar{x} = 2,96$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı okul müdür yardımcılarının ve OAB ba kanlarının görü leri gibi en dü ük düzeyde katılımın “Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalı tırılacak ki ilerde aranacak özellikleri belirler” maddesinde $\bar{x} = 2,30$ ortalama ile “nadiren” seçene inde oldu u gözlenmektedir.

Destek boyutunda katılımcı grupların tamamı tarafından OAB’nin “Okuldaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lar” i levinin yeterli görülmesi olumlu bir bulgudur. Bu ara tırmada sözü edilen maddeye ili kin toplam aritmetik ortalama 3,07’dir. Bu bulgunun Akba lı’nın 2007 yılında Konya ilinde 295 ö retmen ve 366 ö renci velisine ula arak yaptı ı “Ortaö retim Okullarındaki Okul Aile Birliklerinin Görevlerini Gerçekle tirme Düzeyleri” adlı doktora tezinde saptamı oldu u “yoksul ö rencilere barınma, gıda, giyecek ve maddi destek sa lar” maddesine ait 3,04 aritmetik ortalama bulgusuyla örtü tü ü anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan yola çıkarsak farklı illerde ve farklı zamanlarda yapılan ara tırmalardan elde edilen sonuçların benzerli i maddi yoksunlu u olan ö rencilerin her türlü maddi ihtiyaçlarının giderilmesi için, gereken çabaların gösterilmesi okul müdürü, okul müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmenlerin ortak dü ünceleri oldu unu gösterir. Ancak bu konudaki faaliyetler daha üst düzeyde gerçekleştirilebilir. Bu durumda ö rencilerin iyi bir yurttta olmaları için gerekli ortam sa lanmı olacaktır. Böylece ö rencilerin milli manevi de erlere sahip olması, milli e itimin amaç ve hedeflerine ula ması sa lanır denilebilir.

Öte yandan Milli E itim Bakanlı ının 20.07.2011 tarihli 2011/40 sayılı genelgesinde “okul-aile birliklerinin, *okulların ve maddi imkanlardan yoksun ö rencilerin* zorunlu ihtiyaçlarını kar ılamak üzere; aynı ve nakdi ba ı ları kabul edebilece i, ancak ö renci velilerinin hiçbir surette ba ı yapmaya zorlanamayaca ı” hükmü yer almaktadır (MEB Genelge/40, 2011). Ayrıca 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî E itim Temel Kanununun 16’ ncı maddesine dayanılarak hazırlanan ve 09.02.2012 tarih ve 28199 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan “Okul-Aile Birli i Yönetmeli i” nin 15. Maddesinin 2.bendinde yer alan “*birlikler, velileri hiçbir surette ba ı yapmaya zorlayamaz, okul kayıt döneminde ba ı ve yardım toplayamaz*” hükmü de yer almaktadır (MEB OAB Yönetmeli i, 2012). Bu hükümlerin uygulanması sonucu okulların gelirlerindeki dü ü olaca ı beklenebilir. Çünkü okullar gelirlerinin ço unlu unu kayıt döneminde toplamaktadır. Bu durum neticesinde de bu konudaki çalı maların yeterli olamayabilece i söylenebilir.

4.2.3. Katılımcıların Statülerine OAB’nin “Koruma” Boyutuna ili kin Görü ler

Katılımcıların statülerine göre OAB’nin “koruma” boyutuna ili kin görü lerine ait bilgiler Tablo 10’da verilmi tir.

Tablo 10: Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İlevlerinin Koruma Boyutuna İlişkin Görülerinin Betimsel Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Okul Md.	Okul Md. Y.	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
40	Ö rencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini olu turucu çalı malar yapar.	3,20	2,64	3,60	2,35	2,46
41	Ö rencilerin zararlı alı kanlık ve e ilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle i birli i yapar.	3,80	3,18	4,60	2,63	2,81
42	Ö rencilere sa lık ve temizlik alı kanlıkları kazandırma da okul yönetimiyle i birli i yapar.	3,20	2,00	4,00	2,50	2,55
44	Velilerin okulla ili kilerini geli tirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine...	2,40	2,27	4,00	2,28	2,36
45	Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsaba kalara katılmalarını te vik eder ve maddi destek sa lar.	4,00	2,64	4,80	2,66	2,80
46	Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir.	3,60	2,55	4,00	2,54	2,64
47	Ö rencilere yönelik düzenlenen koruyucu sa lık hizmetlerinden tüm ö rencilerin yararlanmasını sa lar.	2,60	2,64	4,20	2,45	2,55
Toplam	\bar{x}	3,26	2,56	4,17	2,49	2,60
	S	5	11	5	100	121

OAB'nin yönetsel i levlerinin “koruma” boyutundaki faaliyetlerine ili kin görü leri topluca de erlendirildi inde Tablo 10'dan; “Ö rencilerin zararlı alı kanlık ve e ilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle i birli i yapar”(2,81) ve “Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını te vik eder ve maddi destek sa lar”(2,80) faaliyetlerinin ön plana çıktığı dikkati çekmektedir. Buna kar ılık “Velilerin okulla ili kilerini geli tirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sa lar” (2,36) i levine ili kin görü lerinin en dü ük düzeyde oldu u gözlenmektedir.

Yine Tablo 10'da ki her bir gurubun OAB'nin faaliyetlerinden “koruma” boyutuna yönelik görü üne topluca bakıldı nda en yüksek de erin ($\bar{x}=4,17$) OAB ba kanlarına, ikinci sırada okul müdürlerine ($\bar{x}=3,03$), üçüncü sırada okul müdür yardımcısına ($\bar{x}=2,65$) ve en dü ük de erin de ($\bar{x}=2,49$) ö retmen grubuna ait oldu u gözlenmektedir.

Tablo 10'da yer alan grupların görü leri ayrı ayrı ele alındı nda okul müdürleri, OAB'nin koruma boyutunda yer alan i levlerine ili kin faaliyetlerden “Ö rencilerin yerel,

bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını tevik eder ve maddi destek sağlar” ($\bar{x}=4,00$), “Örencilerin zararlı alışkanlık ve eilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirliği yapar” ($\bar{x}=3,80$) ile “Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir” ($\bar{x}=3,60$) maddeleri için “çocu zaman” seçeneğinde görüş belirtmişlerdir. Buna karşılık, “Velilerin okullarıyla ilişkilerini geliştirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sağlar” maddesine ilişkin görüşün ($\bar{x}=2,40$) “nadiren” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Tablo 10’da okul müdür yardımcılarının koruma boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; “Örencilerin zararlı alışkanlık ve eilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirliği yapar” maddesinde ($\bar{x}=3,18$) “arasıra” seçeneğinde yoğunlaştıkları gözlenmektedir. Diğer taraftan okul müdür yardımcıları, okul müdürleri ve öğretmenlerin görüşlerine paralel biçimde “Velilerin okullarıyla ilişkilerini geliştirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sağlar” maddesinde $\bar{x}=2,27$ ortalama ile “nadiren” seçeneğinde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 10’da OAB başkanlarının koruma boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; okul müdürlerin görüşleriyle benzerlik gösterse de daha yüksek derecede “Örencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını tevik eder ve maddi destek sağlar” ($\bar{x}=4,80$) ile “Örencilerin zararlı alışkanlık ve eilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirliği yapar” ($\bar{x}=4,60$) “her zaman” seçeneğinde yoğunlaştıkları gözlenmektedir. Buna karşılık “Örencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini oluşturan çalışmalar yapar” ($\bar{x}=3,60$) maddesinde “çocu zaman” seçeneğinde yoğunlaştıkları görülmektedir.

Tablo 10’da öğretmenlerin koruma boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; okul müdürlerinin ve OAB başkanlarının görüşlerinde olduğu gibi en fazla ortalama, fakat daha düşük seviyede katılım ile “Örencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını tevik eder ve maddi destek sağlar” ($\bar{x}=2,66$) ile “Örencilerin zararlı alışkanlık ve eilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirliği yapar” ($\bar{x}=2,63$) maddelerinde “arasıra” seçeneğinde yoğunlaştıkları gözlenmektedir. Buna karşılık okul müdürü ve okul müdür yardımcılarının görüşlerine paralel olarak “Velilerin okullarıyla ilişkilerini geliştirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sağlar” maddesinde $\bar{x}=2,28$ ortalama ile “nadiren” seçeneğinde olduğu gözlenmektedir.

Okul aile birliklerinin koruma boyutundaki faaliyetlerin gerçekleştirilme düzeyi yetersizdir. Bu durumu iyileştirmenin yolu eğitim olan yatırımdır. Burrup, Brimley ve Garfield

(1993)' göre e itim; bireyin ve toplumun sa lıklı, bilinçli ve her türlü kötü alı kanlıktan uzak bir e kilde geli mesini sa layan, ekonomik kalkınmayı destekleyen, milli ve manevi de erleri koruyup geli tirerek gelecek nesillere aktarılmasını sa layan bir süreçtir. Bu süreçte gelece imizin teminatı olan çocuklarımızın ve gençlerimizin korunması için önlemler alınması ve gerekli e itim yatırımlarının yapılması gereklidir. Çünkü e itime yapılan yatırımın kazançları sadece toplumun ekonomik geli mesine de il, aynı zamanda fakirlik, hırsızlık, cinayet gibi sosyal problemlerin azalmasına da neden olmaktadır (Akt.: Korkmaz, 2005).

4.2.4. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin “İleti im” Boyutuna İli kin Görü ler

Katılımcıların statülerine göre OAB'nin “İleti im” boyutuna ili kin görü lerine ait bilgiler Tablo 11'de verilmi tir.

Tablo 11: Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İ levlerinin İleti im Boyutuna İli kin Görü lerinin Betimsel Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Okul Md.	Okul Md. Y.	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
10	Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur.	2,80	1,91	5,00	2,73	2,75
30	Devamsızlı ı fazla olan ö rencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar.	2,80	2,55	4,00	2,54	2,61
31	Velilerin, ö rencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalı malar yapar.	2,00	2,00	3,20	2,29	2,29
32	Ö rencilerin okul içi durumunu (ders ba arısı-davranı) velilere bildirmede ileti imi kolayla tırıcı önlemler alır.	2,60	1,73	3,60	2,47	2,45
35	Ailelerin okul yöneticileri ve ö retmenleriyle tanı ması için toplantılar düzenler.	2,60	2,18	3,80	2,54	2,56
39	Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında ö renci velilerini bilgilendirir.	2,80	1,82	3,20	2,40	2,40
Toplam	\bar{x}	2,60	2,03	3,80	2,50	2,51
	S	5	11	5	100	121

Tablo 11'den; OAB'nin yönetsel i levlerinin “İleti im” boyutundaki faaliyetlerine ili kin görü leri topluca de erlendirildi inde; “Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur”(2,75) ve “Devamsızlı ı fazla olan ö rencilerin okula

devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar”(2,61) faaliyetlerinin ön plana çıktığı dikkati çekmektedir. Buna karşılık “Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar” (2,29) ifadesinin en düşük düzeyde olduğu gözlenmektedir.

Yine Tablo 11’de ki her bir grubun OAB’nin faaliyetlerinden “iletişim” boyutuna yönelik görüşüne topluca bakıldığında en yüksek değerlerin ($\bar{x}=3,80$) OAB başkanlarına, ikinci sırada okul müdürlerine ($\bar{x}=2,60$), üçüncü sırada öğretmenlere ($\bar{x}=2,50$) ve en düşük değerlerin ($\bar{x}=2,03$) okul müdür yardımcılarını grubuna ait olduğu gözlenmektedir.

Tablo 11’de yer alan grupların görüşleri ayrı ayrı ele alındığında okul müdürleri, OAB’nin iletişim boyutunda yer alan ifadelerine ilişkin faaliyetlerden “Öğretmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur”, “Devamsızlığı fazla olan öğrencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar” ve “Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında öğrenci velilerini bilgilendirir” maddeleri için $\bar{x}=2,80$ ortalama ile “ara sıra” seçeneğinde görüş belirtmişlerdir. Buna karşılık, “Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar” ($\bar{x}=2,00$) “nadiren” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir.

Tablo 11’de okul müdür yardımcılarının iletişim boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; okul müdürlerinin görüşlerine benzerlik göstererek “Devamsızlığı fazla olan öğrencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar” maddesinde $\bar{x}=2,55$ ortalama ile “nadiren” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir. Diğer taraftan okul müdür yardımcılarını, “Öğrencilerin okul içi durumunu (ders barınması-davranışı) velilere bildirmede iletişimi kolaylaştırıcı önlemler alınır” maddelerine $\bar{x}=1,73$ ortalama ile “hiçbir zaman” seçeneğinde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 11’de OAB başkanlarının iletişim boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; okul müdürleri ve müdür yardımcılarının görüşlerine en yüksek ortalaması sahip maddeler olması açısından benzerlik göstererek “Öğretmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur” ($\bar{x}=5,00$) maddesi için “her zaman”, “Devamsızlığı fazla olan öğrencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar” ($\bar{x}=4,00$) maddesinde “çoğu zaman” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir. Buna karşılık “Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar” ile “Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında öğrenci velilerini bilgilendirir” maddeleri için $\bar{x}=3,20$ ortalama ile “ara sıra” seçeneğinde yoğunlukla görülmektedir.

Tablo 11’de ö retmenlerin ileti im boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ilişkin görüşleri incelendi inde; okul müdürü, okul müdür yardımcısı ve OAB başkanlarının görüşlerine benzerlik göstererek “Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur” maddesinde $\bar{x} = 2,73$ ortalama ile “ara sıra” seçeneğinde yoğunlaştıkları gözlenmektedir. Buna karşılık okul müdürleri gibi en düşük ortalama ile “Velilerin, öğrencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapar” ($\bar{x} = 2,29$) maddesinde “nadiren” seçeneğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

OAB’nin ileti im boyutunda, okul müdürü, okul müdür yardımcısı, OAB başkanı ve öğrenci görüşleri topluca değerlendirildi inde okul personelinin görüşlerinin ortak, OAB başkanlarının görüşlerinden farklı olduğu görülmektedir. Ancak öğrencinin hedeflenen başarıya ulaşması ve gelişimine katkı sağlamak için tüm grupların ileti im konusunda ortak düşünceye sahip olmalarıyla mümkün olabilir. Bunun için de okul yönetimi paydaşlarıyla etkili ileti im kurarak eğitimde etkin rol oynamalıdır.

Kırancı (2007: 32-33), okul ile aileler arasında iletişimin veli-ö retmen-ö renci toplantıları, karneler (örencinin evdeki davranışları), okul gazeteleri, kutlama kartları, veli-ö retmen görüşmeleri, veli panosu, velileri bilgilendirme ve ödev defterleri yoluyla kurulabileceğini belirtmektedir.

Hoşgörür, (2004) öğrencinin aile ile iletişimi kurmadan önce bir plan yapması ve iletişimini bu plan dâhilinde yürütmesinin uygun bir davranış olduğunu belirtmektedir. Bunun için öğrenci öğrencilerini takip etmeli, onlar hakkında özel notlar almalı, öğrenciler ile ilgili olarak rehberlik uzmanlarından yararlanmalıdır. Öğretmen aile ile iletişimde öğrencinin başarısına olumlu katkılar sağlayacak olan, öğrencinin beslenmesi, dinlenmesi, oyun oynaması, uygun bir çalışma ortamı yaratılması, ders çalışma planı, evde öğrenciye derslerinde yardım sağlanması, aile içi etkileşimi gibi konularda önermelerde bulunabilir. Öğretmen öğrenci velileri ile iletişimi yüz yüze olabileceği gibi, telefon, bilgi notu yazma, yazı gibi yollarla da olabilir. Bunların içinde en çok önerilen iletişim ekli, öğrenci hakkında bilgi sahibi olmak için yapılan yüz yüze iletişimdir. Öğretmen öğrenci aileleri ile iletişim kurmak amacıyla önceden belirlenmiş ve öğrenci ailelerine duyurulmuş olan bir program dahilinde toplu olarak haftalık, aylık toplantılarda düzenleyebilir (Hoşgörür, 2004).

Öğrenci başarısının artırılmasında aile ortamında öğrenci ile kurulan iletişimin nitelik ve sıklığı da etkili olmaktadır. Çocukla ilgili tam ve doğru bilgiler sadece onu günlük hayatta gözlemleyerek elde edilemeyebilir. Çocuğa zaman ayırarak birlikte vakit geçirmek suretiyle iletişim doğal ortamda kurulabilir. Ailelerin çocuklarıyla destekleyici bir iletişim kurmasının onun başarısına olumlu etkisi olacaktır. Karşılaşılan problemlerin çözümünde öğrencisine

yardımcı olması, düzenli çalışması, alımlı ve kazançlı kazanması için çocuğu tevik etmesi, öğrencinin okul başarısına katkı sağlar.

4.2.5. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin “ Birli i” Boyutuna İlişkin Görüşler

Katılımcıların statülerine göre OAB'nin “ Birli i” boyutuna ilişkin görüşlerine ait bilgiler Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel İlevlerinin Birli i Boyutuna İlişkin Görüşlerinin Betimsel Analiz Sonuçları

No	Maddeler	Okul Md.	Okul Md. Y.	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
21	Kantin ve benzeri yerleri i ettirir veya i letir.	2,60	3,09	2,00	2,57	2,60
24	Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak öğrenci servislerini düzenler.	1,80	2,09	1,60	2,66	2,53
25	Ö renci başarısını arttırmak amacıyla eğitim ve öğretimle ilgili kurumlarla i birli i yapar.	2,80	2,64	4,80	2,62	2,72
27	Eğitim ve öğretim geli tirmek amacıyla oluşturulan çalış ma komisyonlarına katılır.	3,00	2,36	3,00	2,54	2,56
36	Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının değerlendirilmesi, öğrenme, öğretim, çocuk geliş imi vb.) eğitime yönelik etkinlikler düzenler.	2,00	1,82	2,00	2,29	2,22
Toplam	\bar{x}	2,44	2,40	2,68	2,54	2,53
	S	5	11	5	100	121

OAB'nin yönetsel İlevlerinin “ Birli i” boyutundaki faaliyetlerine ilişkin görüşleri topluca değerlendirildiğinde Tablo 12’den; “Ö renci başarısını arttırmak amacıyla eğitim ve öğretimle ilgili kurumlarla i birli i yapar”(2,72) ve “Kantin ve benzeri yerleri i ettirir veya i letir”(2,60) faaliyetlerinin ön plana çıktığı dikkati çekmektedir. Buna karşılık “Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının değerlendirilmesi, öğrenme, öğretim, çocuk geliş imi vb.) eğitime yönelik etkinlikler düzenler” (2,22) İlevine ilişkin görüşlerinin en düşük düzeyde olduğu gözlenmektedir.

Yine Tablo 12’de ki her bir grubun OAB'nin faaliyetlerinden “ Birli i” boyutuna yönelik görüşüne topluca bakıldığında en yüksek değerlerin ($\bar{x}=2,68$) OAB başkanlarına, ikinci

sırada ö retmenlere ($\bar{x}=2,54$), üçüncü sırada okul müdürlerine ($\bar{x}=2,44$) ve en düşük de erinde ($\bar{x}=2,40$) okul müdür yardımcılarını grubuna ait olduğu gözlenmektedir.

Tablo 12’de yer alan grupların görüşleri ayrı ayrı ele alındığında okul müdürleri, OAB’nin i birli i boyutunda yer alan i levlerine ili kin faaliyetlerden “E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katılır” ($\bar{x}=3,00$) ile “Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlara i birli i yapar” ($\bar{x}=2,80$) maddeleri için “ara sıra” seçene inde görüş belirtmişlerdir. Buna kar ılıklı, “Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler” maddesine ili kin görüşün $\bar{x}=1,80$ ortalama ile “hiçbir zaman” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 12’de okul müdür yardımcılarının i birli i boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ili kin görüşleri incelendi inde; “Kantin ve benzeri yerleri i ettirir veya i letir” ($\bar{x}=3,09$) maddesinde “sara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Di er taraftan “Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının de erlendirilmesi, ö renme, ö retme, çocuk geli imi vb.) e itimine yönelik etkinlikler düzenler” maddesinde $\bar{x}=1,82$ ortalama ile “nadiren” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 12’de OAB ba kanlarının i birli i boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ili kin görüşleri incelendi inde; “Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlara i birli i yapar” maddesinde $\bar{x}=4,80$ ortalama ile “her zaman” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı OAB ba kanları, okul müdürlerinin görüşlerine paralel olarak “Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler” maddesine ili kin görüşün $\bar{x}=1,60$ ortalama ile “hiçbir zaman” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 12’de ö retmenlerin i birli i boyutundaki OAB’nin faaliyetlerine ili kin görüşleri incelendi inde; okul müdürleri ve OAB ba kanlarının görüşlerinde en düşük ortalama sahip olan “Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler” ($\bar{x}=2,66$) maddesinde ö retmenlerin en yüksek ortalama ile katılması manidardır. Di er yandan OAB ba kanı ve okul müdürlerinin görüşlerinde en yüksek ortalama sahip olması yönünden benzerlik bulunan “Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlara i birli i yapar” ($\bar{x}=2,62$) maddesinde “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı okul müdür yardımcılarının görüşlerine paralel olarak “Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının de erlendirilmesi, ö renme, ö retme, çocuk geli imi vb.) e itimine yönelik etkinlikler düzenler” maddesinde $\bar{x}=2,29$ ortalama ile “nadiren” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Baylan'ın (2008: 68) İstanbul ili Pendik ilçesindeki 79 tane resmi ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki okul aile birliği çalışanlarına katılan 158 yöneticiyi örneklem olarak yaptığı araştırmasında elde ettiği bulgular ile bu araştırmamızın birliği boyutunda elde edilen bulgular arasında benzerlik bulunmaktadır. Öyle ki; “Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine uygun olarak öğrenci servislerini düzenler” ve “Eğitim-öğretimi geliştirmek amacıyla çalışmaları komisyonları oluşturur” maddeleri için sırasıyla aritmetik ortalama değerleri Baylan'ın araştırmasında, 2,89 ve 2,12 iken bu araştırmamızda 2,53 ve 2,56'dır. Elde edilen bulgulardan bu boyuttaki seviyelerin farklı illerde ve farklı zamanlarda nadiren yerine getirildiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin istenilen başarıya ulaşması için okul aile birliği sağlanmalıdır.

OAB'nin birliği boyutunda; okul müdürü, okul müdür yardımcısı, OAB başkanı ve öğretmen görüşleri topluca değerlendirildiğinde okul-aile birliğinin sağlanması gerektiği konusunda görüşlerinin ortak olduğu bulgusuyla Özyürek'in (1983) öğretmen, öğrenci ve aileyi eğitim sisteminin en önemli üç temel ögesi olarak görmekte ve başarılı bir eğitim için bu üç temel öğenin uyumlu ve birliği içinde olması gerektiğine yönelik düşüncesi arasında tam bir tutarlılık bulunmaktadır.

Alan yazında okulun bu seviyeleri yerine getirebilmelerinin, bu öğelerin birlikte çalışmalarıyla olduğu vurgulanmaktadır. Söz gelimi Bilgin (1990)'e göre, öğretmen aileleri okul ve sınıf etkinliklerine katar. Çünkü öğretmen, ailelerin okula güven duymaları ve öğrenme sürecine katkı sağlamaları için özendirici çalışmalar yapmalı, öğrencilerin gelişimi ile ilgili ailelerle bilgi alışverişi yaparak birliği zemini oluşturabilmelidir. Öğrencinin gelişimi ile ilgili olarak ailelerle sürekli bilgi alışverişinde bulunmak üzere yazılı/sözlü iletişim kurar. Ailelerle görüşerek karlı beklentilerin neler olduğunu belirler. Ailelerle belirlenen karlı beklentileri uygulamalarına yansıtır. Ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır. Ailelere, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme ve yönlendirme kapsamında rehberlik yapar. Aileleri eğitimle ilgili yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirir ve gelişmelerden haberdar eder. Okul içi ve dışı ortamlardaki eğitim fırsatları değerlendirerek aile ve öğrencilerle birlikte olur (Bilgin, 1990: 171-173. Akt: Akbaşı, 2007: 75-76). Zira okulda öğrencilere kazandırılan bilgi, beceri, tutum ve davranışlar evde aileler tarafından pekiştirilmesi sağlanmadığı takdirde kısa zamanda unutulur ve öğrenilenlerin kalıcılığı sağlanmaz olur. Bu ve benzeri birçok sebepten dolayı yönetici, okul aile birlikleri ve öğretmenler, öğrencilerin ve okulun başarısını artırmak için ailelerin desteğine ihtiyaç duyarlar.

Okullarımızda bulunan okul aile birlikleri daha ilköğretilere hale getirilerek, bu birliğinin sağlanmasında ailelere planlama, örgütlenme ve uygulama sorumluluğu verilmelidir. Aileden okula, okuldan aileye karşılıklı bilgi akışını sağlayan bir birliği yapısının oluşturulması ve

bunun sürekli hale getirilmesi gerekir. Ayrıca okullarda i birli ini sa layacak zaman ve mekân düzenlemeleri yapılmalıdır. Ancak böylelikle daha nitelikli bir okul olu turmak ve i birli ini geli tirmek mümkün olabilir. Bunun neticesinde ise ö rencilerin ba arı oranlarının artması sa lanacaktır.

Di er yandan ailelerin okul çalı malarına etkin katılımlarının sa lanması hususunda etkili olması gereken kurumlardan birinin okul kurumu oldu u belirtilmektedir. Örne in Funkhouser, Gonzales ve Moles (1998), ailelerin, çocukların e itimine katılmaları bekleniyorsa, okulların bunun için gerekli olan imkân ve deste i onlara sa laması gerekti ini belirtmektedirler. Ço u zaman okullar ailelerin tek başına bu isi yapmasını beklemektedirler. Oysa okullar, ailelerle etkili bir i birli i geli tirmek için, okul personelinin (yöneticiler, ö retmenler ve di er yardımcı personel) okulda ailelere kucak açan, onları te vik eden, sorunlarını duyurabilecekleri ve gerekli yerlerde karar verme sürecine katılabilecekleri ortamları yaratmalıdır. Sa lıklı bir i birli i için ailelere, okul personeli tarafından çocuklarının e itimine niye katılmaları gerekti i ve bunun nasıl olması gerekti i konusunda e itim verilmelidir (Ba aran, 2000. Akt: Kıran al, 2007: 35).

4.2.6. Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin "Ödül-Te vik" Boyutuna li kin Görü ler

Katılımcıların statülerine göre OAB'nin "ödül-te vik" boyutuna ili kin görü lerine ait bilgiler Tablo 13'te verilmi tir.

**Tablo 13: Katılımcıların Statülerine Göre OAB'nin Yönetsel levlerinin
Ödül-Te vik Boyutuna li kin Görü lerinin Betimsel Analiz Sonuçları**

No	Maddeler	Okul Md.	Okul Md. Y.	OAB B k.	Ö rt	Top.
		\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}
29	Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır.	2,60	3,18	3,60	2,62	2,71
33	Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik -psikolojik) okula bilgi verir.	2,20	1,91	3,20	2,53	2,49
37	Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder.	3,20	2,45	3,20	2,50	2,55
38	Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder.	3,20	2,55	3,20	2,62	2,66
Toplam	\bar{x}	2,80	2,52	3,30	2,57	2,60
	S	5	11	5	100	121

OAB'nin yönetsel i levlerinin “i birli i” boyutundaki faaliyetlerine ili kin görü leri topluca de erlendirildi inde Tablo 13'den; “Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır”(2,71) ve “Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder”(2,66) faaliyetlerinin ön plana çıktı ı dikkati çekmektedir. Buna kar ılıklı “Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik-psikolojik) okula bilgi verir” (2,49) i levine ili kin görü lerinin en dü ük düzeyde oldu u gözlenmektedir.

Yine Tablo 13'de ki her bir gurubun OAB'nin faaliyetlerinden “ödül-te vik” boyutuna yönelik görü üne topluca bakıldı ında en yüksek ortalama ($\bar{x}=3,30$) OAB ba kanlarına, ikinci sırada okul müdürlerine ($\bar{x}=2,80$), üçüncü sırada ö retmenlere ($\bar{x}=2,57$) ve en dü ük de er de ($\bar{x}=2,52$) okul müdür yardımcıları grubuna aittir.

Tablo 13'de yer alan grupların görü leri ayrı ayrı ele alındı ında okul müdürleri, OAB'nin ödül te vik boyutunda yer alan i levlerine ili kin faaliyetlerden “Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder” ile “Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder” maddeleri için $\bar{x}=3,20$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde görü belirtmi lerdir. Buna kar ılıklı, “Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik - psikolojik) okula bilgi verir ($\bar{x}=2,20$) maddesinde “nadiren” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 13'de okul müdür yardımcılarının ödül-te vik boyutundaki OAB'nin faaliyetlerine ili kin görü leri incelendi inde; “Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır” ($\bar{x}=3,18$) maddesinde “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı okul müdürlerinin görü lerine paralel biçimde “Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik -psikolojik) okula bilgi verir” ($\bar{x}=1,91$) maddesinde “nadiren” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 13'de OAB ba kanlarının ödül-te vik boyutundaki OAB'nin faaliyetlerine ili kin görü leri incelendi inde; okul müdür yardımcıları ve ö retmenlerin görü lerinde oldu u en yüksek ortalama sahip olması bakımından benzerlik ta ıyan “Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır” maddesinde $\bar{x}=3,60$ ortalama ile “ço u zaman” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı “Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik - psikolojik) okula bilgi verir”, “Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder” ve “Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder” maddelerine ili kin görü ün $\bar{x}=3,20$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

Tablo 13'de ö retmenlerin ödül-te vik boyutundaki OAB'nin faaliyetlerine ili kin görü leri incelendi inde; “Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır” ile “Yönetici ve

ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder” maddelerinde $\bar{x} = 2,62$ ortalama ile “ara sıra” seçene inde yo unla tıkları gözlenmektedir. Buna kar ılıklı en dü ük ortalama “Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder”($\bar{x} = 2,50$) maddesinde “nadiren” seçene inde yo unla tı ı görülmektedir.

OAB’nin ödül-te vik boyutunda, okul müdürü, okul müdür yardımcısı, OAB ba kanı ve ö retmen görü leri topluca de erlendirildi inde bu konuda ki görü lerinde farklılıklar oldu u görülmektedir. Öte yandan bu boyuttaki en yüksek aritmetik ortalama de er “*Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır*” 2,71 ile maddesine aittir. Akba lı’nın (2007: 53) ara tırmasında aynı madde için aritmetik ortalama 2,88’dir. Bu bulgular okulların payda larının, ba arılı ö rencilerin ödüllendirilmesi noktasında hemfikir olduklarını göstermektedir.

Hildebrand (1981: 449-450)’a göre ev ziyaretleri, ebeveynlerin de erlerini, çocu una kar ılı tutum ve davranı larını, çocuk ile ilgili beklentilerini ö renmek ve aileyi tanımak için kullanılan en iyi yöntemlerden biridir. Ö retmen açısından güç olsa da çocukların evlerine yapılan ziyaretler çok önemli e itim fırsatları sunmaktadır. Ö retmenin ziyaretleri çocuk ve aileyi daha iyi tanmasına fırsat vermektedir. Aile, ev ziyaretleri sırasında duygu ve dü üncelerini daha rahat ifade edebilmekte, çocuk ise ö retmenin kendisi ile ilgilendi ini ve de er verdi ini dü ünerek öz-saygısını geli tirebilmektedir (Akt: Akba lı, 2007: 28). Öz-saygısını geli tiren çocu un kendine olan güveni sa lamla aca ndan ba arısının artaca ı söylenebilir.

Ö retmenler ailelerle, gönderecekleri mektup, duyuru, bro ür ve ö renciler hakkında geli tirilmi raporlar yoluyla da ileti im kurma yollarını deneyebilirler. Ünitelerin tamamlanmasından sonra okullar, düzenli aralıklarla izledikleri e itim yakla ımı ve çocuklarının eri tikleri düzey konusunda ailelerini bilgilendirmek amacıyla kendi el yazılarıyla hazırladıkları çocukların ba arılarını takdir eden mektupları velilerine gönderebilirler (Çelenk, 2003).

4.3. OAB’nin Yönetsel levlerini Yerine Getirme Derecesine li kin; Okul Yöneticileri, Okul Aile Birli i Ba kanları ve Ö retmen Görü leri Arasındaki Farklılıklar

Bu alt problemde katılımcı gruplarının okul aile birli inin yönetsel faaliyetlerini yerine getirme düzeylerine yönelik görü leri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı farklılıklarının olup olmadığı ara tırılmıştır. Bunun için non-parametrik testlerden ili kisiz ölçümler için Kruskal Wallis H-Testi istatisti iyle ara tırılmıştır. Katılımcı gruplarının okul aile birli inin yönetsel faaliyetlerini yerine getirme düzeylerine yönelik görü leri içeren bilgiler Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14: Katılımcı Grupların Okul Aile Birliklerinin Yönetsel İlevlerini Yerine Getirme Düzeylerine Yönelik Görü leri Arasındaki Farklıla mayla İlgili Kruskal Wallis H-Testi Sonucu

	Gruplar	N	Sıra ortalaması	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Amaç	Okul Müdürü	5	80,30	3	10,49	,02	2-3, 3-4
	Müdür Yardımcısı	11	61,14				
	OAB Ba kanı	5	105,70				
	Ö retmen	100	57,79				
Destek	Okul Müdürü	5	80,40	3	3,02	,39	-
	Müdür Yardımcısı	11	61,05				
	OAB Ba kanı	5	78,90				
	Ö retmen	100	59,16				
Koruma	Okul Müdürü	5	65,40	3	8,86	,03	2-3, 3-4
	Müdür Yardımcısı	11	43,86				
	OAB Ba kanı	5	99,80				
	Ö retmen	100	60,73				
İletim	Okul Müdürü	5	85,50	3	14,05	,00	2-3, 3-4
	Müdür Yardımcısı	11	60,27				
	OAB Ba kanı	5	111,70				
	Ö retmen	100	57,32				
İşbirliği	Okul Müdürü	5	69,50	3	3,49	,32	-
	Müdür Yardımcısı	11	59,18				
	OAB Ba kanı	5	87,90				
	Ö retmen	100	59,43				
Ödül-Te vik	Okul Müdürü	5	60,50	3	,42	,94	-
	Müdür Yardımcısı	11	56,00				
	OAB Ba kanı	5	67,70				
	Ö retmen	100	61,26				
Ölçek	Okul Müdürü	5	77,50	3	9,76	,02	3-4, 2-3
	Müdür Yardımcısı	11	56,45				
	OAB Ba kanı	5	105,20				
	Ö retmen	100	58,47				

Tablo 14'deki analiz sonuçları, okul aile birliklerinin yönetsel i levlerini yerine getirmelerine yönelik okul müdürlerinin, okul müdür yardımcılarının, aile birli i ba kanlarının ve ö retmenlerin görü leri arasında anlamlı farklıla manın Amaç Boyutunda ($X^2(3)=10,49$ $p <,05$), Koruma Boyutunda ($X^2(3)= 8,86$ $p <,05$), İletim Boyutunda ($X^2(3)=14,04$ $p <,05$) ve

ölçe in bütününde ($X^2 = 9,76$ $p = ,02$) yönelik oldu u di er boyutlarda ise farklıla manın olmadığı anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle anlamlı farklıla manın oldu u boyutlarda katılımcıların birbirlerine göre farklı dü ünülerken, anlamlı farklıla manın olmadığı boyutlarda ise katılımcıların görüşlerinin birbirine benzer oldukları söylenebilir.

Anlamlı farklıla manın gözlemlendi i boyutlarda farkın hangi gruplar arasındaki anlamlı farklılara bağlı olarak ortaya çıktığı yine non-parametrik testlerden Mann Whitney U-Testi ile saptanmıştır. Buna göre Amaç Boyutunda anlamlı farkın okul müdür yardımcısı grubu ile okul aile birli i ba kanları grubu ($U = 7,00$, $p < ,02$) ve okul aile birli i ba kanları grubu ile öğretmenler grubu arasında ($U = 53,5$, $p < ,00$) gerçekleşti i görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=12,60), müdür yardımcısına göre (sıra ort=6,64) daha yüksek oldu u anlaşılmaktadır. Yine benzer biçimde okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=92,30), öğretmenlere göre (sıra ort= 52,04) daha yüksek oldu u saptanmıştır.

Koruma Boyutu da, anlamlı farkın oldu u ikinci kısımdır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğuna bakıldığında anlamlılığın di er iki boyutta oldu u gibi okul müdür yardımcısı grubu ile okul aile birli i ba kanları grubu ($U = 2,5$ $p < ,00$) ve okul aile birli i ba kanları grubu ile öğretmenler grubu arasında ($U = 90,5$) oldu u görülmektedir. Sıra ortalamalarına yakından bakıldığında okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=13,50), müdür yardımcısına göre (sıra ort= 6,23) daha yüksek oldu u anlaşılmaktadır. Yine okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=84,90), öğretmenlere göre (sıra ort=51,41) daha yüksek oldu u saptanmıştır.

Letim Boyutunda anlamlı farkın birinci boyutta oldu u gibi okul müdür yardımcısı ile okul aile birli i ba kanları grubu ($U = 3,5$ $p < ,00$) ve okul aile birli i ba kanları grubu ile öğretmenler grubu arasında görüldü ü gözlemlenmektedir ($U = 27,00$ $p < ,00$). Sıra ortalamalarına bakıldığında okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=13,30), müdür yardımcısına göre (sıra ort= 6,32) daha yüksek oldu u anlaşılmaktadır. Bir önceki boyutta da oldu u gibi okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=97,50), öğretmenlere göre (sıra ort=50,78) daha yüksek oldu u saptanmıştır.

Ölçe in bütününe yönelik anlamlı farklılığın müdür yardımcısı ile okul aile birli i ba kanları grubu ($U = 7$, $p < ,02$) ve okul aile birli i ba kanları grubu ile öğretmenler arasında oldu u görülmektedir ($U = 59$, $p < ,00$). Sıra ortalamalarına bakıldığında okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (sıra ort=12,6), müdür yardımcısının görüşlerine (sıra ort=6,64) göre daha yüksek oldu u saptanmıştır. Yine okul aile birli i ba kanlarının görüşlerinin (91,20) öğretmenlerin görüşlerine göre (sıra ort=51,09) daha yüksek oldu u görülmektedir.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, ara tırmadan elde edilen bulgulara dayanarak sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anadolu liseleri ve genel liselerin okul aile birliklerinin yönetsel i levlerini ne derecede gerçekle tirildi inin de erlendirilmesi amacıyla gerçekle tirilen bu çalı maya, 2012–2013 e itim-ö retim yılı, Gaziantep ili slahiye ilçesindeki A.L. ile G.L'den 121 okul yöneticisi, ö retmen ve OAB ba kanı katılmış tır. Katılımcılar, ara tırmacı tarafından Okul Aile Birli inin yönetsel i levlerini gerçekle tirme düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanan anketi cevaplamışlardır. Toplanan veriler kullanılarak SPSS 19.0 paket programıyla aritmetik ortalama, frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

5.1. Sonuç

Ara tırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin, OAB'nin amaç boyutundaki faaliyetlerde okul yönetimi, ö retmenler ve velilerle yeterli i birli ini gerçekle tiremedikleri söylenebilir. Öte yandan birliklerin ö rencilerin, millî e itiminin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapmada daha istekli oldu u söylenebilir.

2. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin destek boyutundaki faaliyetler ara sıra gerçekle tirilmektedir. Öte yandan birliklerin okuldaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lamada di er faaliyetlerden daha istekli oldu u söylenebilir.

3. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin koruma boyutundaki faaliyetler nadiren gerçekle tirilmektedir. Ancak ö rencilerin zararlı alışkanlık ve e ilimlerinin önlenmesi, onların yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmaları ve okuldaki sorunların çözümü konularında yapılan faaliyetler nispeten yeterlidir denilebilir.

4. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin ileti im boyutundaki faaliyetler nadiren gerçekle tirilmektedir. Di er yandan ö retmenler kurulunca alınan kararların velilere duyurulması ve devamsızlı ı fazla olan ö renciler konularında yapılan faaliyetler nispeten yeterlidir denilebilir.

5. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin i birli i boyutundaki faaliyetler nadiren gerçekle tirilmektedir. Öte yandan ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlarla i birli i yapmada nispeten daha yeterlidir denilebilir.

6. Katılımcılara göre okul aile birliklerinin ödül-te vik boyutundaki faaliyetler nadiren gerçeikle tirilmektedir. Ancak ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtılması, yönetici ve ö retmenlerin velileri ve aileleri ziyarete te vik edilmesi konularında yapılan faaliyetler nispeten yeterlidir denilebilir.

7. Katılımcıların okul aile birliklerinin amaç boyutundaki etkinliklerin gerçeikle tirilmesini yeterli bulmadıkları ve birbirlerinden farklı dü ündükleri söylenebilir. Öte yandan OAB ba kanları; okul müdürü, müdür yardımcısı ve ö retmenlerden farklı olarak bu boyuttaki etkinliklerin gerçeikle tirilmesini yeterli bulmaktadırlar.

8. Katılımcıların okul aile birliklerinin destek boyutundaki faaliyetlerin geçeikle tirilmesini yeterli bulmadıkları söylenebilir. Ö retmenler; okul müdürü, müdür yardımcısı ve OAB ba kanlarına göre bu boyuttaki etkinliklerin gerçeikle tirilmesini daha yetersiz bulmaktadırlar.

9. Katılımcıların okul aile birliklerinin koruma boyutundaki faaliyetleri yetersiz gördükleri ve birbirlerinden oldukça farklı dü ündükleri söylenebilir. OAB ba kanları bu boyuttaki faaliyetleri yeterli görürken, okul müdürleri kısmen yeterli görmektedir. Müdür yardımcıları ve ö retmenler ise bu boyuttaki faaliyetlerin gerçeikle tirilmesini yetersiz bulmaktadırlar.

10. Katılımcıların okul aile birliklerinin ileti im boyutundaki faaliyetleri yetersiz gördükleri ve birbirlerinden oldukça farklı dü ündükleri söylenebilir. OAB ba kanları bu boyuttaki faaliyetleri yeterli görürken, okul müdürleri ve ö retmenler kısmen yetersiz görmektedir. Müdür yardımcıları ise bu boyuttaki faaliyetlerin gerçeikle tirilmesini yetersiz bulmaktadırlar.

11. Katılımcıların görü leri birbirlerine paralel olarak okul aile birliklerinin i birli i boyutundaki faaliyetlerini yetersiz buldukları söylenebilir. OAB ba kanları, bu boyuttaki etkinliklerin gerçeikle tirilmesini okul müdürü, müdür yardımcısı ve ö retmenlere göre yeterli bulmaktadırlar.

12. Katılımcıların okul aile birliklerinin ödül-te vik boyutundaki faaliyetleri yetersiz gördükleri ve görü leri arasında farklılıklar oldu u söylenebilir. Okul müdürleri ve OAB ba kanları bu boyuttaki faaliyetleri kısmen yeterli bulurken, müdür yardımcıları ve ö retmenler bu boyuttaki faaliyetlerin yetersiz oldu u görü ündedirler.

13. OAB'nin amaç boyutunda, koruma boyutunda, ileti im boyutunda ve ölçe in bütününde; okul müdür yardımcısı grubu ile okul aile birli i ba kanları grubu ve okul aile birli i ba kanları grubu ile ö retmenler grubu arasında görü farklılıkları oldu u görülmektedir.

OAB ba kanları müdür yardımcıları ve ö retmenlere göre bu boyuttaki faaliyetlerin gerçekleştirilmesi konusunda daha iyimser düşüncelere sahiptir. Buna karşın destek boyutunda, işbirliği boyutunda ve ödül-tevik boyutunda önemli bir görüş farklılığı yoktur.

Sonuç olarak; okul müdürü, müdür yardımcısı, OAB başkanları ve ö retmenlere göre Anadolu ve Genel Liselerde, okul aile birliklerinin tüm boyutlarında yer alan faaliyetler istenilen düzeyde gerçekleştirilememektedir. Bu durum öğrencilerin başarı durumlarını olumsuz etkilemektedir.

Okul müdürleri ve OAB başkanları OAB'nin yönetsel işlevlerine ilişkin faaliyetlerin gerçekleştirilmesindeki görüşleri müdür yardımcıları ve ö retmenlerin görüşlerine göre sonuç almada daha başarılı olduklarını düşünmektedirler. Bu durum Okul müdürleri ve OAB başkanlarının OAB'nin yönetsel ve denetimsel işlevlerinde daha fazla sorumluluk almalarından kaynaklanabilir.

5.2 Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Okul ve OAB yöneticileri, öğrenciler ve ailelerin işbirliğini güçlendirmelerini teşvik etmek suretiyle okulları birer eğitim ve kültür merkezi haline getirmelidir.

2. Ortaöğretim kurumlarında etkili bir okul-aile işbirliğinin sağlanabilmesi için yasa ve yönetmeliklerin yanında, ilgili tüm tarafların işbirliğinin önemine inanması, görev ve sorumlulukların bilincinde olması gerekir. Bununla birlikte, ancak ilgili tarafların bu konudaki beklentilerinin açıkça ortaya konulmasıyla sağlanır. Okul-aile işbirliğini sağlamada karşılıklı beklenti ve önerilerin ortaya konulması hem problemlerin çözümlenmesinde hem de işbirliğinin daha da geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

3. Ailelerin okul yönetimine aktif bir biçimde katılması sağlanmalıdır. Özellikle tatil dönemlerinde öğrenciler ve ailelerin işbirliğini geliştirici kurs, seminer vb. etkinlikler düzenlenmeli ve öğrenci başarısının artırılması için eğitim ve öğretimle ilgili kurumlarla işbirliğini gidilmelidir.

4. Okulların ve okul aile birliklerinin yapısı, işlevi ve okul yönetimi anlayışları gözden geçirilerek ailelerin etkin katılımını sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.

5. Okullarda yönetici, öğrenciler ve aileler arasında etkin iletişim kurma yolları aranmalı ve tesis edilmelidir.

6. Okullarda veli görüşmeleri için uygun ortamlar hazırlanmalı ve yönetici, öğrenciler ve aileler karşılıklı olarak birbirlerini ziyaret etmeye teşvik edilmelidir.

7. Çocukların evdeki durumu ve alışkanlıkları hakkında ailelerin yönetici ve öğretmenleri bilgilendirmesinin ve çocuğun okuldaki davranış ve başarı durumunun ailelerce sürekli izlenmesinin yolları bulunmaya çalışılmalıdır.

8. Okul aile birlikleri, okulun çevre ile iletişim kurmasını sağlayarak okul- çevre ilişkilerini dolayısıyla işbirliğini geliştirmeli, okulun çevre imkânlarından yararlanmasını sağlamalıdır.

9. Öğrencinin istenilen düzeye ulaşması için tüm grupların bütün boyutlardaki işlevlerin etkin gerçekleştirilmesinin gerekliliğine inanması ve ona göre davranması gereklidir.

EKLER

EK 1: Yönetici, OAB Başkanı ve Öğretmen, Anketi

Değerli Meslektaşım/Sayın OAB Başkanı;

Bu anket, “Gaziantep İli sâhiye İçesindeki Anadolu Liseleri ve Genel Liselerin Okul - Aile Birliklerinin yönetsel İ levlerini ne derece yerine getirdiğinin de erlendirilmesi amacıyla yüksek lisans tezime bilgi toplama aracı olarak hazırlanmıştır. Anket, 43 sorudan oluşmaktadır. Soruların nasıl cevaplandırılacağına ilişkin açıklamalar bölüm başında yer almaktadır.

Bu çalışmanın sonucunda elde edilen verilerin, Okul-Aile Birlikleri’nin yönetsel İ levlerinin iyileştirilmesine katkıda bulunması beklenmektedir. Anket yolu ile toplanan bu bilgiler, yalnızca bilimsel amaçla kullanılacak olup, başka hiçbir kişiyeye de kuruluş ile paylaşılmayacaktır. Bu nedenle lütfen anket üzerine kimliğinizi açıklayıcı bilgiler yazmayınız.

Değerli vaktinizi ayırarak yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim.

Ahmet ÇETİN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

Göreviniz	☐ Öğretmen
	☐ Müdür Baş yardımcısı/Yardımcısı
	☐ Okul Müdürü
	☐ OAB Başkanı

A a ıda Okul Aile Birli i 'nin yönetsel i levleri verilmi tir. Lütfen bu yönetsel i levlerin gerçekte tirilme *-yerine getirilme-* derecesini uygun seçene i (X) i aretleyerek belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız. Te ekkürler.

No	Boyutlar/Maddeler	Hiçbir Zaman	Nadiren	Ara Sıra	Ço u Zaman	Her Zaman
	Amaç Boyutu					
1	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar.					
2	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için ö retmenlerle i birli i yapar.					
3	Ö rencilerin, millî e itimin amaçları do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar.					
4	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için okul yönetimiyle i birli i yapar.					
5	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için ö retmenlerle i birli i yapar.					
6	Ö rencilerin, millî manevi de erler do rultusunda yeti tirilmeleri için veliler ve ailelerle i birli i yapar.					
7	Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekte tirilmesi için velilerle i birli i yapar.					
8	Okuldaki e itimde kalite ve ba arı için okulun stratejik plan çalı malarına ve uygulamasına destek olur.					
9	E itimde fırsat e itli ine imkân vermek amacıyla velilerle i birli i yapar.					
	Destek Boyutu					
13	Okulun htiaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler.					
14	Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalı tırılacak ki ilerde aranacak özellikleri belirler.					
15	Okulun (belirlenen) htiaçlarını kar ılamak için mal ve hizmet satın alır.					
16	Satın alınan hizmetlere ili kin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sa lar.					
17	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarı maların düzenlenmesinde okul yönetimiyle i birli i yapar.					
18	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarı maların giderlerine katkıda bulunur.					
22	Okuldaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lar.					
23	Karde Okullardaki yoksul ö rencilere maddi ve manevi destek sa lar.					

	Koruma Boyutu					
40	Ö rencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini olu turucu çalı malar yapar.					
41	Ö rencilerin zararlı alı kanlık ve e ilimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle i birli i yapar.					
42	Ö rencilere sa lık ve temizlik alı kanlıkları kazandırmada okul yönetimiyle i birli i yapar.					
44	Velilerin okulla ili kilerini geli tirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sa lar.					
45	Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını te vik eder ve maddi destek sa lar.					
46	Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir.					
47	Ö rencilere yönelik düzenlenen koruyucu sa lık hizmetlerinden (Sa lık taraması, beslenme, seminer vb.) tüm ö rencilerin yararlanması için okul yönetimi ile i birli i yapar.					
	leti im Boyutu					
10	Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur.					
30	Devamsızlı ı fazla olan ö rencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar.					
31	Velilerin, ö rencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalı malar yapar.					
32	Ö rencilerin okul içi durumunu (ders ba arısı-davranı) velilere bildirmede ileti imi kolayla tırıcı önlemler alır.					
35	Ailelerin okul yöneticileri ve ö retmenleriyle tanı ması için toplantılar düzenler.					
39	Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında ö renci velilerini bilgilendirir.					
	birli i Boyutu					
21	Kantin ve benzeri yerleri i lettirir veya i letir.					
24	Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler.					
25	Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlarla i birli i yapar.					
27	E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katılır.					
36	Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının de erlendirilmesi, ö renme, ö retme, çocuk geli imi vb.) e itimine yönelik etkinlikler düzenler.					
	Ödül-Te vik Boyutu					
29	Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır.					
33	Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik- psikolojik) okula bilgi verir.					
37	Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder.					
38	Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder					

EK 2: zinler

**T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

İLÇE MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2. BÖLGE BAŞKANLIĞI
18/04/2013

Sayı : 34659092/605.01/658488
Konu: Araştırma İzin Talebi

18/04/2013

**İSLAHİYE KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)**

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans programı öğrencisi Ahmet İÇTİN'in "Okul Aile Birliğinin Yönetsel İşlevlerine İlişkin Anadolu ve Genel Lise Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri" konulu tez çalışmasına veri oluşturmak amacıyla, ilçenizdeki Anadolu ve genel liselerde görev yapan yönetici, öğretmen ve okul aile birliği başkanlarına anket uygulamak isteğinin uygun görülmesine ilişkin 15/04/2013 tarih ve 605.01/603766 sayılı Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Bekir İNCİ
Vali a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Valilik Oluru (1 ADET)
2-Değerlendirme Formu (1 ADET)
3-Anket (2 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Ash Üe Ayında
19/04/2013
LEVENT KARATAŞ
Kayı Memuru

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. nci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrakı teyidi için <http://evraksirgi.meb.gov.tr> adresinden 20060308-30001-04ca-640a koda ile yapılabilir.

Yeni Valilik Binası 3. Kat Büyükşehir Ofisi Gaziantep
Elektronik Ağ: <http://gaziantep.meb.gov.tr>
e-posta: icmeh@icmeh27.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: M. Şebir İLLİDDAĞ Sb. Md. M. KOK Sel
Tel.: (0 342) 331 10 58
Faks: (0 342) 237 24 10

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

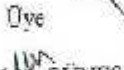
ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı:	Ahmet İÇTİN
Kurumu / Üniversitesi	Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak İller	Gaziantep
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Gaziantep İslahiye ilçesinde Anadolu ve Genel Liselerdeki yöneticiler
Araştırmanın konusu	Okul Aile Birliğinin Yönetmelik İşlevlerine İlişkin Anadolu ve Genel Lise Yöneticisi ve Öğretmenlerin Görüşleri
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/öde v/tez önemi	Var
Veri toplama araçları	Anket 2 sayfa
Görüş istenilecek Birim/Birimler	---
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>Du araştırma, 2012/13 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarında Yapılacak Araştırma ve Araştırma Destegine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmanın bu genelgede belirtilen şartları taşıdığı tespit edilmiş ve çalışmanın, Gaziantep İslahiye ilçesinde Anadolu ve Genel Liselerdeki yöneticilere yapılması uygun görülmüştür.</p> <p>Araştırmacı, yapılan araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde, Müdürlüğümüze araştırmanın iki örneğini CD'ye kayıtlı olarak vermeyi taahhüt eder.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.

KOMİSYON

12/04/2013
Komisyon Başkanı
M.Şakir ULUDAĞ
Şube Müdürü

Ercan KARATEKE
Öğretmen

Oye

İbrahim GÜNEŞ
Öğretmen

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14655092/605 01/603766

15/04/2013

Konu: Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

İliği : Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün 08/04/2013 tarih ve B.30.2.HKU.0.14.00.00-153 sayılı yazısı.

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans programı öğrencisi Ahmet İÇTİN'in "Okul Aile Birliğinin Yönetsel İşlevlerine İlişkin Anadolu ve Genel Lise Yöneticileri ve Öğretmenlerin Görüşleri" konulu tez çalışmasına veri oluşturmak amacıyla, İlimiz İslahiye İlçesindeki anadolu ve genel liselerde görev yapan yöneticileri, öğretmen ve okul aile birliği başkanlarına anket uygulamak isteği ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu nedenle; Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarih ve 3616 (2012/13) sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup, Araştırmacı araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmek üzere İlimiz İslahiye İlçesindeki anadolu ve genel liselerde görev yapan yöneticileri, öğretmen ve okul aile birliği başkanlarına anket uygulanması Müdürlüğümüz Ar-Ge Bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalan edilmektedir.

Makamunuzca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Ekrem SERİN
Millî Eğitim Müdürü V.

Ö L U R
.../04/2013

Cemalettin ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5'inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Yeni Valilik Binası 3. Kat EskişehirGAZİANTEP
Elektronik Adres: www.gaziantep.gov.tr
e-posta: gaziantep@mlm.gov.tr

Şube Müdürü Uludağ Strateji Geliştirme Şefi M.KÖK
Tel: (0342) 231 10 58 - 4130
Faks: (0342) 231 24 12

EK 3: Ölçme Aracının Faktör Analizi Sonuçları

	Boyutlar/Maddeler	Ortak Varyans	Boyutlar						
			1	2	3	4	5	6	
	Amaç Boyutu								,93
S1	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimiyle işbirliği yapar.	,773	,578						,93
2	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda yetiştirilmeleri için öğretmenlerle işbirliği yapar.	,831	,761						,92
3	Örencilerin, millî eğitim amaçları doğrultusunda yetiştirilmeleri için veliler ve ailelerle işbirliği yapar.	,767	,755						,92
4	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için okul yönetimiyle işbirliği yapar.	,781	,774						,91
5	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için öğretmenlerle işbirliği yapar.	,846	,808						,91
6	Örencilerin, millî manevi değerler doğrultusunda yetiştirilmeleri için veliler ve ailelerle işbirliği yapar.	,787	,770						,92
7	Okulun amaç ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi için velilerle işbirliği yapar.	,732	,666						,92
8	Okuldaki eğitimde kalite ve başarı için okulun stratejik plan çalışmalarına ve uygulamasına destek olur.	,707	,573						,92
9	Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla velilerle işbirliği yapar.	,738	,693						,92
	Destek Boyutu								,92
13	Okulun ihtiyaçlarını (hizmet, tüketim malzemeleri ve araç-gereçleri) belirler.	,667	,628						,91
14	Okulda, yardımcı hizmetler kadrosunda çalıştırılacak kişilerde aranacak özellikleri belirler.	,655	,673						,90
15	Okulun (belirlenen) ihtiyaçlarını karşılamak için mal ve hizmet satın alır.	,822	,818						,91
16	Satın alınan hizmetlere ilişkin sosyal güvenlik primi, vergi ve benzeri ödemelerin yapılmasını sağlar.	,743	,763						,90
17	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların düzenlenmesinde okul yönetimiyle işbirliği yapar.	,743	,526						,90
18	Millî bayramlar, belirli gün ve haftalar ile kültürel yarışmaların giderlerine katkıda bulunur.	,794	,518						,90
22	Okuldaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	,752	,621						,91
23	Kardeş Okullardaki yoksul öğrencilere maddi ve manevi destek sağlar.	,708	,584						,91
	Koruma Boyutu								,90
40	Öğrencilerde, israfın ve kamu mallarına zarar vermenin önlenmesi bilincini oluşturan çalışmalar yapar.	,770		,571					,88
41	Öğrencilerin zararlı alışkanlıklar ve eğitimlerinin önlenmesi için okul yönetimiyle işbirliği yapar.	,736		,685					,88

42	Ö rencilere sa lık ve temizlik alı kanlıkları kazandırmada okul yönetimiyle i birli i yapar.	,630		,536				,87
44	Velilerin okulla ili kilerini geli tirmek için okulda yapılan sportif faaliyetlere, okul gezilerine, müsamerelere velilerin katılımını sa lar.	,719		,652				,87
45	Ö rencilerin yerel, bölgesel ve ulusal sportif müsabakalara katılmalarını te vik eder ve maddi destek sa lar.	,785		,741				,87
46	Okuldaki sorunların çözümünde çaba gösterir.	,787		,688				,88
47	Ö rencilere yönelik düzenlenen koruyucu sa lık hizmetlerinden (Sa lık taraması, beslenme, seminer vb.) tüm ö rencilerin yararlanması için okul yönetimi ile i birli i yapar.	,683		,542				,89
	leti im Boyutu							,88
10	Ö retmenler kurulunca alınan kararları velilere duyurur ve uygulanmasına destek olur.	,723		,557				,87
30	Devamsızlı ı fazla olan ö rencilerin okula devamını sa lamada okul yönetimi ve velilerle i birli i yapar.	,660		,649				,86
31	Velilerin, ö rencilerinin yönelebilecekleri meslekler konusunda bilgilendirilmesine yönelik çalı malar yapar.	,742		,523				,86
32	Ö rencilerin okul içi durumunu (ders ba arısı-davranı) velilere bildirmede ileti imi kolayla tırıcı önlemler alır.	,721		,646				,86
35	Ailelerin okul yöneticileri ve ö retmenleriyle tanı ması için toplantılar düzenler.	,732		,692				,86
39	Okulda uyulması gereken kurallar (yönetmelik, kıyafet vb.) hakkında ö renci velilerini bilgilendirir	,652		,696				,87
	birli i Boyutu							,82
21	Kantin ve benzeri yerleri i lettirir veya i letir.	,794		,745				,82
24	Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeli ine uygun olarak ö renci servislerini düzenler.	,704		,612				,78
25	Ö renci ba arısını arttırmak amacıyla e itim ve ö retimle ilgili kurumlarla i birli i yapar.	,769		,418				,79
27	E itim ve ö retimi geli tirmek amacıyla olu turulan çalı ma komisyonlarına katılır.	,727		,612				,72
36	Ailelerin çe itli konularda (bo veya tatil zamanlarının de erlendirilmesi, ö renme, ö retme, çocuk geli imi vb.) e itimine yönelik etkinlikler düzenler.	,695		,513				,76
	Ödül-Te vik Boyutu							,80
29	Ba arılı ö rencilere ödül ve hediyeler da ıtır.	,630		,537				,78
33	Ö rencinin ev içi durumu hakkında (sosyal-ekonomik-psikolojik) okula bilgi verir.	,673		,554				,79
37	Velileri, okul yönetimini ve ö retmenleri ziyarete te vik eder.	,785		,718				,71
38	Yönetici ve ö retmenleri, velileri ve aileleri ziyarete te vik eder	,741		,621				,75
	Kaiser Meyer Olkin	= ,901		Barlett Küresellik Testi	= 4892,872			
	sd	= 1128		p	=,00			
	Toplam açıklanan varyans	= %65,566		Ölçek güvenilirlik de eri ()	=,97			
	Faktör 1 = % 13,977		Faktör 2 = % 12,651		Faktör 3 = % 10,540			
	Faktör 4 = % 9,796		Faktör 5 = % 6,565		Faktör 6 = % 6,350			

KAYNAKÇA

- Açıkalın, A. (1998). *Okul yöneticiliği*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Akal, . (2010). *İkõ retim okullarında, okul aile birliği görevlerine verilen önem derecesi ve bu görevlerin gerçeikle me düzeyi*. Yayınlanmı yüksek lisans tezi, On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Akba lı, S. (2007). *Ortaõ retim okullarındaki okul aile birliklerinin görevlerini gerçeikle tirme düzeyleri*. Yayınlanmı doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Akyıldız, H. (1992). *Õ retmen açısından okul-toplum etkile imi: Ankara: Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, Sayı:8, Sayfa. 189-198.*
- Albayrak, F. (2004). *İkõ retim Okullarının yönetiminde okul aile birliklerinin okul yönetimine katkısı*. Yayınlanmamı yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Alıcığüzel, . (1999). *Ça da okula e itim ve õ retim*. stanbul: Sistem Yayıncılık.
- Aslanargun, E. (2007). *Okul-aile birliği ve õ renci barısı üzerine bir tarama çalı ması. Sosyal Bilimler Dergisi. sayı18.*
- Aydın, M. (2000). *E itim yönetimi*. Ankara: Hatibo lu Yayıncılık.
- Ayhan, A.(2000). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aytaç, T. (2000). *Okul merkezli yönetim*. Akara: Nobel Yayınları.
- Ba ar, H. (1999). *Sınıf yönetimi*. Ankara: M.E. B. Yayınları.
- Ba aran, . E. (2000). *E itim yönetimi (Nitelikli okul)*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Ba aran, S. ve Koç, F. (2001). *Ailenin çocu un okuldaki e itimine katılım sorunları ve katılımın sa lanması için alternatif bir model*. Ankara: MEB. E itimi Ara .ve Gel t. Dairesi B k.
- Baylan, M. (2008). *Okul yöneticilerinin algularına göre okul aile birliklerinin i levlerini yerine getirmelerindeki yeterlilik düzeyi*. Yayınlanmı yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, stanbul.
- Binba io lu, C. (1995). *Türkiye'de e itim bilimleri tarihi. stanbul: Milli E itim Bakanlı ı Yayını No:2795.*
- Bursalıo lu, Z. (1997). *E itim yönetiminde teori ve uygulama*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, . (2007). *Sosyal bilimlerde veri analizi el kitabı* (Yedinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık. (123-136)

- Canpolat, T. (2001). *Ö retmen aile i birli i ile ailelerin e itim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, stanbul.
- Cavkaytar, A. (2000). Özel e itimde anne ve baba katılımı. *Eski ehir: Anadolu Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, Sayı, 9, s.136-139.
- Celkan, H. Y. (2004). Ça da e itimin amaçlarına ili kin mukayeseli bir ara tırma. *XII. E itim Bilimleri Kongresi Bildirileri*. Ankara:Gazi Üniversitesi. E itim Bilimleri Ent.(425-433).
- Ça da , A. (2002). *Anne- Baba-Çocuk ileti imi*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Çelenk, S. (2003). Okul ba arısının ön ko ulu: okul aile dayanı ması. *Bolu: Abant zzet Baysal Üniversitesi. (İkö retim Online E-Dergi*, Sayı: 2(2).
- Çelik, F. (2006). *Eyden sonra okuldaki çocuk*. stanbul: Zambak Yayınları.
- Demirbulak, D. (2000). Veli-ö retmen görü meleri ile ilgili bir çalı ma. *Milli E itim Dergisi*, Nisan-Mayıs-Haziran, Sayı:146.
- Dizbay, S. (2010). *Ortaö retim kurumlarında okul-aile birliklerinin okul yönetimine katılım düzeyleri*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Kocaeli.
- Duman, F.N. (2005). *Okul aile i birli i*. Morpa Kültür Yayınları, stanbul.
- Durmu , A. (2005). *Okula giden çocukların e itimi*. stanbul: Tima Yayınları.
- Erdo an, . (2000). *Okul yönetimi ve ö retim liderli i*. stanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erdo an, . (2008). *E itim ve okul yönetimi*. stanbul: Alfa Basın Yayım Da ıtım.
- Gökçe, E. (2003). *Ça da e itim sistemlerinde ö retmen yeti tirme*, Ulusal Sempozyumu, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Ankara, Ö retmen Hüseyin Hüsnü Tekı ık E itim Ara tırma Geli tirme Vakfı Yayınları: 8
- Günkan, H. E. (2007). *Ailenin ilkö retim ö rencilerinin e itimi üzerindeki etki düzeyinin belirlenmesi*. Yayınlanmı yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazı .
- Hakan, A. (2008). *Ö retmenlik meslek bilgisi alanındaki geli meler*. Eski ehir: Açıkö retim Yayınları.
- Ho görür, V. ve ark. (2004). *E itimin toplumsal temelleri, ö retmenlik mesle ine giri* . Ankara: Pegem Yayıncılık, Bölüm 5.
- Kadio lu, Ö.T. (2004). *Çocu umu hayata hazırlıyorum*. stanbul: Damla Yayınları.
- Kandemir, E. (2010). *İkö retim okullarındaki okul aile birliklerinin i leyi inde kar ıla ılan sorunlar*. Yayınlanmı yüksek lisan tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

- Karasar, N. (1995). *Bilimsel ara tırma yöntemi*. Yedinci Basım. Ankara: 3 A Ara tırma E itim Danı manlık Ltd. 1995) (s.79)
- Karlı, M. D. (2006). *Etkili okul yöneticili i*. stanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kebeci, S. (2006). *Okul aile birli inin okul performansı üzerindeki rolü*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, stanbul.
- Kıran al, N. (2007). *İkö retim okullarında okul aile arasındaki etkile im hangi düzeyde gerçekleşmektedir*. Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre i birli inin e itim sistemindeki yeri ve önemi. Ankara: *Millî E itim Dergisi*, Güz (164) 65–80, 164-173.
- Korkmaz, . (2005). İkö retim okullarında kar ıla ılan finansman sorunları. *Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı 14: s.429-434.
- O an, M. (1996). Demokratik okul modelinin temel kurumlarından biri okul aile birlikleri. *ABECE Dergisi*. Sayı.115, Sayfa. 21-23.
- Oktay, A. (1999). *Ya amın sihirli yılları* (1. Basım). stanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Önder, A. (2003). *Ailede ileti im*. stanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özden, Y. (2002). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Özmen, F. ve Kolay, Y. (2004). *Ö renci Ailelerinin okuldaki çocuklarının e itimiyle ilgilenme durumları*. Ankara: Gazi Üniversitesi, XII E itim Bilimleri Kongresi,195-203.15-18 Ek.
- Özyürek, L. (1983). Çocu umun ö retmeni. *Ankara: Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt.16 Sayı.2 Sayfa:61-74.
- Pehlivan, . (2000). *Okul-Çevre ili kileri (Yönetici Adaylarının E itimi Ders Notları)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Pehlivan, . (1997). *Okula aile katılımı*. stanbul: Kültür Koleji Ya adıkça E itim (Tem./ A t.).
- Rummel, R. J. (1968). *Understanding factor analysis*. [The Journal of Conflict Resolution](#), 11, 4, 445-480.
- Sipahi, B., Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2006). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. stanbul: Beta Basım Yayım Da ıtım A. .
- Stevens, J. P. (2002). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. (4.baskı). Psychology Press.
- Taymaz, H. (2000). *Okul yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Tezcan, M. (1991). *E itim sosyolojisi*. Ankara: Yargıço lu Matbaası.
- Tutar, H. (2003). *Genel ileti im*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tutkun, Ö. ve Köksal, A. (2002). Okul- aile i birli inde yeni yakla ımlar. *E itim Ara tırmaları Dergisi* 216-224.
- Ulu , F. (1990). Okul-aile i birli inde sorunlar ve öneriler. *Millî E itim Vakfı Dergisi*. Sayı. 5 (Temmuz-A ustos-Eylül).
- Ulu , F. (1999). E itimde Grup Süreçleri: *Yönetsel psiko-sosyal ve teknik bakı* . Ankara: Türkiye ve Ortado u Amme daresi Enstitüsü no:295.
- Ülker, H. (1984). *Okul-aile birli i ara tırması*. Ankara: MEB Planlama Ara tırma ve Koordinasyon Dairesi Ba kanlı ı yayınları.
- Varı , F. (1997). *E itim bilimine giri* . Ankara: Alkım Yayınları.
- Vural, B. (2004). *Ö rencinin ba arısı için aile-okul birlikteli i*. stanbul: Hayat Yayınları.
- Yavuzer, H. (2000). *Çocuk e itimi el kitabı- okul ça ı çocu u*. stanbul: Remzi Yayınları.
- Yavuzer, H. (2004). *Çocuk psikolojisi- ana- baba ve çocuk*. stanbul: Remzi Yayınları.
- Yurdugül, H. (b.t.). Faktör analizinde KMO ve Barlett Testleri neyi ölçer? 10 Mayıs 2010'de <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/Kuresellik.pdf> adresinden alınmı tır.

Kanun, Yönetmelik ve Genelgeler

- Millî E itim Temel Kanunu, Resmi Gazete, 24/6/1973 Sayı: 14574
- Gözler, K. (2010). *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- MEB. (1965).Okul Aile Birli i Yönetmeli i. Resmi Gazete, 30.07.1965, Sayı:12062.
- MEB. (1983).Okul Aile Birli i Yönetmeli i. 18.05.1983 tarih ve 18051 sayılı Resmi Gazete.
- MEB, (1991). III. Millî E itim ırası. stanbul: Millî E itim Basımevi.
- MEB. (2002). Okul –Veli birli i Genelgesi.27.03.2002 tarih ve 2002/27 sayılı genelge.
- MEB. (2005).Okul Aile Birli i Yönetmeli i. 31.5.2005 tarih ve 25831 sayılı Resmi Gazete.
- MEB, (2011).Ö renci Kayıt ve Kabullerinde ve Diploma Kar ılı ı Ba ı Alınmaması Genelgesi. 20.07.2011 tarih ve 2011/40 sayılı Genelge.
- MEB. (2011). 20.07.2011 tarih ve 2011/40 sayılı “Ö renci Kayıt ve Kabullerinde ve Diploma Kar ılı ı Ba ı Alınmaması” genelgesi.
- MEB. (2012). Okul Aile Birli i Yönetmeli i. 09.02.2012 tarih ve 28199 sayılı Resmi Gazete.